

Kadernota Edam-Volendam 2026

10 juni 2025

Inhoudsopgave

Inleiding.....	5
Cijfermatige weergave	7
Verwacht saldo begroting tot en met Kadernota 2026.....	7
A. Ontwikkelingen per programma.....	8
Programma 1 Bestuur.....	8
Doorkijk 2026	8
Mutaties op Kadernota 2025	8
Mutaties bestaand beleid Kadernota 2026.....	8
Nieuwe voorstellen Kadernota 2026.....	9
Tabel mutaties in Kadernota 2026 op programma 1	11
Programma 2 Publiek, Veiligheid en Juridische zaken.....	12
Doorkijk 2026	12
Mutaties op Kadernota 2025	13
Mutaties bestaand beleid Kadernota 2026.....	13
Nieuwe voorstellen Kadernota 2026.....	13
Tabel mutaties in Kadernota 2026 op programma 2	13
Programma 3 Ruimtelijke ontwikkeling.....	14
Doorkijk 2026	14
Mutaties op kadernota 2025.....	14
Mutaties bestaand beleid Kadernota 2026.....	14
Nieuwe voorstellen Kadernota 2026.....	14
Tabel mutaties in Kadernota 2026 op programma 3	14
Programma 4 Ruimtelijk beheer	15
Doorkijk 2026	15
Mutaties op kadernota 2025.....	15
Mutaties bestaand beleid Kadernota 2026.....	16
Nieuwe voorstellen Kadernota 2026.....	16
Tabel mutaties in Kadernota 2026 op programma 4	17
Programma 5 Sociaal domein / Samenleving	18
Doorkijk 2026	18
Mutaties op kadernota 2025.....	19
Mutaties bestaand beleid Kadernota 2026.....	20
Nieuwe voorstellen Kadernota 2026.....	21
Tabel mutaties in Kadernota 2026 op programma 5	21
Programma 6 Financiën en algemene dekkingsmiddelen	22
Doorkijk 2026	22
Mutaties op kadernota 2025.....	22
Mutaties bestaand beleid Kadernota 2026.....	22
Nieuwe voorstellen Kadernota 2026.....	22

Tabel mutaties in Kadernota 2026 op programma 6	23
B. Mutaties bestaand beleid Kadernota 2026.....	24
C. Mutaties op uitgewerkte voorstellen uit Kadernota 2025.....	30
D. Heroverweging Kadernota 2025 en nieuwe voorstellen Kadernota 2026	33
E. Kaders en uitgangspunten.....	45
Opbouw begroting.....	45
Programma's.....	45
Financiën.....	46
Gehanteerde uitgangspunten.....	46
Belastingen, rechten, heffingen en tarieven	47
Renteomslag percentage	53
Investerings	53
Salariskosten	53
Indexatie 2026	53
Indexatie 2027	53
Indexatie 2028-2029	54
Huurcontracten	54
Sociale uitkeringen	54
Bijstand en WMO / Jeugdzorg	54
Subsidies	54
Uitkering Gemeentefonds	54
Aantal inwoners	54
Aantal woningen (verblijfsobjecten met woonfunctie)	55
Informatieplicht	55
Bijlage 1.....	56
Overzicht mutaties Algemene reserve in Kadernota	56
Bijlage 2.....	57
Ombuigingsvoorstellen zoals opgenomen in Kadernota 2025	57

Inleiding

Voor u ligt de Kadernota 2026. Deze Kadernota geeft het college handvatten om, na vaststelling, de Meerjarige Begroting 2026-2029 op te stellen en is een vervolg op de Kadernota 2025 en bevat de volgende onderdelen.

- A. Ontwikkelingen per Programma
- B. Mutaties bestaand beleid Kadernota 2026
- C. Mutaties op uitgewerkte voorstellen uit Kadernota 2025
- D. Heroverweging Kadernota 2025 en nieuwe voorstellen Kadernota 2026.
- E. Kaders en uitgangspunten.

A. Ontwikkelingen per programma

Per Programma worden voor 2026 de belangrijkste ontwikkelingen toegelicht en waar mogelijk ook 'verbonden' met de actualisatie van 2025, noodzakelijke aanpassingen Bestaand Beleid en nieuwe ontwikkelingen.

B. Mutaties bestaand beleid Kadernota 2026

In dit overzicht worden noodzakelijke, onvermijdbare aanpassingen opgenomen en toegelicht voor de begroting 2026 en verder. Onderdeel van de aanpassing zijn de middelen die door het Kabinet, middels de Voorjaarsnota, aan de gemeente worden toegekend. Deze aanvullende middelen zijn in de Kadernota opgenomen. Een uitgangspunt hierbij is dat met de extra middelen in eerste instantie de incidentele dekkingsmiddelen worden weg geboekt.

C en D

In de Kadernota 2025 (vorig jaar) zijn ombuigingen opgenomen om de meerjarige begroting sluitend te krijgen. De ombuigingen zijn vorig jaar verdeeld in twee bijlagen t.w. Bijlage 4 (47 ombuigingen) en Bijlage 5 (Ombuigingen Sociaal Domein). Enkele van deze voorstellen zijn reeds voor 2025 en verder ingeboekt maar voor andere voorstellen geldt dat zij later in werking treden of dat er aanvullende besluitvorming noodzakelijk is.

In de afgelopen periode zijn de voorstellen geactualiseerd voor wat betreft teksten, toelichtingen, effecten en bedragen waar dat noodzakelijk werd geacht. We constateren dat sommige mutaties een UITWERKING zijn van de voorstellen maar er zijn ook voorstellen die een HEROVERWEGING aankondigen op het betreffende voorstel.

Wij hebben daarom de mutaties die een uitwerking zijn weergegeven en per post toegelicht in overzicht C. Mutaties op uitgewerkte voorstellen Kadernota 2025.

Wij zijn van mening dat de herooverwegingsvoorstellen onderdeel moeten worden van 'nieuw beleid'. De voorstellen die een herooverweging zijn hebben wij opgenomen in overzicht D Heroverweging Kadernota 2025 en nieuwe voorstellen Kadernota 2026. In dit overzicht D zijn, zoals de titel aangeeft, ook de nieuwe voorstellen opgenomen.

De omgeving van onze gemeente maar ook de organisatie is voortdurend in ontwikkeling. Op verschillende vlakken zijn aanvullende middelen nodig. Alle voorstellen worden apart toegelicht. Ook is er een extra indicatie Operationeel, Strategisch of Tactisch in alle overzichten opgenomen. KN25 geeft aan dat het voorstel al in de Kadernota 2025 was opgenomen. KN26 geeft aan dat het een nieuw voorstel betreft.

E. Kaders en Uitgangspunten.

Jaarlijks worden de uitgangspunten aan u voorgelegd waarmee de meerjarige begroting opgesteld kan worden. Deze kaders en uitgangspunten zijn nodig om de Begroting 2026 door te rekenen naar 2027 en verder.

Voor het komende jaar, 2026, geldt dat de ramingen reëel worden opgesteld. Voor de verschillende begrotingsposten wordt, met de kennis van komende zomer, bekeken wat een reële raming voor 2026 zou moeten zijn. Vervolgens worden de vastgestelde 'Uitgangspunten' gebruikt om de reële raming van 2026 'door

te rollen' naar 2027, 2028 en 2029. In de uitgangspunten worden voorstellen gedaan voor bepaalde kostenontwikkelingen zoals de personele lasten maar ook voor de geraamde baten.

Cijfermatige weergave

De financiële gevolgen van voorstellen in deze nota leiden tot een wijziging van het saldo begroting. In onderstaand overzicht is het verwachte saldo begroting 2026 tot en met 2029 vóór en na Kadernota weergegeven. Dit is het saldo begroting gezien vanaf de primitieve begroting 2025 tot en met de Kadernota 2026. In dit saldo begroting is rekening gehouden met alle voorstellen, kaders en uitgangspunten zoals opgenomen in de nota. Uiteraard is dit slechts een vooruitblik. Het daadwerkelijke saldo begroting wordt pas bekend nadat het begrotingsproces is afgerond.

Verwacht saldo begroting tot en met Kadernota 2026.

Bedragen * € 1.000				
Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Primitieve begroting 2025	348	871	1.963	1.953
Mutaties in 2024 na vaststelling primitieve begroting 2025	-32	28	103	103
Raadsvergadering 20 maart 2025	0	0	0	0
Raadsvergadering 22 mei 2025 Voorjaarsnota	509	190	87	-182
Totaal na Voorjaarsnota 2025	825	1.089	2.152	1.874
Raad 26 juni 2025	-167	-178	-178	-178
Totaal vóór Kadernota 2026	658	911	1.975	1.696
B. Mutaties bestaand beleid Kadernota 2026	1.786	251	-1.484	-512
C. Mutaties op uitgewerkte voorstellen uit Kadernota 2025	-86	-151	-176	-176
D. Heroverweging kadernota 2025 en nieuwe voorstellen Kadernota 2026	-2.074	-1.052	-158	-1.021
Subtotaal mutaties in Kadernota	-374	-952	-1.818	-1.709
Totaal	280	-45	152	-17

A. Ontwikkelingen per programma

Programma 1 Bestuur

Doorkijk 2026

Internationale conflicten van invloed

Wereldwijd is er spanning, die impact heeft op de economie, onze weerbaarheid en veiligheid. De oorlog in Oekraïne heeft ervoor gezorgd, dat het defensiebudget fors is verhoogd en dat we ons zorgen moeten maken over de weerbaarheid in onze samenleving, maar ook over de economische- en de maatschappelijke impact. Nieuwe oorlogen kunnen leiden tot aanwas van de vluchtelingenstroom. Als de onderhandelingen niet leiden tot een wapenstilstand of vrede kan het nodig zijn om maatregelen te treffen om de weerbaarheid van onze inwoners te versterken. Bijvoorbeeld bij een aanval op onze stroom en watervoorziening en uitval van internet.

Wisselingen Bestuur en organisatie

In 2026 staan de gemeenteraad verkiezingen gepland.

De uitkomsten van de verkiezingen leiden tot het vormen van een nieuwe coalitie en het opstellen van een raads- of coalitie akkoord. Bij het samenstellen van het nieuwe college is het zeker, dat een aantal ervaren bestuurders niet meer in die positie zitten en ook de interim gemeentesecretaris zal tegen die tijd zijn vervangen door een gemeentesecretaris in vaste dienst. Inmiddels is de burgemeester dan meer dan een jaar in positie. Deze wisseling vraagt aandacht in de overdracht van dossiers en ervaring.

Regio Deal Waterland

De Regio Deal Waterland is officieel toegekend door het Rijk, waarmee een investering van 26 miljoen euro is gewaarborgd om de regio te versterken. Deze samenwerking tussen het Rijk en de regio Waterland biedt nieuwe kansen en mogelijkheden voor inwoners en ondernemers. Het markeert het begin van een intensievere samenwerking tussen gemeenten, het bedrijfsleven, onderwijsinstellingen en maatschappelijke organisaties. Met deze samenwerking wil de regio jong talent behouden en aantrekken, de zorg en woonomgeving voor ouderen verbeteren en een innovatief en sterk midden- en kleinbedrijf (mkb) stimuleren.

Het totale budget bedraagt 26 miljoen euro, waarvan de helft door het Rijk wordt gefinancierd en de andere helft door regionale bijdragen.

Nu de deal officieel is toegekend, gaan de betrokken partijen samenwerkingsovereenkomsten tussen Rijk en regio opstellen, projecten verder uitwerken en wordt het convenant met het Rijk ondertekend. Daarna start eind 2025 de daadwerkelijke uitvoering en worden gedurende vijf jaar (2025-2030) bestaande projecten versterkt en nieuwe initiatieven gelanceerd met ondersteuning vanuit de Regio Deal-financiering. Het gaat hierbij om cofinanciering van alle deelnemende partners en partijen, dus de omvang van het benodigde budget van de gemeente Edam-Volendam is pas later in het jaar bekend

Mutaties op Kadernota 2025

De opgevoerde structurele bezuiniging op formatie Team projecten wordt afgevoerd. Voor meer uitleg zie het betreffende voorstel.

Mutaties bestaand beleid Kadernota 2026

De mutaties op bestaand beleid betreffen onder andere:

Eindresultaat onderhandelingen Cao Gemeenten en Cao SGO 2025-2027

De sociale partners binnen de overheidssector Gemeenten hebben op 17 april 2025 een eindresultaat voor de Cao Gemeenten en de Cao SGO (Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties) bereikt. De looptijd van de nieuwe cao bedraagt twee jaar. De nieuwe cao's lopen van 1 april 2025 tot en met 31 maart 2027. Er is onder ander een structurele salarisstijging afgesproken van 6,7% plus € 35 nominaal. Deze uitkomst zal worden verwerkt in de begroting.

Doorontwikkeling automatisering

De gemeente krijgt steeds meer te maken met complexe ICT ontwikkelingen die vanuit Europa worden opgelegd. Dit heeft alles te maken met de gevaren van cyberaanvallen en privacy bescherming. Nieuwe wetgeving verplicht ons om onze automatisering up to date te houden. Om die reden is het noodzakelijk, dat we regelmatig nieuwe hard- en software aan moeten schaffen of expertise moeten inhuren voor complexe ICT vraagstukken vanuit Europese wetgeving. Dit vraagt extra middelen, ook voor het ontwikkelen van data gedreven werken en het monitoren van voortgang en resultaten via dashboards.

Gemeentelijke bijdrage Streekarchief Waterland

De begroting 2026 van het Waterlands Archief laat zien dat de meerjarenramingen voor 2028 en 2029 moeten worden bijgesteld. De lasten nemen toe met € 16.000 in 2028 en € 28.000 in 2029. Dit leidt tot een verlaging van het begrotingssaldo met respectievelijk € 16.000 en € 28.000. We blijven hierover in gesprek met het Waterlands Archief.

Nieuwe voorstellen Kadernota 2026

Dienstverlening

Onze dienstverlening aan inwoners, ondernemers en bezoekers staat centraal en onze interne dienstverlening is daar ondersteunend aan. De primaire dienstverlening van Burgerzaken, het klant contact centrum, vergunningverlening en het breed sociaal loket zal nog meer in verbinding gebracht worden om zoveel als mogelijk te voorkomen, dat inwoners van het kastje naar de muur worden gestuurd. Om dienstverlening meer in wijken en buurten te verankeren is het noodzakelijk om de organisatie verder te richten op wijk- en buurtgericht werken. Dit zal de inwonersparticipatie verder versterken. Op basis van de door de raad beschikbaar gestelde middelen worden die kaders in 2025 in een handboek verder uitgewerkt door het inzetten van een part time participatie adviseur. Als wijk- en buurtgericht werken verder vorm krijgt, dan is het noodzakelijk om de participatie verder te vergroten in de vorm van een of meer extra participatie adviseurs of wijkregisseurs. De structurele kosten bedragen circa € 100.000 per fte. Als de raad deze verbindende wijze van werken ondersteunt, dan wordt voorgesteld om de structurele kosten te dekken binnen de bestaande begroting van de gemeente door het maken van keuzes bij de herinrichting van de organisatie (als stelpost bezuinigingen).

Urgentie strategische versterking van bestuur en organisatie

Op basis van de 1e analyse, die de interim gemeentesecretaris samen met het college en het management heeft gemaakt, is het nodig om de gemeente Edam-Volendam bestuurlijk en organisatorisch te versterken en beter te richten en in te richten om wendbaar en toekomstbestendig te kunnen blijven werken.

Er zijn vele bewegingen gaande, zoals de Regio Deal, de implementatie van de Omgevingswet met opgaven en programma's, de verder gaande regionale samenwerking tussen gemeenten, de stijgende kosten in het Sociaal Domein en de begroting, die onder druk staat. In deze grote veranderingen ziet het college de noodzaak om het bestuur en de organisatie beter te richten, in te richten en op de volgende manier te versterken:

1. Richting geven aan het bestuur en de organisatie o.b.v. alle mondiale, landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen op strategisch niveau door:
 - Een opdracht formuleren, om te laten onderzoeken hoe we de bestuurskracht van de gemeente Edam-Volendam kunnen versterken. Het college stelt in opdracht van de gemeenteraad een opdracht op. Deze opdracht laten we in gezamenlijkheid met de organisatie en de raad uitvoeren door een extern bureau via een aanbestedingsprocedure. Dit is nodig om de toekomstige positie van Edam-Volendam in beeld te hebben en op basis daarvan keuzes te maken over wat we zelf blijven doen, wat we uitbesteden en wat we samen met anderen blijven of gaan doen. De impact van een dergelijk onderzoek zal in 2026 zijn beslag krijgen. De onderzoekskosten worden al deels in 2025 gemaakt.
 - Het opstellen van een financieel strategische visie voor de gemeente Edam-Volendam, zodat we in de nabije toekomst strategische keuzes kunnen maken. Dusdanig, dat het gemeentebestuur op basis van een strategisch afwegingskader keuzes kan maken voor toekomstige investeringen en bezuinigingen. Deze visie ontbreekt nu, waardoor er geen gedragen en gewogen afwegingen gemaakt kunnen worden. Incidentele kosten van beide onderzoeken: € 100.000.

- De top van de organisatie structureel te versterken met twee strategisch bestuursadviseurs om het strategisch vermogen te vergroten t.b.v. raad, college en management. Structurele kosten: € 225.000.
 - De top van de organisatie tijdelijk te versterken met een organisatieadviseur. Doel: ondersteuning van de nog aan te stellen vaste gemeentesecretaris om de richting en inrichting van de organisatie professioneel te laten begeleiden. Incidentele kosten: € 100.000.
 - De organisatie tijdelijk uit te breiden met een strategisch procesmanager, waardoor de capaciteit verdubbeld wordt om de nieuwe processen vast te leggen en continu te verbeteren. Incidentele kosten: € 100.000.
 - De incidentele kosten te dekken uit de Algemene reserve en de structurele kosten te dekken binnen de bestaande begroting van de gemeente door het maken van keuzes bij de herinrichting van de organisatie (als stelpost bezuinigingen).
2. De organisatie slim en efficiënt inrichten om de uitdagingen van nu en in de toekomst op te kunnen vangen. Dit betekent, dat we de organisatiestructuur alleen gaan wijzigen, als dit bijdraagt aan betere sturing, samenhang en kostenbesparing. Maar met als doel: omgevingsgericht en opdracht gestuurd werken verder ontwikkelen vanuit de kaders van de Omgevingswet en het Sociaal Domein met ondersteuning van professionele bedrijfsvoering.
 3. De medewerkers zo equiperen, dat ze hun werk met plezier, doelgericht en effectief kunnen uitvoeren. Medewerkers zijn de spin in het web, dus het is belangrijk, dat er meer geïnvesteerd wordt in het samenbrengen van processen, systemen en mensen als de richting van de organisatie is bepaald. Ook data gedreven werken, beter monitoren en het gebruik van AI draagt daaraan bij. Hiervoor is jaarlijks een frictiebudget van € 100.000 benodigd, gedurende 3 jaar, te dekken uit de algemene reserve.
 4. Met de investeringen in de organisatie sorteert de organisatie voor op de groei van de gemeente door het ontwikkelen van de Lange Weeren en de Purmer. De groei van de gemeente zal naar verwachting leiden tot hogere inkomsten uit het Gemeentefonds.

Wat willen we met deze aanpak bereiken?

Een strategisch bestuurlijk en financieel afwegingskader voor het gemeentebestuur, zodat goed uitgelegd kan worden, waarom een bezuiniging of investering noodzakelijk is in tijden van schaarste en stijgende lasten op basis van een visie.

Een flexibele, omgevingsbewuste en dienstverlenende organisatie, die op basis van samenhang en logica is georganiseerd. Werken vanuit de bedoeling van een hedendaagse en moderne dienstverlening voor ondernemers en inwoners, geredeneerd vanuit de Omgevingsvisie en het Sociaal Domein.

De gemeente als aantrekkelijke werkgever positioneren met een meer strategisch fundament, met een goed loongebouw en een duidelijke koers, waardoor inhuur steeds minder nodig zal zijn.

Hoe gaan we dit betalen?

De financiering van de doorontwikkeling van de gemeente is zeker in tijden van schaarste een lastig punt. Het is belangrijk om aan te geven, dat de investeringen nodig zijn om enerzijds de gemeentelijke organisatie toekomstbestendig te maken door nu te investeren. Om niet later geconfronteerd te worden met hogere structurele kosten of risico's. Anderzijds om de toegenomen maatschappelijke ontwikkelingen en toekomstige nieuwe wetgeving het hoofd te kunnen bieden (bijv. digitalisering, groei van de gemeente door woningbouw, verdere decentralisaties en wijk- kerngericht werken). De digitale transformatie, de krapte op de arbeidsmarkt en de toenemende vergrijzing vragen om investeringen. Er gaan bijvoorbeeld al bijna 60 medewerkers met pensioen voor 2030 en daarmee gaat veel ervaring verloren.

Een aantal voorstellen kan worden gefinancierd door de organisatie vanaf 2026 meer op gave gericht, multidisciplinair en wijkgericht te laten werken. De voorstellen voor de strategische adviseurs (kosten € 225.000) en de participatie adviseurs (kosten € 100.000) kunnen worden opgevangen via een bezuinigingstaakstelling op de organisatie vanaf 2026. De tijdelijke voorstellen worden gedekt uit de algemene reserve. We kiezen bewust, waar het geld het meeste effect heeft.

Aanvullend is vanaf 2027 tot en met 2029 een oplopende taakstelling op de organisatie opgenomen. Deze bijstelling leidt tot een verhoging van het saldo begroting met respectievelijk € 100.000, € 200.000 en € 300.000.

Tabel mutaties in Kadernota 2026 op programma 1

Bedragen * € 1.000				
Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Mutaties bestaand beleid Kadernota 2026	443	333	346	-666
Mutaties op Kadernota 2025 en nieuwe voorstellen Kadernota 2026	-284	-267	-271	-213
Totaal mutaties in Kadernota 2026 Programma 1	159	66	75	-878

Voor een gedetailleerde toelichting op de afzonderlijke mutaties in bovenstaande tabel verwijzen wij naar de tabellen en de journaalteksten zoals die zijn weergegeven in de hierna volgende onderdelen B. Mutaties bestaand beleid Kadernota 2026, C. Mutaties op uitgewerkte voorstellen uit Kadernota 2025 en D. Heroverweging Kadernota 2025 en nieuwe voorstellen Kadernota 2026.

Programma 2 Publiek, Veiligheid en Juridische zaken

Doorkijk 2026

Veiligheid heeft een hoge prioriteit in onze samenleving. Een onderwerp dat veel aan de orde komt in politiek, media en publieke discussies. Dat vinden we dan ook terug in beleid en uitvoeringsplannen. Belangrijke maatschappelijke ontwikkelingen (zoals de Coronapandemie, gepolariseerde publieke discussies, verzet tegen overheidsbesluiten, enzovoort) zijn van invloed op het veiligheidsgevoel van onze inwoners.

De samenleving verandert in een rap tempo, en daarmee ook de verwachtingen ten aanzien van toezicht en handhaving in de openbare ruimte. Gemeenten krijgen steeds vaker te maken met complexe vraagstukken op het gebied van leefbaarheid, veiligheid en milieu. Tegelijkertijd nemen de taken en verantwoordelijkheden van buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) toe. Om effectief en toekomstbestendig te kunnen blijven optreden, is een uitbreiding van het handhavingspersoneel noodzakelijk.

Toenemende druk op bestaande handhavers

De meldingsbereidheid van de burger neemt toe en daarmee stijgt de werklast voor handhavers (boa's). De uitvoering die uit de meldingen voortkomt, ligt grotendeels bij de boa's die toezicht houden, overtredingen signaleren, optreden tegen overlast en sancties opleggen. De rijksoverheid legt deze taak op aan gemeenten met als doel de openbare orde, veiligheid en leefbaarheid te borgen.

We zien dat er meer van de boa's gevraagd wordt, omdat de politie wegens het afwegen van prioriteiten andere keuzes moet maken. Ook het verharden van de maatschappij en het toenemen van overlast en jeugdcriminaliteit vraagt veel van de boa's. Goed werkgeverschap is dan ook voor de boa essentieel. Ze moeten in staat worden gesteld om vertrouwd en veilig hun publieke taak kunnen uitvoeren met de nodige middelen. De realiteit anno 2025 maakt dat de ongewapende boa's voornamelijk in koppels moeten surveilleren omdat de zaken die zij oppakken kunnen escaleren en dat gebeurt ook regelmatig.

Verhoogde behoefte aan zichtbaarheid en aanspreekbaarheid

Burgers geven steeds vaker aan dat ze behoefte hebben aan zichtbare, benaderbare handhavers in de wijk. Meer handhavers betekent meer aanwezigheid op straat, wat preventief werkt tegen overlast en criminaliteit.

Relatie verhogen capaciteit met veiligheid

- Preventieve werking: Meer handhavers op straat zorgt voor een veiliger gevoel bij burgers en ontmoedigt overtredingen.
- Snelle interventie: Extra capaciteit betekent dat er sneller en effectiever kan worden gereageerd op meldingen en incidenten.
- Meer zicht op milieu-criminaliteit, ondermijning en overlast.

Samenwerking met politie

Handhavers vullen de politie aan door zich te richten op leefbaarheids- en overlastzaken, zodat de politie zich kan concentreren op haar basistaken zoals de zwaardere criminaliteit.

Momenteel zijn er een aantal veranderingen in het taakveld van de gemeenlijk handhaving aan de orde. Dit vraagt om een aanpassing van het huidige handhaven en toezicht houden op;

- A. Betaald parkeren (Mutatie op Kadernota 2025, zie het separaat voorstel in de raad van juni 2025)
- B. Handhaving op het water (nautisch toezicht) (Nieuw voorstel Kadernota 2026)
- C. Uitbreiding taken en grootte buitengebied (Nieuw voorstel Kadernota 2026)

Met de uitbreiding van de drie taakaspecten is het noodzakelijk dat de formatie van Team Handhaving wordt opgehoogd.

Mutaties op Kadernota 2025

Het voorstel uit de Kadernota 2025 om betaald parkeren in te voeren op parkeerterreinen en woonwijken is gewijzigd in betaald parkeren op parkeerterreinen en behoud van de blauwe zone in woonwijken. Het nieuwe voorstel (inclusief begrotingswijziging) wordt separaat voorgelegd in de raad van 26 juni 2026. Dit voorstel heeft personele consequenties voor het team van Handhaving.

Mutaties bestaand beleid Kadernota 2026

De mutatie betreft een negatieve bijstelling van de gemeentelijke bijdrage aan de Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland en een positieve bijstelling van de opbrengsten reisdocumenten .

Nieuwe voorstellen Kadernota 2026

Er worden onder andere voorstellen voor uitbreiding van de formatie Handhaving voor nautisch toezicht en voor uitbreiding taken en grootte buitengebied opgenomen. Ook zijn twee aanvragen investeringskredieten opgevoerd voor een handhavingsboot en voor vervanging cameratoezicht.

Tabel mutaties in Kadernota 2026 op programma 2

Bedragen * € 1.000				
Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Mutaties bestaand beleid Kadernota 2026	-172	-250	-329	-485
Mutaties op Kadernota 2025 en nieuwe voorstellen Kadernota 2026	-117	-193	-192	-191
Totaal mutaties in Kadernota 2026 Programma 2	-289	-443	-521	-676

Voor een gedetailleerde toelichting op de afzonderlijke mutaties in bovenstaande tabel verwijzen wij naar de tabellen en de journaalteksten zoals die zijn weergegeven in de hierna volgende onderdelen B. Mutaties bestaand beleid Kadernota 2026, C. Mutaties op uitgewerkte voorstellen uit Kadernota 2025 en D. Heroverweging Kadernota 2025 en nieuwe voorstellen Kadernota 2026.

Programma 3 Ruimtelijke ontwikkeling

Doorkijk 2026

De voorgestelde aanpassingen en ombuigingen in de Kadernota 2025 zijn op de onderdelen van programma 3 doorgevoerd. De vastgelegde ambities van het beleidsspeerpunt woningbouw brengt met zich mee dat extra middelen nodig zijn voor de intensivering van bouwprojecten waar nog geen aanvang mee is gemaakt.

Daarnaast is als onderdeel van de kadernota 2026 een bijdrage in de realisatie van de recreatieve fietsverbinding over de zeesluis Edam opgenomen.

Mutaties op kadernota 2025

Via de Kadernota 2025 zijn de kosten van een toeristisch coördinator en een jaarlijks werkbudget (tezamen ca. € 150.000) als ombuigingen bezuinigd in de meerjarenbegroting. In deze Kadernota zijn deze beide budgetten als heroverweging opgevoerd (zie bijlage H) tot een totaalbedrag van € 130.000.

Mutaties bestaand beleid Kadernota 2026

Gezien de werkelijke opbrengst uit de heffing van leges voor omgevingsvergunningen in 2024 wordt voorgesteld om de inkomstenraming op dit onderdeel structureel te verhogen met € 100.000..

Nieuwe voorstellen Kadernota 2026

Voor 2026 zijn nieuwe voorstellen opgenomen, die leiden tot een negatief effect op het saldo begroting, maar wel een voortvloeisel zijn uit de ambities uit het collegeprogramma dan wel daarop aansluiten. In een aantal gevallen is ervoor gekozen deze nieuwe voorstellen als een PM post op te nemen, enerzijds omdat niet altijd voldoende duidelijk is welke extra middeleninzet nodig is en anderzijds om duidelijk te maken dat hierover nog keuzes moeten worden gemaakt. Zoals aangegeven zijn de extra inzet op woningbouwprojecten en de bijdrage aan de recreatieve fietsverbinding wel cijfermatig weergegeven.

Tabel mutaties in Kadernota 2026 op programma 3

Bedragen * € 1.000				
Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Mutaties bestaand beleid Kadernota 2026	101	101	101	98
Mutaties op Kadernota 2025 en nieuwe voorstellen Kadernota 2026	-80	-367	-359	-359
Totaal mutaties in Kadernota 2026 Programma 3	21	-266	-258	-261

Voor een gedetailleerde toelichting op de afzonderlijke mutaties in bovenstaande tabel verwijzen wij naar de tabellen en de journaalteksten zoals die zijn weergegeven in de hierna volgende onderdelen B. Mutaties bestaand beleid Kadernota 2026, C. Mutaties op uitgewerkte voorstellen uit Kadernota 2025 en D. Heroverweging Kadernota 2025 en nieuwe voorstellen Kadernota 2026.

Programma 4 Ruimtelijk beheer

Doorkijk 2026

De gemeente richt zich op een duurzamer en kostenefficiënter beheer van de openbare ruimte en afvalinzameling. Maatregelen zoals tariefdifferentiatie voor afval en het herzien van de bedrijfsafvalinzameling moeten bijdragen aan een financieel gezonde en rechtvaardige uitvoering van gemeentelijke taken. Ook worden er investeringen gedaan in de milieustraten, in het kader van het grondstoffenplan, en voor betaald parkeren, om zowel kosten te dekken als de ruimte efficiënter te benutten.

De gemeente streeft naar een balans tussen financiële degelijkheid en maatschappelijke verantwoordelijkheid. Door slimme investeringen en het invoeren van eerlijke tarieven wordt zowel de duurzaamheid van de voorzieningen als de belasting op de inwoners geoptimaliseerd. Dit zorgt voor een solide basis voor de toekomst.

Mutaties op kadernota 2025

De gemeente staat voor de uitdaging om de openbare ruimte en de afvalinzameling doelmatig, duurzaam en betaalbaar te organiseren. In programma 4 ligt daarom de focus op het verbeteren van de kostendekkendheid van gemeentelijke voorzieningen, het maken van bewuste investeringskeuzes en het actualiseren van tarieven op basis van gebruik en werkelijke kosten, op basis van het beginsel “de vervuiler betaald”. De voorgestelde maatregelen in deze kadernota dragen bij aan een financieel gezonde en rechtvaardige uitvoering van gemeentelijke taken. Daarbij wordt gezocht naar een evenwicht tussen financiële degelijkheid en maatschappelijke ambities.

Keuzes voor afvalinzameling en milieustraten

Een belangrijke wijziging betreft de herziening van de inzameling van bedrijfsafval. De huidige aanpak leidt tot een structureel tekort van bijna € 300.000 per jaar. Door het afschaffen van het reinigingsrecht en de invoering van marktconforme tarieven, is het uitgangspunt dit tekort structureel weg te werken. Voor het inzamelen van het bedrijfsafval op de milieustraat Volendam dient er wel geïnvesteerd te worden in onder andere weegbruggen en extra personeel. Deze kosten kunnen mogelijk niet volledig gedekt worden door de marktconforme tarieven, wanneer er minder bedrijfsafval aangeboden wordt.

Tegelijkertijd heeft de gemeenteraad de wens geuit dat de milieustraten in zowel Oosthuizen als Volendam open blijven. Hierdoor vervalt een eerder geplande structurele bezuiniging van € 350.000 per jaar. Deze wens vraagt om aanvullende investeringen. Voor de milieustraat in Oosthuizen betekent dit onder meer het vervangen van bestaande opstallen en plaatsen van nieuwe opstallen, met een investering van € 100.000 en een jaarlijkse kapitaallast van € 5.000 vanaf 2027.

Voor de herinrichting van de milieustraat in Volendam worden de benodigde investeringen momenteel nog verder onderzocht.

Parkeerbeleid als stuurmiddel voor ruimte en inkomsten

Om de hoge parkeerdruk en verkeersintensiteit in het centrum van Edam en de oude kom van Volendam structureel aan te pakken, is een onderzoek uitgevoerd naar verschillende parkeerregimes. Hieruit blijkt dat het aanpassen van de parkeerschijfzones in de woonstraten en het invoeren van betaald parkeren op de omliggende parkeerterreinen een effectief middel is om de parkeerdruk in de woonstraten te verlagen. Bezoekers worden hierdoor gestimuleerd om langer te parkeren op de parkeerterreinen aan de rand van het centrum, wat de leefbaarheid en verkeersveiligheid ten goede komt. De gemeenteraad krijgt een nieuw voorstel aangeboden in de raad van 26 juni 2025. Het (oude) voorstel, zoals opgenomen in de Kadernota 2025 en de financiële uitwerking in de begroting hiervan om betaald parkeren in te voeren op parkeerterreinen en woonwijken, wordt met een begrotingswijziging in deze raad teruggedraaid.

De nieuwe parkeermaatregelen worden per 1 januari 2026 ingevoerd en bestaan uit een differentiatie in parkeertarieven en parkeerduur per locatie. Zo wordt onder andere op de parkeerterreinen Baanstraat, Amvo,

Slobbeland, Tase en P1-Marinapark een maximale parkeerduur van 3 uur ingesteld met oplopende tarieven naarmate langer wordt geparkeerd, terwijl op parkeerterreinen zoals Singelweg, RKAV en P2-Marinapark langer parkeren mogelijk blijft tegen een lager tarief. Voor de inwoners van Edam-Volendam is gekozen voor een gratis parkeertijd van 1,5 uur. Hiermee wordt gestuurd op een betere spreiding van het parkeren, hetgeen een positief effect heeft op de veiligheid en leefbaarheid. Bezoekers dragen bij aan de instandhouding van de geboden parkeerfaciliteiten en uiteindelijk heeft het ook een positief effect op het begrotingssaldo. De maatregelen sluiten aan bij de doelstellingen uit het coalitieakkoord 2022–2026 om de leefbaarheid en verkeersveiligheid in diverse kernen en wijken te verbeteren en overlast door verkeer en parkeren tegen te gaan.

Op 26 juni 2025 wordt het nieuwe voorstel (inclusief begrotingswijziging) voor de invoering van betaald parkeren op gemeentelijke parkeerterreinen in Edam en Volendam behandeld in de raad. Het voorstel draagt bij aan een efficiënter gebruik van de openbare ruimte en levert structureel meer inkomsten op. Vanaf 2026 wordt een jaarlijkse opbrengst van € 696.000 verwacht, wat € 196.000 hoger is dan eerder geraamd. De jaarlijkse exploitatiekosten bedragen naar verwachting € 272.400. Dit omvat naast kosten voor onderhoud, beheer, handhaving, beheer naheffingsaanslagen, kapitaallasten parkeerapparatuur en infrastructuur ook de huur van een scanauto in 2026. De jaarlijkse kosten worden ruimschoots gedekt door de opbrengsten van betaald parkeren en de opbrengst van de parkeerboetes, die gezamenlijk jaarlijks een totale opbrengst hebben van € 734.624. Dit resulteert in een jaarlijks netto resultaat in de exploitatie van € 462.224.

Balans tussen ambitie en haalbaarheid

Met deze voorstellen wordt er een balans gezocht tussen financiële degelijkheid en maatschappelijke ambities. De aanpassingen in programma 4 laten zien dat bijsturen nodig én mogelijk is, mits goed onderbouwd. We kiezen voor duurzame financiering van gemeentelijke taken, waarbij we blijven investeren in bereikbaarheid, afvalinzameling en kwaliteit van de openbare ruimte. Daarmee versterken we niet alleen de financiële basis van onze gemeente, maar ook de veiligheid en leefomgeving van onze inwoners.

Mutaties bestaand beleid Kadernota 2026

Correctie toerekening uren CAI

Op het product CAI staat nog een structureel budget van € 27.000 aan kosten toegerekend. Deze kosten worden niet meer gerealiseerd en kunnen worden afgevoerd. Deze bijstelling leidt tot een structurele verhoging van het saldo begroting 2026 en verder.

Nieuwe voorstellen Kadernota 2026

Gerichte tariefdifferentiatie voor afval: naar een rechtvaardige en kostendekkende afvalheffing

De gemeente staat voor de opgave om de kosten voor afvalinzameling en -verwerking beter in balans te brengen met de baten uit de afvalstoffenheffing. De lasten overstijgen momenteel de inkomsten: in de jaarrekening 2024 bedroeg het tekort € 750.000, wat overeenkomt met een dekkingspercentage van 88%. Deze situatie vraagt om gerichte maatregelen die zowel rechtvaardig als effectief zijn.

Ten aanzien van het grondstoffenplan heeft de gemeenteraad uitgesproken dat het principe 'de vervuiler betaalt' leidend moet zijn. In lijn met dit uitgangspunt wordt voorgesteld om vanaf 2027 tariefdifferentiatie in te voeren. Inwoners betalen daarbij naar rato van de hoeveelheid afval die zij daadwerkelijk aanbieden. Dit stimuleert afvalscheiding en leidt tot een eerlijker verdeling van kosten.

De invoering van tariefdifferentiatie verloopt gefaseerd. In 2026 vindt een testfase plaats waarin systemen worden getest, verordeningen worden aangepast en inwoners worden geïnformeerd. In deze fase worden al wel bepaalde investeringen gedaan, maar er zijn nog geen structurele baten. Vanaf 2027 wordt een structurele extra bate van circa € 450.000 verwacht. Daarmee komt de afvalstoffenheffing vanaf dat moment in financiële balans. Omdat het tekort niet in één keer wordt opgevangen, ontstaat er een stapsgewijze overgang richting volledige kostendekkendheid. Vanaf 2028 kan – afhankelijk van het daadwerkelijke aanbod – zelfs sprake zijn van een dekkingspercentage boven de 100%. De kostendekkendheid wordt jaarlijks geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.

Om tariefdifferentiatie mogelijk te maken, is het noodzakelijk te investeren in de afvalinfrastructuur. Hiervoor wordt voorgesteld om jaarlijks een investeringskrediet van € 200.000 beschikbaar te stellen tot en met 2029. Het gaat onder andere om de aanschaf van ondergrondse containers en extra voorzieningen voor het gescheiden inzamelen van plastic, metaal en drinkpakken. De hiermee gepaard gaande kapitaallasten bedragen respectievelijk € 20.000 in 2027, € 40.000 in 2028, € 60.000 in 2029 en € 80.000 in 2030. Deze lasten nemen jaarlijks toe als gevolg van de cumulatieve inzet van jaarschijfkredieten.

Per saldo resulteert dit voorstel in een structurele verbetering van het begrotingssaldo vanaf 2027. Gecorrigeerd door kapitaallasten bedraagt het effect:

- 2026: € 0 (testfase)
- 2027: € 430.000
- 2028: € 410.000
- 2029: € 390.000

Met deze maatregel wordt een belangrijke stap gezet richting een toekomstbestendige, rechtvaardige en financieel houdbare uitvoering van afvalinzameling. De combinatie van gedragsbeïnvloeding en structurele dekking sluit aan bij de ambitie om de gemeentelijke voorzieningen duurzaam én betaalbaar in stand te houden.

Tabel mutaties in Kadernota 2026 op programma 4

Bedragen * € 1.000				
Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Mutaties bestaand beleid Kadernota 2026	27	27	27	27
Mutaties op Kadernota 2025 en nieuwe voorstellen Kadernota 2026	82	88	41	21
Totaal mutaties in Kadernota 2026 Programma 4	109	115	68	48

Voor een gedetailleerde toelichting op de afzonderlijke mutaties in bovenstaande tabel verwijzen wij naar de tabellen en de journaalteksten zoals die zijn weergegeven in de hierna volgende onderdelen B. Mutaties bestaand beleid Kadernota 2026, C. Mutaties op uitgewerkte voorstellen uit Kadernota 2025 en D. Heroverweging Kadernota 2025 en nieuwe voorstellen Kadernota 2026.

Programma 5 Sociaal domein / Samenleving

Doorkijk 2026

Wij staan voor een sociaal betrokken, veilig en gezond Edam-Volendam. Wij bieden de randvoorwaarden waarbinnen onze inwoners zo goed en zo lang mogelijk vanuit eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid kunnen leven. Ons streven is de leefbaarheid voor de mensen te vergroten en het meedoen (participatie) in de maatschappij te bevorderen.

We zijn dit jaar bezig om grote veranderingen in het sociaal domein door te voeren. We ontwikkelen de Singel, hervormen het welzijnswerk en de lokale ondersteuning en hulp vanuit het CJG (18-) en WSP (18+). Veranderingen die onze inwoners echt gaan merken. We gaan door minder partners te contracteren het maatschappelijk veld overzichtelijker te maken en de kwaliteit van de dienstverlening te verbeteren.

In de toekomstige situatie willen we het welzijnswerk en lokale ondersteuningsaanbod meer ordenen en anders inrichten. We willen toewerken naar minder samenwerkingspartners en een meer integrale werkwijze waarbij een klein aantal partijen alle inwoners, van 0-100, bedient. We willen hierin een duidelijk onderscheid maken tussen welzijnswerk (groepsgericht aanbod) en lokale ondersteuning en hulp (meer individueel of gezinsgericht aanbod).

We willen het welzijnswerk zo inrichten dat diverse groepen inwoners (jong en oud) de kans krijgen om deel te nemen aan groepsgerichte activiteiten, zinvolle vrijetijdsbesteding en trainingen en cursussen. Het doel is om de zelfredzaamheid van inwoners te vergroten en hen te helpen om in hun eigen leefomgeving met uitdagingen om te gaan. Deze doelstelling is natuurlijk niet nieuw, maar om dit daadwerkelijk te realiseren is het nodig om toe te werken naar continuïteit in aanbod en het aangaan van een langdurige samenwerkingsrelatie. Hierbij willen we toewerken naar een partnerschap dat zich richt op het behalen van duurzame resultaten en het nemen van gezamenlijke verantwoordelijkheid die ten goede komt aan onze inwoners.

De lokale ondersteuning en hulp willen we ook integraal inrichten, waarbij we inzetten op maatschappelijk werk voor alle doelgroepen (van 0-100). De aanbieder van maatschappelijk werk moet alle doelgroepen kunnen bedienen: van het jonge kind, de basisschool, voortgezet onderwijs, (jong)volwassenen en ouderen. Tegelijkertijd willen we ervoor zorgen dat specialistische ondersteuning (zoals specialistische jeugdhulp, Wmo begeleiding, dagbesteding of psychosociale zorg) slechts tijdelijk wordt ingezet. Het streven is om deze hulp zo kortdurend mogelijk te laten zijn en de focus ligt op het afschalen van specialistische zorg zodra de situatie dat toelaat. Dit zou moeten gebeuren met een sterke focus op lokale ondersteuning, normaliseren en het versterken van het eigen netwerk in plaats van langdurige afhankelijkheid van gespecialiseerde hulp. Dit vraagt om lef van medewerkers die ook durven los te laten en de verantwoordelijkheid daar neer te leggen waar het hoort.

Cebeon

Recent heeft Cebeon de begroting van Edam-Volendam vergeleken met het gemeentefonds. Deze vergelijking heeft inzicht opgeleverd in de financiële impact van eerdere keuzes op alle taakgebieden. Naar aanleiding daarvan heeft het college aan Cebeon gevraagd om een geobjectiverde benchmark, waarbij gericht wordt ingezoomd op taakonderdelen. De focus van de opdracht ligt op de taakonderdelen van het sociaal domein. De gemeente wil hierbij antwoord op de volgende vragen:

- inhoud: zitten er voor onze gemeente knoppen om aan te draaien?
- organisatie: voeren we het werk wel efficiënt uit, hebben we niet teveel of te weinig mensen in dienst in verhouding tot de uitgaven?

Het onderzoek dient een feitelijk onderbouwd inzicht op te leveren hoe de lasten/baten en personele capaciteit van Edam-Volendam zich verhouden tot die van vergelijkbare gemeenten. Met behulp van de organisatie worden verschillen geduid vanuit beleidsmatige en organisatorische keuzes. Het uitwerken van alternatieve keuzes ('business cases') valt buiten de scope van deze opdracht. Of de uitkomsten zullen leiden tot aanpassingen in de werkwijze waarmee bezuinigingen worden gerealiseerd moet nog blijken.

Tijdens de themaraad van 6 februari heeft Cebeon een presentatie gegeven over de vergelijking met het gemeentefonds en is er door de ambtelijke organisatie specifiek ingezoomd op de begroting van het sociaal domein (en de specifieke uitkeringen die we als gemeente ontvangen). Tijdens extra ingeplande sessies zal hier per thema (Jeugd, Wmo, Werk & Inkomen en Vitaliteit) nog over worden gesproken.

Mutaties op kadernota 2025

Tijdens het opstellen van de ombuigingsvoorstellen voor de Kadernota 2025 is vanuit het sociaal domein gekeken naar de inzet die niet wettelijk verplicht is of waar we mogelijkheden zien om zaken efficiënter of anders in te richten. Een groot deel van deze voorstellen zullen aan het eind van dit jaar geëffectueerd zijn:

- Zaalhuur handbal
- Aanpassing tarieven huur sportaccommodaties
- Reorganiseren dienstverlening Wijksteunpunt en CJG
- Aanpassen afschrijftermijn voor scholen
- Reorganiseren activiteiten talentontwikkeling en LEF
- Beheer kunstcollectie
- Revitaliseren Singelwijk

Toekomstige inrichting welzijnswerk en lokale ondersteuning en hulp i.r.t. de ombuigingsvoorstellen

De ombuigingsvoorstellen reorganiseren dienstverlening WSP en CJG, reorganiseren activiteiten talentontwikkeling en LEF en de revitalisatie van de Singelwijk worden meegenomen in de herinrichting van het welzijnswerk en de lokale ondersteuning en hulp. Doordat de dienstverlening anders ingericht wordt, zal de bezuiniging middels de nieuwe te contracteren opdracht geëffectueerd worden. Tijdens de themaraden van 6 februari en 20 mei is uw raad hierover geïnformeerd.

Er zijn vijf ombuigingsvoorstellen die apart benoemd moeten worden vanwege nadere toelichting, of een opgelopen vertraging of een financieel vraagstuk/risico:

Reorganiseren dienstverlening Wijksteunpunt en CJG (voorstel 13)

Hier volgt een *nadere toelichting* op het voorstel in de Kadernota 2025. Binnen de gemeente Edam-Volendam wordt de preventieve dienstverlening (o.a. jongerenwerk, schoolmaatschappelijk werk, algemeen maatschappelijk werk, etc.) aangeboden vanuit het Wijksteunpunt (voor Wmo) en het Centrum voor Jeugd en Gezin (voor jeugd). Deze dienstverlening heeft als doel om onze inwoners zo snel mogelijk lokaal te helpen met hun vragen om te voorkomen tot problematiek complexer wordt en specialistische hulp (geïndiceerde hulpverlening) nodig is. Als gemeente heb je de keuze dit zowel groot als klein op te tuigen, binnen de grenzen van de verschillende wetten (Jeugdwet, Wmo, Participatiewet). Binnen dit voorstel verlagen we de totale begroting van de voorliggende toegang met 25% en stellen we voor per 2026 deze te reorganiseren. Binnen deze 'reorganisatie' stellen we een visie vast op de toegang en wordt aan de hand daarvan bepaald op welke manier de dienstverlening moet worden ingericht (met 25% minder budget) om onze inwoners nog steeds zo goed mogelijk van dienst te kunnen zijn. In de Kadernota 2025 is hiervoor reeds een ombuigingsvoorstel, ten gunste van het saldo begroting, opgenomen van € 458.000 in 2026 en van € 476.000 met ingang van 2027. Deze nadere toelichting heeft geen gevolgen voor het saldo begroting 2026 en verder. Wel is het belangrijk een winstwaarschuwing mee te geven met betrekking tot dit ombuigingsvoorstel. Op het moment dat blijkt dat er meer tijd nodig is om ervaringen van inwoners en (lokale) samenwerkingspartners op te halen die van belang zijn om goede dienstverlening voor onze inwoners te kunnen blijven garanderen, ondanks de bezuinigingsslag, kan dit betekenen dat een deel van het ombuigingsvoorstel nog niet gerealiseerd is in 2026. Tijdens de themaraad van 6 februari en 20 mei is uw raad hier al kort over geïnformeerd.

Verplaatsen activiteiten CJG naar Singel (voorstel 34)

In de Kadernota 2025 staat opgenomen dat de Singel in Edam zal worden gerenoveerd om het CJG in te gaan huisvesten. Het Centrum voor Jeugd en Gezin is momenteel gehuisvest in De Griend. Dit pand is geen eigendom van de gemeente en wordt gehuurd. In de bijstelling die is opgenomen in de Kadernota is uitgegaan van een verhuizing in 2025. Zoals het er nu naar uitziet zal deze overgang pas eind 2026 gaan plaatsvinden. Dit voorstel heeft vanwege de locatiekeuze Trimaran vertraging opgelopen. Daarom zal deze naar verwachting in

de begroting 2027 geëffectueerd zijn. Dit leidt tot een bijstelling van de eerder opgenomen bezuinigingen. Deze wijziging is in de Voorjaarsnota 2025 verwerkt.

Bouwspeelplaats (voorstel 41)

In het ingediende ombuigingsvoorstel voor de Kadernota 2025 werd voorgesteld om het budget voor de bouwspeelplaats in z'n geheel te laten vrijvallen. Het hebben van een bouwspeelplaats is geen wettelijke verplichting en los van dat het kapitaalvernietiging is om de bouwspeelplaats weg te bezuinigen, bespaart het op jaarbasis een kleine € 100.000. Bij vaststelling van de Kadernota 2025 is besloten niet 100% maar 75% van de kosten te bezuinigen, wat betekent dat er nog € 25.000 beschikbaar is voor de exploitatie van de bouwspeelplaats. Dit is echter bij lange na niet genoeg om de bouwspeelplaats te exploiteren. Derhalve in deze kadernota een voorstel om dit budget structureel te verhogen naar € 65.000.

Waterdam (prestatieafpraak) (voorstel 31)

Op dit moment lopen de gesprekken met de Waterdam over de prestatieafspraken. Hier is de bezuiniging van €100.000 onderdeel van, maar in hoeverre dit volledig gerealiseerd kan worden is nog de vraag.

Stelpost verlaging Wmo Woningaanpassing (voorstel uit bijlage 5)

Vanuit het sociaal domein wordt de verlaging van de stelpost Wmo Woningaanpassingen gezien als een risicovol voorstel. Het is namelijk lastig om de aanpassingen in de nadere regels op de verordening Wmo financieel te vertalen. Daarnaast hebben we, zoals eerder al genoemd in dit memo, te maken met vergrijzing en de daarmee gemoeide stijgende kosten, o.a. ook voor woningaanpassingen. Vandaar dat ons inziens deze besparing lastig te realiseren is en daarmee een belofte die we lastig kunnen waarmaken. Daarom wordt dit voorstel in deze kadernota teruggedraaid.

Moties op de kadernota 2025

Daarnaast zijn er nog een aantal voorstellen waarover moties zijn ingediend door de raad en die tijdens de vaststelling van de Kadernota 2025 door zowel college als raad laag geprioriteerd zijn. Dit gaat om de volgende voorstellen:

- JOGG
- K&C – cultuur coördinator
- K&C – uitvoeringsbudget

De ingediende motie met betrekking tot gezondheid (JOGG), sport en kunst & cultuur richt zich daarnaast ook op de ingediende ombuigingsvoorstellen m.b.t. toerisme. Deze ombuigingsvoorstellen zijn verder geen onderdeel van dit programma, maar omdat ze wel opgenomen zijn in de motie is het logisch dit wel te benoemen. Voor het overzicht zijn hieronder de ingediende moties die o.a. betrekking hebben op programma 5 nog even op een rijtje gezet:

- Armoedebestrijding
- Sport, Gezondheid, Kunst en Cultuur en Toerisme
- Activiteiten talentontwikkeling en LEF

Er is landelijk toegezegd dat er extra middelen voor gemeenten beschikbaar komen via de Meicirculaire 2025. Deze middelen zijn onder andere bedoeld om de stijgende kosten voor de specialistische jeugdhulp en de Wmo op te vangen. Voorgesteld wordt deze ook in te zetten om de laag geprioriteerde ombuigingsvoorstellen te laten vervallen. Dat doet recht aan het belang van deze inzet en dienstverlening.

In deze kadernota wordt voorgesteld om voor het jaar 2026 de bezuiniging op de Cultuur coördinator en (een deel van) het uitvoeringsbudget kunst en cultuur terug te draaien. De bezuiniging uit de kadernota 2025 op de JOGG regisseur blijft staan.

Mutaties bestaand beleid Kadernota 2026

Binnen het sociaal domein hebben we zowel lokaal als regionaal het grootste deel van de dienstverlening ingericht middels inkoopovereenkomsten. Hierbij hebben we ons te allen tijde te houden aan de reële tarieven en hebben we contractueel vastgelegd dat we indexerend middels de OVA (Overheidsbijdrage in de

Arbeidskostenontwikkeling). In de Kaders en uitgangspunten is beschreven dat de budgetten voor Bijstand en Wmo /Jeugdzorg zo veel mogelijk realistisch worden begroot. In de Kadernota 2026 wordt rekening gehouden met een indexeringspercentage van 2%. Binnen het sociaal domein zien we dat de index voor bepaalde dienstverlening 4,5% is, waardoor we hiermee niet binnen het gereserveerde budget kunnen blijven. Derhalve in deze kadernota een voorstel om deze budgetten structureel te verhogen met 3%.

Aanvullend moeten we ook rekening houden dat medio 2026 de nieuwe contracten in gaan voor de Wmo hulpmiddelen, trapliften en het maatwerk (huishoudelijke ondersteuning, dagbesteding, respijtzorg en individuele begeleiding). De financiële gevolgen van het vaststellen van de tarieven voor Wmo-maatwerkvoorzieningen zijn vooraf niet concreet in te schatten. De nieuwe producten komen niet geheel overeen met de huidige voorzieningen waardoor een exacte berekening niet te maken is. Daarbij betreft de Wmo een open einde regeling waardoor je niet van te voren weet hoeveel voorzieningen worden afgegeven. De nieuwe berekende tarieven liggen hoger dan de huidige tarieven. Dit is onvermijdbaar gevolg van de nieuwe inkoop van Wmo waarbij de wettelijke verplichting geldt om reële tarieven vast te stellen. Daarnaast hebben we binnen de Wmo te maken met hogere kosten i.v.m. hogere afname (vergrijzing en wachtlijsten binnen de GGZ en de Wlz). Ook hierbij is het exacte effect op de begroting nog niet te voorspellen, omdat het nooit van te voren te zeggen is hoeveel inwoners daadwerkelijk een maatwerkvoorziening nodig zullen nemen.

In deze kadernota wordt gevraagd de ramingen voor Wmo en Jeugdzorg te actualiseren naar de ervaringscijfers 2024 en de budgetten te indexeren met 3% voor 2026 en verder. En om de budgetten voor Wmo-maatwerkvoorzieningen te verhogen in verband met het nieuwe contract en de verhoogd tarieven.

Nieuwe voorstellen Kadernota 2026

De sectie Sport vraagt om een investeringsbudget om alle deuren en toegangspoorten, van zowel de binnen- en buitensportaccommodaties, van een elektronisch slot te voorzien. Hierdoor kan de losse verhuur van de sportaccommodaties middels een code op je telefoon, via de mail of in de app, gebruikt worden om toegang te verkrijgen tot de accommodatie. Externen (bv schoonmaak) krijgen een tag, waarbij een tijdslot wordt ingesteld om binnen te komen, wel met beperkte toegang inpandig. Medewerkers van de gemeente, zoals bv halbeheerders, krijgen een vaste tag met toegang tot alle locaties.

De afdeling Samenleving heeft in afwachting van de uitkomsten Cebeon en de bij de doorkijk 2026 genoemde redenen geen voorstellen voor nieuw beleid opgevoerd in de Kadernota 2026. Vanaf 2028 is een voorziene eigen bijdrage Jeugdzorg opgevoerd van € 260.000. De algemene uitkering uit het Gemeentefonds is voor dit bedrag verlaagd.

Tabel mutaties in Kadernota 2026 op programma 5

Bedragen * € 1.000				
Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Mutaties bestaand beleid Kadernota 2026	-2.028	-3.308	-3.852	-4.515
Mutaties op Kadernota 2025 en nieuwe voorstellen Kadernota 2026	-1.311	-308	803	-98
Totaal mutaties in Kadernota 2026 Programma 4	-3.339	-3.616	-3.049	-4.613

Voor een gedetailleerde toelichting op de afzonderlijke mutaties in bovenstaande tabel verwijzen wij naar de tabellen en de journaalteksten zoals die zijn weergegeven in de hierna volgende onderdelen B. Mutaties bestaand beleid Kadernota 2026, C. Mutaties op uitgewerkte voorstellen uit Kadernota 2025 en D. Heroverweging Kadernota 2025 en nieuwe voorstellen Kadernota 2026.

Programma 6 Financiën en algemene dekkingsmiddelen

Doorkijk 2026

Met het opstellen van de Kadernota is de inkt van de rijks brede Voorjaarsnota net droog. In de Voorjaarsnota heeft het Kabinet voor 2025, 2026 en 2027 extra middelen vrijgemaakt voor de gemeenten. Het grootste deel van de aanvullende middelen is bedoeld voor dekking van de stijgende kosten voor met name de jeugdzorg. Aanvullend daarop zijn extra middelen voor noodzakelijke uitbreiding en aanpassing voor loon- en prijsmutaties toegevoegd. (Accres). Voor de komende jaren geeft dit verlichting in onze begroting maar het zijn geen structurele aanpassingen. Voor de jaren 2028 en verder zijn de eerste kortingen alweer ingeboekt, uitgaande van het feit dat de gemeente, als voorbeeld, een hogere eigen bijdrage in de jeugdzorg en WMO kan gaan vragen. Zaken die qua besluitvorming nog een lange weg kennen.

Naast de reguliere exploitatie begroting lopen er omvangrijke woningbouwprojecten. De financiële effecten van deze projecten zijn niet direct zichtbaar in de reguliere begroting maar vooral op de Balans van de gemeente. De gemeente zal haar beperkte financiële middelen optimaal moeten inzetten en dat vereist ook keuzes op andere uitgaven en investeringen. Gedurende het jaar zullen wij u, via de Commissie Planning en Control, hiervan zo goed mogelijk op de hoogte houden.

In 2024 is de Najaarsnota voor het eerst verschenen met de bedoeling om gedurende het lopende boekjaar meer informatie te geven en ook mogelijkheden om bij te sturen. Voor komende jaren zullen wij de financiële informatie voor uw raad en vooral ook de commissie P&C verder verbeteren. Momenteel wordt informatie nog opgehaald uit meerdere systemen maar in de toekomst willen we nog meer naar enkelvoudig vastleggen en meervoudig gebruik van informatie. Er kan dan sneller geïntegreerde en actuele informatie worden verstrekt als het gaat om de reguliere begroting en de lopende projecten en de impact die deze hebben op de financiële situatie van de gemeente. Handmatige acties moeten, waar mogelijk, worden geautomatiseerd.

Onderdeel van deze ontwikkeling is dat met name op het gebied van informatievoorziening geïnvesteerd moet worden. In de toelichting op Programma 1 zijn hiervoor voorstellen gedaan.

Mutaties op kadernota 2025

De extra middelen die in de Voorjaarsnota aan gemeenten zijn toegekend ten behoeve van WMO en Jeugdzorg zijn verwerkt in deze Kadernota. Middelen die 'boven' de geraamde uitgaven uitkomen zijn ingezet om taakstellingen ter dekking van de uitgaven in het sociaal domein te verminderen. De taakstelling op de onderuitputting van kapitaallasten is aangepast.

Onderzoek naar het invoeren van forensenbelasting heeft uitgewezen dat de kosten-baten analyse op de invoering hiervan negatief is. De ombuiging is hiermee naar 0 gebracht.

Mutaties bestaand beleid Kadernota 2026

De mutaties op bestaand beleid betreffen aanpassingen op basis van informatie van de Rijksoverheid. Het betreft hier de stelposten Deskundigencommissie van ARK en de vooruitblik meicirculaire 2025.

Nieuwe voorstellen Kadernota 2026

De voorstellen hebben betrekking op de verhoging van de voorziening onderhoud gemeentelijke eigendommen als gevolg van hogere kosten en een verhoging van de inkomsten toeristenbelasting. De voorstellen worden separaat voorgelegd.

Tabel mutaties in Kadernota 2026 op programma 6

Bedragen * € 1.000				
Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Mutaties bestaand beleid Kadernota 2026	3.417	3.349	2.224	5.030
Mutaties op Kadernota 2025 en nieuwe voorstellen Kadernota 2026	-450	-157	-356	-356
Totaal mutaties in Kadernota 2026 Programma 6	2.967	3.192	1.868	4.674

Voor een gedetailleerde toelichting op de afzonderlijke mutaties in bovenstaande tabel verwijzen wij naar de tabellen en de journaalteksten zoals die zijn weergegeven in de hierna volgende onderdelen B. Mutaties bestaand beleid Kadernota 2026, C. Mutaties op uitgewerkte voorstellen uit Kadernota 2025 en D. Heroverweging Kadernota 2025 en nieuwe voorstellen Kadernota 2026.

B. Mutaties bestaand beleid Kadernota 2026

In dit overzicht worden alle noodzakelijke, onvermijdbare aanpassingen opgenomen voor de begroting 2026 en verder.

Bedragen * € 1.000				2026	2027	2028	2029
B. Mutaties bestaand beleid Kadernota 2026							
Operat.	Pr 1	Bijstelling bijdrage Waterlands Archief		0	0	-16	-28
Operat.	Pr 1	CAO onderhandelingen 2025		480	370	400	-600
Operat.	Pr 1	Extra budget representatie		0	0	0	0
Operat.	Pr 1	Vervanging laptops en mobiele telefoons/iPads		-38	-38	-38	-38
Operat.	Pr 1	Verplichting wachtgeldkosten wethouders		0	0	0	0
Operat.	Pr 2	Bijstelling reisdocumenten		75	75	75	0
Operat.	Pr 2	Gemeenschappelijke regeling VrZW		-247	-325	-404	-485
Operat.	Pr 3	Bijstelling bijdrage Recreatieschap Twiske Waterland		1	1	1	-2
Operat.	Pr 3	KN26 Verhoging leges omgevingsvergunningen		100	100	100	100
Operat.	Pr 4	Correctie toerekening uren CAI		27	27	27	27
Operat.	Pr 5	Actualisatie budgetten specialistische jeugdhulp		-689	-702	-717	-731
Operat.	Pr 5	Actualisatie budgetten Wmo		-286	-291	-298	-304
Operat.	Pr 5	Bijdrage gemeenschappelijke regeling GGD Z-W 2026		270	25	40	-50
Operat.	Pr 5	Budgetten jeugdzorg prijsinflatie (van 2% naar 3%)		-99	-203	-312	-427
Operat.	Pr 5	Budgetten Wmo prijsinflatie (van 2% naar 3%)		-61	-133	-208	-287
Operat.	Pr 5	Extra sloopkosten De Nieuwe School		0	0	0	0
Operat.	Pr 5	Indexatie budgetten Jeugdzorg (naar 2%)		-500	-699	-909	-1.120
Operat.	Pr 5	Indexatie budgetten Wmo (naar 2%)		-164	-275	-388	-503
Operat.	Pr 5	Inkoop van de Wmo-maatwerkvoorzieningen		-500	-1.030	-1.061	-1.094
Operat.	Pr 6	BTW herziening Seinpaal		0	0	40	40
Operat.	Pr 6	Indexatie 2029		0	0	0	-1.150
Operat.	Pr 6	Stelpost Deskundigencommissie-Van Ark compensatie 2023 en 2024 voor jeugd		350	350	0	0
Operat.	Pr 6	Stelpost: Deskundigencommissie-Van Ark 2027 (inschatting 2028 en 2029)		0	0	800	1.000
Operat.	Pr 6	Vooruitblik meicirculaire 2025		3.017	2.949	1.334	5.090
Operat.	Pr 6	Verhoging inkomsten toeristenbelasting		50	50	50	50
Totaal B. Mutaties bestaand beleid Kadernota 2026				1.786	251	-1.484	-512

Programma 1 Bestuur

Bijstelling bijdrage Waterlands Archief

De begroting 2026 van het Waterlands Archief laat zien dat de meerjarenramingen in de jaren 2028 en 2029 moeten worden aangepast. De lasten in 2028 en 2029 nemen structureel toe met respectievelijk € 16.000 en € 28.000. Dit voorstel leidt in 2028 en 2029 tot een verlaging van het saldo begroting van respectievelijk € 16.000 en € 28.000.

CAO onderhandelingen 2025

Op 17 april 2025 is een onderhandelaarsakkoord bereikt over een nieuwe Cao Gemeenten, en met een looptijd van 1 april 2025 tot 1 april 2027. In dit akkoord is een salarisverhoging opgenomen van in totaal 6.7%, en waaronder een nominale salarisverhoging. De loonsverhoging wordt tijdens de looptijd van de cao in 5 stappen toegepast, per 1 april 2025 met 2%, per 1 oktober 2025 met 1,85%, een nominale verhoging van € 35 per 1 januari 2026, per 1 juli 2026 met 1,25%, en per 1 januari 2027 met 1,6%. Bij de raming van de primitieve begroting 2025 en meerjarenperspectief 2026-2028 is in 2024 uitgegaan van een salarisstijging van 3% per 1 april 2025 en van 3% per 1 januari 2026. Het effect van de getraptheid van de loonontwikkeling in de nieuwe cao, en ten opzichte van de eerder gehanteerde ramingen, zijn minder snel oplopende loonkosten in de respectievelijke jaarschijven. Dit heeft als uitwerking dat de eerdere ramingen voor het begrotingsjaar 2025 en de daaraan gekoppelde meerjarenraming 2026-2028 naar beneden kunnen worden bijgesteld. Voor de jaren 2026 tot en met 2028 leidt dit tot een verlaging van de salariskosten van respectievelijk € 480.000, € 370.000 en € 400.000. In 2029 stijgen de totale salariskosten met € 600.000. Deze bijstelling in 2029 heeft te maken met de methodiek van het financiële systeem waarbij de waarden van 2028 bij de jaarovergang worden gekopieerd naar 2029. Het nieuw opengestelde jaar mist daardoor 2 indexaties, die van de begroting 2025 en 2026. Deze bijstelling leidt tot een verhoging van het saldo begroting voor de jaren 2026 tot en met 2028 met respectievelijk € 480.000, € 370.000 en € 400.000 en voor 2029 tot een verlaging van het saldo begroting met € 600.000.

Extra budget representatie

Een keer in de vier jaar vinden in Nederland gemeenteraadsverkiezingen plaats. De volgende gemeenteraadsverkiezingen zijn op woensdag 18 maart 2026. In 2026 zullen we afscheid nemen van bestaande collegeleden en nieuwe collegeleden welkom heten. Het is te verwachten dat hierdoor extra representatie kosten zullen ontstaan. Voorgesteld wordt om het representatiebudget voor 2026 eenmalig te verhogen met € 10.000 en deze kosten te dekken uit de Algemene reserve. Dit voorstel heeft geen gevolgen voor het saldo begroting

Verplichting wachtgeldkosten wethouders

In 2026 zijn er weer verkiezingen voor de nieuwe gemeenteraad. Het is vanuit BBV verplicht een voorziening te treffen ter hoogte van de ingeschatte wachtgeldverplichting. Hoewel het nu nog niet duidelijk is hoe de verkiezingen uitpakken, wordt voorzien in een deel van de voorziene kosten voor eventueel wachtgeld waar vertrekkende wethouders recht op hebben. Na de verkiezingen 2026 wordt geëvalueerd in hoeverre deze gelden benodigd of toereikend zijn. In de tussentijdse nota zal indien nodig een bijstelling worden gedaan. Voorgesteld wordt om nu eenmalig een bedrag van € 100.000 toe te voegen aan de voorziening APPA gewezen wethouders. Voorgesteld wordt deze extra toevoeging aan de voorziening APPA ten laste te brengen van de Algemene reserve. Dit voorstel heeft geen gevolgen voor het saldo begroting

Vervanging laptops en mobiele telefoons/iPads

Momenteel vindt er een migratie plaats van de VMware Horizon View omgeving naar een laptop werkomgeving. Daarnaast staat het project Telefoneren via MS-Teams in de startblokken. Voor beide projecten wordt iedere medewerker van de gemeente, naast de nodige opleiding en begeleiding, voorzien van een laptop en mobiele telefoon. In totaliteit worden er ongeveer 400 laptops afgegeven. Deze laptops hebben een levensduur van 4 jaar. Gezien de werkdruk gaan we ieder jaar 100 laptops en 100 mobiele telefoons vervangen. Voorgesteld om het beschikbare budget voor de vervanging van telefoons en laptops structureel te verhogen met € 37.500. Deze bijstelling leidt tot een structurele verlaging van het saldo begroting van € 37.500.

Programma 2 Publiek, Veiligheid en Juridische zaken

Bijstelling reisdocumenten

In de jaren 2024 tot en met 2028 vindt de (verwachte) piek in vervanging van de reisdocumenten plaats. De raming voor de leges reisdocumenten kan daardoor in 2026, 2027 en 2028 met € 132.000 worden verhoogd. De extra kosten bedragen € 57.000 per jaar. Deze bijstelling leidt per saldo in de jaren 2026 tot en met 2028 tot een verhoging van het saldo begroting van € 75.000.

Gemeenschappelijke regeling VrZW

De VrZW vraagt in haar begroting 2026 een gemeentelijke bijdrage van € 3.880.000. In onze begroting is voor 2026 een bijdrage van € 3.633.000 opgenomen.

Dit voorstel leidt in de jaren 2026 tot en met 2029 tot een verlaging van het saldo begroting van respectievelijk € 247.000, € 325.000, € 404.000 en € 485.000.

Programma 3 Ruimtelijke ontwikkeling

Bijstelling bijdrage Recreatieschap Twiske Waterland

De begroting 2026 van het recreatieschap laat zien dat de meerjarenramingen in onze begroting voor de jaren 2026 tot en met 2029 moeten worden aangepast. De reden voor deze bijstelling is dat het bedrag in 2029 in onze begroting nog niet was geïndexeerd.

Dit voorstel leidt in de jaren 2026 tot en met 2028 tot een lichte verhoging van het saldo begroting. In 2029 moet de geraamde bijdrage worden verhoogd met € 2.000. Dit leidt in dat jaar tot een verlaging van het saldo begroting.

KN26 Verhoging raming opbrengst leges Omgevingsvergunningen

Gebaseerd op de werkelijke inkomsten uit de leges voor omgevingsvergunningen in 2024 kan de raming op dit onderdeel vanaf 2026 met € 100.000 worden verhoogd. Deze bijstelling leidt met ingang van 2026 tot een structurele verhoging van het saldo begroting van € 100.000.

Programma 4 Ruimtelijk beheer

Correctie toerekening uren CAI

Op het product CAI staat nog een structureel budget van € 27.000 aan kosten toegerekend. Deze kosten worden niet meer gerealiseerd en kunnen worden afgevoerd. Deze bijstelling leidt tot een structurele verhoging van het saldo begroting 2026 en verder.

Programma 5 Sociaal Domein/Samenleving

Actualisatie budgetten specialistische jeugdhulp

In de Winternota 2024 is besloten om de ramingen voor jeugdhulp in 2024 eenmalig met € 675.000 te verhogen. In afwachting van het Cebeon onderzoek is besloten om de ramingen in het jaar 2025 slechts met € 335.000 (50%) en in 2026 geheel niet te verhogen. In dit voorstel worden deze verhogingen voor 2026 en verder opgevoerd. Dit voorstel leidt in de jaren 2026 tot en met 2029 tot een verlaging van het saldo begroting van respectievelijk € 689.000, € 703.000, € 717.000 en € 731.000.

Actualisatie budgetten Wmo

In de Winternota 2024 is besloten om de ramingen voor WMO in 2024 eenmalig met € 280.000 te verhogen. In afwachting van het Cebeon onderzoek is besloten om de ramingen in het jaar 2025 slechts met € 140.000 (50%) en in 2026 geheel niet te verhogen. In dit voorstel worden deze verhogingen voor 2026 en verder opgevoerd. Dit voorstel leidt in de jaren 2026 tot en met 2029 tot een verlaging van het saldo begroting van respectievelijk € 286.000, € 291.000, € 298.000 en € 304.000.

Bijdrage gemeenschappelijke regeling GGD Z-W 2026

De deelnemersbijdrage voor Edam-Volendam wordt in de begroting 2026 van de GGD Z-W vooralsnog geraamd op € 2.342.000 inclusief Veilig Thuis. In de begroting was rekening gehouden met een bedrag van € 2.612.000 voor 2026. Deze bijstelling leidt in 2026 tot en met 2028 tot een verhoging van het saldo begroting met respectievelijk € 270.000, € 25.000 en € 40.000 en een tot een verlaging van het saldo begroting in 2029 van € 50.000.

Budgetten jeugdzorg prijsinflatie (van 2% naar 3%)

Binnen het sociaal domein zien we dat de index voor bepaalde dienstverlening 4,5% is. Dat betekent dat de in deze begroting toegepaste prijsindexatie van 2% geen realistisch percentage is, waardoor we hiermee mogelijk niet binnen de gereserveerde budgetten kunnen blijven.

De VNG adviseert gemeenten om de jeugdzorg budgetten realistisch te ramen en stelposten voor nog te ontvangen middelen van het rijk op te nemen.

Voorgesteld wordt om de ramingen van de budgetten voor jeugdzorg te verhogen met 1%. Daarmee worden de budgetten in totaal met 3% geïndexeerd. Dit voorstel leidt in de jaren 2026 tot en met 2029 tot een verlaging (van het saldo begroting van respectievelijk € 99.000, € 203.000, € 312.000 en € 426.000.

In deze kadernota treft u in programma 6 de door de VNG voorgestelde stelposten aan voor de jaren 2026 tot en met 2029.

Budgetten Wmo prijsinflatie (van 2% naar 3%)

Binnen het sociaal domein zien we dat de index voor bepaalde dienstverlening 4,5% is. Dat betekent dat de in deze begroting toegepaste prijsindexatie van 2% geen realistisch percentage is, waardoor we hiermee mogelijk niet binnen de gereserveerde budgetten kunnen blijven.

Voorgesteld wordt om de ramingen van de budgetten voor Wmo te verhogen met 1%. Daarmee worden de budgetten in totaal met 3% geïndexeerd. Dit voorstel leidt in de jaren 2026 tot en met 2029 tot een verlaging (van het saldo begroting van respectievelijk € 61.000, € 133.000, € 208.000 en € 287.000.

Extra sloopkosten De Nieuwe School

De kosten van de "sloop" zijn fors duurder geworden. Dit heeft verschillende oorzaken. Het is niet zomaar een sloop. Het gebouw moet zorgvuldig gestript worden en klaar gemaakt worden voor de vernieuwbouw. In de kosten van de sloop zitten ook de kosten van een mogelijk asbestsanering opgenomen. De aannemer die gaat bouwen, gaat ook slopen. De extra kosten bedragen € 200.000 in 2026, waardoor de totale sloopkosten € 300.000 bedragen. De kosten worden gedekt door een extra onttrekking van € 200.000 aan de Algemene Reserve. Dit voorstel heeft geen gevolgen voor het saldo begroting.

Indexatie budgetten Jeugdzorg (naar 2%)

Op een aantal budgetten Jeugdzorg was nog geen prijsstijgingsindexatie van 2% doorgevoerd voor 2026 en verder. Hiervoor was bij voorgaande begrotingen gekozen om ruimte in de begrotingen te creëren. We hoopten dat de kosten Jeugdzorg de komende jaren zouden gaan afvlakken. Deze afvlakking zien we niet terug in onze ervaringscijfers van de jeugdzorg. Daarom stellen wij voor onze ramingen in vervolg zo veel mogelijk aan te passen aan onze ervaringscijfers en te indexeren met een prijsinflatie van 2%. Deze bijstelling leidt in de jaren 2026 tot en met 2029 tot een verlaging van het saldo begroting van respectievelijk € 500.000, € 699.000, € 909.000 en € 1.120.000.

Indexatie budgetten Wmo (naar 2%)

Op een aantal budgetten Wmo was nog geen prijsstijgingsindexatie van 2% doorgevoerd voor 2026 en verder. Hiervoor was bij voorgaande begrotingen gekozen om ruimte in de begrotingen te creëren. We hoopten dat de kosten Wmo de komende jaren zouden gaan afvlakken. Deze afvlakking zien we niet terug in onze ervaringscijfers van de Wmo. Daarom stellen wij voor onze ramingen in vervolg zo veel mogelijk aan te passen aan onze ervaringscijfers en te indexeren met een prijsinflatie van 2%. Deze bijstelling leidt in de jaren 2026 tot en met 2029 tot een verlaging van het saldo begroting van respectievelijk € 164.000, € 275.000, € 388.000 en € 503.000.

Inkoop van de Wmo-maatwerkvoorzieningen

De gemeenten in Zaanstreek-Waterland bereiden de aanbesteding voor van de Wmo- maatwerkvoorzieningen (huishoudelijke ondersteuning, individuele begeleiding, dagbesteding, respijtzorg en kortdurend verblijf). Beoogde ingangsdatum voor de nieuwe contracten is 1 juli 2026. De nieuwe tarieven zijn 21 mei 2025 bekend geworden. De financiële gevolgen van het vaststellen van de tarieven voor Wmo-maatwerkvoorzieningen zijn vooraf niet concreet in te schatten. De nieuwe producten komen niet geheel overeen met de huidige voorzieningen waardoor een exacte berekening niet te maken is. Daarbij betreft de Wmo een open einde regeling waardoor je niet van te voren weet hoeveel voorzieningen worden afgegeven. De nieuwe berekende tarieven liggen hoger dan de huidige tarieven. Dit is onvermijdbaar gevolg van de nieuwe inkoop van Wmo waarbij de wettelijke verplichting geldt om

reële tarieven vast te stellen.

De contracten gaan per 1 juli 2026 in. Dit voorstel leidt in de jaren 2026 tot en met 2029 tot een verlaging van het saldo begroting van respectievelijk € 500.000, € 1.030.000, € 1.061.000 en € 1.094.000. Deze bedragen kunnen na een concretere berekening op basis van volume nog wijzigen.

Programma 6 Financien & alg. dekkingsmiddelen

BTW herziening Seinpaal

De herziening op af te dragen btw met betrekking tot de nieuwe Seinpaal is nu geboekt tot en met 2029. Deze loopt echter af in 2027. De laatste 2 jaar kunnen dus vrijvallen. Deze bijstelling leidt tot een verhoging van het saldo begroting 2028 en 2029 met € 40.000

Indexatie 2029

Over het boekjaar 2029 is nog geen prijsstijgingsindexatie van 2% uitgevoerd. De exploitatiebudgetten die aan indexatie onderhevig zijn zullen in de begroting 2026 worden bijgesteld. Om de Kadernota 2026 zuiver te houden wordt er voor de indexatie nu een stelpost opgevoerd van € 1,15 mln. Deze bijstelling leidt tot een verlaging van het saldo begroting 2029 met € 1,15 mln. Bij het opvoeren van de indexatie over de budgetten in 2029 zal deze stelpost weer worden afgevoerd.

Stelpost Deskundigencommissie-Van Ark compensatie 2023 en 2024 voor jeugd

In haar brief van 20 mei 2025 adviseert de VNG de gemeenten om de nog te verwachten middelen voor jeugd 2023 en 2024 ad € 728 miljoen die we op Prinsjesdag 2025 verwachten om het jeugdstelsel te verbeteren via een stelpost te benutten om gaten 2026 en 2027 te dichten of in te zetten in stelsel jeugd. De VNG geeft mee om deze middelen (compensatie van de eerdere kortingen) bij voorkeur te benutten voor dekking kosten jeugd in 2026 en 2027 of voor de te realiseren besparingen in de toekomst door bijvoorbeeld meer in te zetten op preventie. We nemen het advies van de VNG over en nemen in 2026 en 2027 een stelpost op aan de batenkant met de titel: 'Deskundigencommissie-Van Ark 2023 en 2024' van € 350.000. Dit voorstel leidt in 2026 en 2027 tot een verhoging van het saldo begroting in programma 6 (extra inkomsten algemene uitkering).

Stelpost: Deskundigencommissie-Van Ark 2027 (inschatting 2028 en 2029)

In haar brief van 20 mei 2025 adviseert de VNG de gemeenten om de baten en lasten van de jeugdzorg in balans te brengen met behulp van een stelpost, waarbij de lasten voor jeugdzorg realistisch worden geraamd.

In haar vervroegde tweede advies zal de commissie Van Ark begin 2027 onder andere haar oordeel vellen over de verhouding tussen kosten en budget voor jeugd over de jaren 2025, 2026 en een inschatting maken voor het lopende 2027. Maar ook over de jaren daarna: 2028 en verder.

In de afgelopen Voorjaarsnota is enkel een gedeeltelijke oplossing gekomen tot en met 2027 en moeten we het oordeel van de commissie afwachten voor de jaren 2028 en 2029. Om geen bezuinigingen op andere beleidsterreinen te moeten inboeken vanwege de groei van de kosten voor jeugdzorg in de jaren 2028 en 2029, terwijl het tweede advies van de commissie Van Ark nog in het verschiet ligt. Daarom adviseert de VNG om een stelpost op te nemen aan de batenkant. Het rijk is verantwoordelijk voor tijdige invoering van wet- en regelgeving. Bij uitstel of afstel van wet- en regelgeving geldt dat dit voor rekening risico rijk is.

We volgen het advies van de VNG op en maken een "realistische" inschatting voor de kosten op basis van historische groei voor 2028 en 2029. Aan de batenkant nemen wij een stelpost op met de titel 'Deskundigencommissie-Van Ark 2027' in de begroting voor deze jaren. Dit voorstel leidt in 2028 en 2029 tot een verhoging van het saldo begroting in programma 6 (extra inkomsten algemene uitkering) van respectievelijk € 800.000 en € 1.000.000.

Vooruitblik meicirculaire 2025

Het ministerie van Financiën heeft de Voorjaarsnota 2025 gepresenteerd. Deze geeft een vooruitblik op de rijksbegroting voor de komende jaren. Over de gevolgen worden de gemeenten geïnformeerd via de meicirculaire 2025. Vooruitlopend op de circulaire kan op basis van de Voorjaarsnota van het Rijk reeds een inschatting worden gemaakt van de mutaties die via de meicirculaire zullen worden doorgevoerd. Het kabinet heeft in de Voorjaarsnota extra middelen vrij gemaakt om gemeenten te compenseren voor jeugdzorgtaken en om het "ravijnjaar" 2026 te overbruggen. Per saldo komt er tot en met 2027 in de Voorjaarsnota 3 miljard euro extra beschikbaar voor jeugdzorg. Voor de jaren 2026 en 2027 ontvangt onze gemeente respectievelijk € 1,4 ml. en € 1,3 mln. extra voor Jeugdzorg. Naast de gelden voor jeugdzorg en demping van het ravijnjaar, zorgen extra rijksuitgaven voor stijgende accessen welke er voor zorgen dat de Algemene uitkering de komende jaren flink stijgt. Voor onze gemeente wordt

voor de jaren 2026 tot en met 2029 gerekend op een verhoogde Algemene uitkering van respectievelijk € 3.017.000, € 2.949.000, € 1.334.000 en € 5.090.000. Deze bijstelling leidt tot een structurele verhoging van het saldo begroting voor de jaren 2026 verder. De hoge bijstelling in 2029 heeft te maken met de methodiek van het financiële systeem waarbij de waarden van 2028 bij de jaarovergang worden gekopieerd naar 2029.

Verhoging inkomsten toeristenbelasting

Voor de gehele regio Waterland is het de verwachting dat het aantal overnachtingen van toeristen de komende jaren zal blijven stijgen. Deze toename van het aantal overnachtingen zal ervoor zorgen dat de opbrengst toeristenbelasting met ingang van 2026 structureel met € 50.000 zal gaan stijgen. Deze bijstelling leidt tot een structurele verhoging van het saldo begroting 2026 en verder.

C. Mutaties op uitgewerkte voorstellen uit Kadernota 2025

In dit overzicht zijn de mutaties opgenomen die een uitwerking zijn van de voorstellen zoals die zijn opgenomen in de Kadernota 2025 (van vorig jaar). Ook is er een extra indicatie Operationeel, Strategisch of Tactisch in het overzicht opgenomen.

Nieuwe voorstellen 2026 en voorstellen die een heroverweging zijn van de voorstellen uit de Kadernota 2025 (vorig jaar) zijn opgenomen in het overzicht D. Heroverweging kadernota 2025 en nieuwe voorstellen kadernota 2026.

Bedragen * € 1.000				2026	2027	2028	2029
C. Mutaties op uitgewerkte voorstellen uit Kadernota 2025							
Operat.	Pr 4	KN25 Wijziging op Aanpassing tarief leges parkeervergunningen/parkeerontheffing (voorstel 27)		-48	-107	-126	-126
Operat.	Pr 4	KN25 Wijziging op Hoger tarief parkeervergunningen/parkeerontheffing voor 2e auto (voorstel 27a)		-6	-12	-18	-18
Operat.	Pr 4	KN25 Wijziging op Busparkeren Marinapark en tarief Parallelweg in 2 stappen naar € 25 (voorstel 3b)		-12	-12	-12	-12
Operat.	Pr 6	KN25 Wijziging op invoeren Forensenbelasting (voorstel 30)		-20	-20	-20	-20
Totaal C. Mutaties op uitgewerkte voorstellen uit Kadernota 2025				-86	-151	-176	-176

KN25 Wijziging op Aanpassing tarief leges parkeervergunningen/parkeerontheffing (voorstel 27)

In de Kadernota 2025 is voorgesteld het tarief voor parkeervergunningen en parkeerontheffingen in vier gelijke stappen te verhogen van € 23 naar € 100 in 2028. Een parkeervergunning en een ontheffing voor een parkeerschijfzone vallen onder de leges. Dit betekent dat de tarieven niet hoger mogen zijn dan kostendekkend. Alleen de kosten voor het verstrekken van de vergunning of ontheffing, zoals personeelskosten en overhead, mogen worden doorberekend. Kosten voor handhaving, belijning en bebording maken hier geen onderdeel van uit.

Het is mogelijk het tarief in 2025 te verhogen naar € 42, zoals voorgesteld in de Kadernota 2025. Voor de jaren 2026 tot en met 2029 kan het tarief, bij een ongewijzigd parkeerregime, alleen verhoogd worden op basis van indexatie.

Verschil ten opzichte van de Kadernota 2025:

Als gevolg van het bovenstaande zullen de extra baten in 2026 uitkomen op € 29.000 in plaats van € 77.000. Voor 2027 betreft dit € 29.000 in plaats van € 136.000 en voor 2028 € 29.000 in plaats van € 155.000. Dit voorstel leidt per saldo in de jaren 2026 tot en met 2029 tot een verlaging van het saldo begroting van respectievelijk € 48.000, € 107.000, € 126.000 en € 126.000 ten opzichte van de Kadernota 2025.

KN25 Wijziging op Hoger tarief parkeervergunningen/parkeerontheffing voor 2e auto (voorstel 27a)

In de kadernota 2025 is voorgesteld om de tarieven voor de tweede parkeervergunningen en -ontheffingen in vier gelijke stappen van € 23 (afgerond) te verhogen tot € 180 in 2028.

Een parkeervergunning en een ontheffing voor een parkeerschijfzone worden aangemerkt als leges. Dit betekent dat de tarieven maximaal kostendekkend mogen zijn. Alleen de kosten voor personeel en overhead met betrekking tot het verstrekken van de vergunning of ontheffing mogen hierin worden meegenomen. Kosten voor handhaving, belijning en bebording mogen niet worden doorberekend in het tarief.

Dit betekent dat voor het jaar 2025 het tarief van € 62 in rekening kan worden gebracht, conform het voorstel in de kadernota 2025. Voor de jaren 2026 tot en met 2029 kan het tarief uitsluitend worden verhoogd met de

jaarlijkse indexatie, mits het parkeerregime ongewijzigd blijft.

Verschil ten opzichte van de kadernota 2025:

De aanpassing van de tarieven leidt tot lagere baten ten opzichte van de inschatting in de kadernota 2025. Dit voorstel leidt in 2026, 2027, 2028 en 2029 tot een verlaging van het saldo begroting van respectievelijk € 6.000, € 12.000, € 18.000 en nogmaals € 18.000.

KN25 Wijziging op Busparkeren Marinapark en tarief Parallelweg in 2 stappen naar € 25 (voorstel 3b)

Voor parkeerterrein Parallelweg werd uitgegaan van gemiddeld 8.000 bussen per jaar vanaf 2025. Voor parkeerterrein P1 Marinapark werd gerekend op 1.200 bussen en voor P2 Marinapark op 100 bussen per jaar.

Uit de parkeercijfers van 2024 blijkt echter dat het aantal bussen op parkeerterrein Parallelweg niet is gestegen ten opzichte van 2023 en uitkomt op circa 7.850 bussen. Op basis hiervan wordt het uitgangspunt voor 2025 voor parkeerterrein Parallelweg bijgesteld naar 7.850 bussen.

Omdat het aantal bussen op parkeerterrein Parallelweg lager blijft dan verwacht, wordt het geschatte aantal bussen op de parkeerterreinen van het Marinapark ook naar beneden bijgesteld. Voor parkeerterrein P1 Marinapark wordt nu uitgegaan van 800 bussen en voor P2 Marinapark van 50 bussen. Deze bijstelling heeft gevolgen voor de te verwachten baten uit parkeergelden.

Voor de jaren 2026 tot en met 2029 leidt dit voorstel tot een verlaging van het saldo begroting van € 12.000 per jaar.

KN25 Wijziging op invoeren Forensenbelasting (voorstel 30)

In de Kadernota 2025 is een voorstel opgenomen voor de invoering van een forensenbelasting. Forensenbelasting wordt geheven van natuurlijke personen die zonder in de gemeente hoofdverblijf te hebben, er op meer dan 90 dagen van een belastingjaar voor zichzelf of hun gezin een gemeubileerde woning beschikbaar houden. Een rechtvaardiging voor de forensenbelasting is dat forensen niet als inwoners worden gezien en de gemeente daar geen bijdrage voor ontvangt in het gemeentefonds. Forensen betalen overigens wel belasting. Zij ontvangen op basis van het eigendom van de (tweede) woning een aanslagbiljet OZB en rioolheffing. Ten opzichte van de eigen inwoners betalen zij alleen géén afvalstoffenheffing.

Naar aanleiding van het voorstel in de Kadernota 2025 is een eerste onderzoek uitgevoerd gericht op woningen waarbij een lijst met 267 woningen is onderzocht op natuurlijke personen die niet woonachtig zijn in de gemeente Edam-Volendam. Forensenbelasting kan niet worden geheven van:

- woningen welke te koop staan of recent verkocht zijn;
- woningen die aan derden worden verhuurd;
- woningen welke worden verbouwd;
- garageboxen;
- recreatiewoningen die worden verhuurd door een exploitant;
(de eigenaar kan geen 90 dagen over de recreatiewoning beschikken)
- woningen waarvoor al toeristenbelasting wordt geheven (B&B, RBB).

Van deze lijst blijven slechts 22 objecten over die in aanmerking zouden kunnen komen voor een forensenbelasting. Verder onderzoek voor deze woningen is nog wel nodig, hiervoor moet contact worden gelegd met de eigenaar over het gebruik van de woning. Van dit aantal objecten zal een deel afvallen als blijkt dat deze woningen verhuurd worden en niet aan de eigenaar ter beschikking staan. De eerste controle is gebaseerd op woningen vanuit de WOZ-administratie. Er bestaat een mogelijkheid om naast de toeristenbelasting ook een forensenbelasting te heffen van stacaravans en chalets op campings en vakantieparken. Deze objecten zijn vaak roerend en komen niet voor in de WOZ-administratie. Getoetst moet worden aan de norm van een gemeubileerde woning en of de gemeubileerde woning naast het verhuur aan derden, meer dan 90 dagen ter beschikking staat aan de eigenaar. Hier is op dit moment geen inzicht in. Zoals aangegeven blijven er na het eerste onderzoek slechts 22 objecten over en de verwachting is dat na verder onderzoek er hiervan nog een aantal afvallen. Zelfs op basis van 22 objecten zal de jaarlijkse opbrengst forensenbelasting zeer gering zijn. Tegenover deze opbrengsten staan ook eenmalige en jaarlijkse kosten. Bij de eenmalige kosten moet men denken aan aanvullend onderzoek/inventarisatie (extern), opstellen verordening forensenbelasting (extern), aanpassing inrichting belastingpakket, opstellen van communicatie en

voorlichtingsmateriaal (extern) en aanpassen website. Bij de jaarlijkse kosten moet gedacht worden aan het onderzoeken van welke woningen aangeslagen kunnen worden, het controleren op hoofdverblijf en gebruik van de woningen, de heffing en invordering, actualisatie verordeningen, bezwaar- en beroepsafhandeling, informatieverstrekking, klantenservice (klachtenafhandeling) en communicatie. Wij hebben op dit moment geen beeld van de hoogte van de eenmalige en jaarlijkse kosten. Aangezien de verwachte opbrengst forensenbelasting zeer gering zal zijn stellen wij voor om geen forensenbelasting in te voeren. Dit voorstel leidt met ingang van 2026 tot een structurele verlaging van het saldo begroting van € 20.000.

D. Heroverweging Kadernota 2025 en nieuwe voorstellen Kadernota 2026

In dit overzicht zijn de nieuwe voorstellen 2026 en voorstellen die een heroverweging zijn van de voorstellen uit de Kadernota 2025 (van vorig jaar) opgenomen. Ook is er een extra indicatie Operationeel, Strategisch of Tactisch in het overzicht opgenomen.

Bedragen * € 1.000				2026	2027	2028	2029
D. Heroverweging Kadernota 2025 en nieuwe voorstellen Kadernota 2026							
Strateg.	Pr 1	KN26 Opschaling woningbouw vanaf 2026 Personeelslasten		0	0	0	0
Strateg.	Pr 1	KN26 Organisatie ontwikkeling: Formatie strategische bestuursadviseurs		0	0	0	0
Strateg.	Pr 1	KN26 Organisatie ontwikkeling: Frictiebudget		0	0	0	0
Strateg.	Pr 1	KN26 Organisatie ontwikkeling: Opstellen visiedocument		0	0	0	0
Strateg.	Pr 1	KN26 Organisatie ontwikkeling: Tijdelijke formatie organisatieadviseur		0	0	0	0
Strateg.	Pr 1	KN26 Organisatie ontwikkeling: Tijdelijke formatie strategisch proces manager		0	0	0	0
Strateg.	Pr 1	KN26 Uitbreiding formatie Informatievoorziening		-182	-289	-393	-405
Strateg.	Pr 1	Opvoering investering KN26 Herinrichten milieustraat Oosthuizen (voorstel 23b/1)		0	-5	-5	-5
Strateg.	Pr 1	Uitbreiding formatie Team Projecten (voorstel 14)		-22	-22	-22	-22
Strateg.	Pr 3	KN26 Optuigen programma Volkshuisvesting als onderdeel van toekomstig programma wonen		-80	-80	-80	-80
Strateg.	Pr 4	KN25 Afstoten Milieustraat Oosthuizen (voorstel 23b)		0	-150	-150	-150
Strateg.	Pr 4	KN25 Wijziging op Inzameling bedrijfsafval (voorstel 23a)		148	335	335	335
Strateg.	Pr 4	KN25 Wijziging op Overstap Milieustraat Purmerend (voorstel 23)		0	-350	-350	-350
Strateg.	Pr 4	KN26 Herinrichten milieustraat Volendam (voorstel 23/1)		0	0	0	0
Strateg.	Pr 4	KN26 Tariefdifferentiatie huishoudelijk afval		0	450	450	450
Strateg.	Pr 4	Opvoering investering KN26 Implementatiekrediet Tariefdifferentiatie huishoudelijk afval jaarschijf 2026		0	-20	-20	-20
Strateg.	Pr 4	Opvoering investering KN26 Implementatiekrediet Tariefdifferentiatie huishoudelijk afval jaarschijf 2027		0	0	-20	-20
Strateg.	Pr 4	Opvoering investering KN26 Implementatiekrediet Tariefdifferentiatie huishoudelijk afval jaarschijf 2028		0	0	0	-20
Strateg.	Pr 4	Opvoering investering KN26 Vervanging en uitbreiding van de weegbruggen (Wijziging op Inzameling bedrijfsafval (voorstel 23a)		0	-40	-40	-40
Tact.	Pr 1	KN26 Medewerkers-tevredenheidsonderzoek (MTO)/Preventief Medisch Onderzoek (PMO)		-30	0	0	-30
Tact.	Pr 3	Opvoering investering KN26 Fietsverbinding Zeesluis Edam		0	-5	-5	-5
Operat.	Pr 1	KN25 Wijziging op Formatie team projecten (voorstel 14)		-50	-50	-50	-50
Operat.	Pr 1	KN26 Dienstverlening: Wijk- en buurtgericht werken		0	0	0	0
Operat.	Pr 1	KN26 Taakstelling organisatie		0	100	200	300
Operat.	Pr 2	KN26 Handhaving op het water (nautisch toezicht)		-32	-32	-32	-32

Bedragen * € 1.000				2026	2027	2028	2029
D. Heroverweging Kadernota 2025 en nieuwe voorstellen Kadernota 2026							
Operat.	Pr 2	KN26 Handhaving: Uitbreiding formatie buitengebied en nautisch toezicht		-85	-85	-85	-85
Operat.	Pr 2	Opvoering investering KN26 Aanschaf BRIG/RIB boot met toebehoren		0	-12	-12	-12
Operat.	Pr 2	Opvoering investering KN26 vervanging/uitbreiding cameratoezichtstelsysteem		0	-60	-60	-60
Operat.	Pr 3	KN25 Kosten beleidsmedewerker toerisme		0	-80	-80	-80
Operat.	Pr 3	KN25 Werkbudget beleidsmedewerker toerisme		0	-50	-50	-50
Operat.	Pr 3	KN26 Aanvullende voorzieningen kitesurf locatie (Meekoppelkans)		0	0	0	0
Operat.	Pr 3	KN26 Gebiedsontwikkeling Etersheim (Meekoppelkans steiger)		0	0	0	0
Operat.	Pr 3	KN26 Uitvoering programma Energie en klimaat		0	0	0	0
Operat.	Pr 3	KN26 Uitvoering programma Waterfront		0	0	0	0
Operat.	Pr 3	KN26 Verhoging bijdrage OD IJmond vanaf 2027		0	-151	-143	-143
Operat.	Pr 5	KN25 Kunst & Cultuur (Cultuurcoördinator)		-81	0	0	0
Operat.	Pr 5	KN25 Kunst & Cultuur (Uitvoeringsbudget)		-90	0	0	0
Operat.	Pr 5	KN25 Bouwspiegelplaats (voorstel 41)		-40	-40	-40	-41
Operat.	Pr 5	KN25 Inzet reserves Sociaal Domein en Opvang Oekraïne (bijlage 5)		-900	0	900	0
Operat.	Pr 5	KN25 Stelposit verlaging Wmo Woningaanpassing (voorstel uit bijlage 5)		-200	-250	-300	-300
Operat.	Pr 5	Opvoering investering KN26 Sleutelplan sportaccommodaties		0	-16	-16	-16
Operat.	Pr 5	KN26 Voorzienne eigen bijdrage jeugdzorg vanaf 2028		0	0	260	260
Operat.	Pr 6	KN25 Stelposit vrijval kapitaallasten investeringen		-100	0	-200	-200
Operat.	Pr 6	KN26 Verhogen toevoeging voorziening Onderhoud gemeentelijke eigendommen		-150	-150	-150	-150
Operat.	Pr 6	KN25 Wijziging op aanpassing tarief OZB		-180	0	0	0
Totaal D. Heroverweging Kadernota 2025 en nieuwe voorstellen Kadernota 2026				-2.074	-1.052	-158	-1.021

KN26 Opschaling woningbouw vanaf 2026 Personeelslasten

De bouw-ambitie in onze gemeente is groot. Grondeigenaren/ontwikkelaars dienen initiatieven in die leiden tot een project of aanvragen die leiden tot een vergunning. De toenemende projectwerkzaamheden en procedures vragen om extra inzet van personeel. Uitgaande van 2 vaste personeelsleden kan rekening worden gehouden met een extra kostenpost van € 200.000 structureel. Dekking van deze kosten vindt plaats vanuit de projecten met overeenkomsten waarop de uren van deze medewerkers worden verantwoord. Op het moment dat gekozen wordt voor een flexibele schil (inhuur) dan zijn de kosten 100% duurder. De projectleiding wordt gefinancierd uit inkomsten van ontwikkelaars. Dit voorstel heeft geen gevolgen voor het saldo begroting.

KN26 Organisatie ontwikkeling: Formatie strategische bestuursadviseurs

De top van de organisatie structureel te versterken met twee strategisch bestuursadviseurs om het strategisch vermogen te vergroten t.b.v. raad, college en management. De structurele kosten bedragen € 225.000. Voorgesteld wordt de structurele kosten te dekken binnen de bestaande begroting van de gemeente door het maken van keuzes bij de herinrichting van de organisatie (als stelposit bezuinigingen van € 225.000). Dit voorstel heeft geen gevolgen voor het saldo begroting.

KN26 Organisatie ontwikkeling: Frictiebudget

De medewerkers zo equiperen, dat ze hun werk met plezier, doelgericht en effectief kunnen uitvoeren. Medewerkers zijn de spin in het web, dus het is belangrijk, dat er meer geïnvesteerd wordt in het samenbrengen van processen, systemen en mensen als de richting van de organisatie is bepaald. Ook data gedreven werken, beter monitoren en het gebruik van AI kan daaraan bijdragen. Voorgesteld wordt om een frictiebudget van € 300.000 voor 3 jaar beschikbaar te stellen en dit budget te dekken uit de Algemene reserve. Dit voorstel heeft geen gevolgen voor het saldo begroting.

KN26 Organisatie ontwikkeling: Opstellen visiedocument

Het opstellen van een financieel strategische visie voor de gemeente Edam-Volendam om in de nabije toekomst strategische keuzes te kunnen maken, zodat het gemeentebestuur een afwegingskader kan maken voor toekomstige investeringen en bezuinigingen. Deze visie ontbreekt nu, waardoor er geen gedragen en gewogen afwegingen gemaakt kunnen worden. De incidentele kosten bedragen € 100.000. Voorgesteld wordt voor het opstellen van dit visiedocument in 2026 en 2027 € 50.000 beschikbaar te stellen en dit te dekken uit de Algemene reserve. Dit voorstel heeft geen gevolgen voor het saldo begroting.

KN26 Organisatie ontwikkeling: Tijdelijke formatie organisatieadviseur

De top van de organisatie tijdelijk te versterken met een organisatieadviseur. Doel: ondersteuning van de nog aan te stellen vaste gemeentesecretaris om de richting van de organisatie professioneel te laten begeleiden. De incidentele kosten bedragen € 100.000. Voorgesteld wordt deze kosten te dekken uit de Algemene Reserve. Dit voorstel heeft geen gevolgen voor het saldo begroting.

KN26 Organisatie ontwikkeling: Tijdelijke formatie strategisch proces manager

De organisatie tijdelijk uit te breiden met een strategisch procesmanager, waardoor de capaciteit verdubbeld om de processen vast te leggen en te verbeteren. De incidentele kosten bedragen € 100.000. Voorgesteld wordt deze kosten te dekken uit de Algemene reserve. Dit voorstel heeft geen gevolgen voor het saldo begroting.

KN26 Uitbreiding formatie Informatievoorziening

Naast ontwikkelingen op het gebied van ICT projecten, zijn er ook ontwikkelingen op het personele vlak. De ontwikkelingen gaan steeds harder en worden ook steeds complexer. Het aantal werknemers binnen de gemeente groeit ook. Daar staat tegenover dat ook de formatie van de sectie Informatievoorziening moet groeien om de nodige en gewenste ondersteuning te kunnen blijven geven. Zo zien we de ontwikkelingen op het gebied van Artificial Intelligence (AI) zeer snel gaan. Maar ook de daaraan gekoppelde complexiteit van ICT applicaties, informatiebeveiliging en samenwerkingsplatformen. Met de huidige kennis en personele capaciteit is dat niet bij te houden. Dat gaat knellen en heeft daarmee gevolgen voor de dienstverlening en bedrijfsvoering. Voorgesteld wordt om de sectie Informatievoorziening gefaseerd uit te breiden. 2 nieuwe medewerkers in 2026, 3 in 2027 en 4 in 2028. Het gaat hier om 2 medewerkers Technisch ICT Beheer, 1 medewerker informatiebeveiliging en 1 IV adviseur. Deze bijstelling leidt tot een structurele verlaging van het saldo begroting voor de jaren 2026 tot en met 2029 van respectievelijk € 182.000, € 289.000, € 393.000 en € 405.000.

Jaartal	2026	2027	2028	Totaal
Aantal extra fte	2	1	1	4
Financieel effect	€ 182.000	€ 289.000	€393.000	€393.000

Opvoering investering KN26 Herinrichten milieustraat Oosthuizen (voorstel 23b/1)

Op de milieustraat Oosthuizen staan een aantal opstallen die volledig afgeschreven zijn. Nu de gemeenteraad heeft aangegeven dat men de milieustraat Oosthuizen wil open houden dienen deze opstallen vervangen te worden. Om de kosten te beperken is er besloten om de huidige opstallen te slopen en 2 portacabins terug te plaatsen die we nog in opslag hebben staan in Den Helder. Hier kan een kleine kantine, toilet en douche in gerealiseerd te worden. Verschil ten opzichte van de kadernota 2025:

In de kadernota 2025 is uitgegaan van sluiting van de milieustraat Oosthuizen. Nu hiervan wordt afgezien, moeten er maatregelen worden getroffen om de huidige opstallen te vervangen. De lasten bedragen € 100.000 en worden in 20 jaar afgeschreven. De kapitaallasten bedragen hierdoor vanaf 2027 € 5.000 per jaar. Dit voorstel leidt vanaf 2027 tot een verlaging van het saldo begroting van € 5.000 per jaar.

KN26 Uitbreiding formatie Team Projecten

De ambities binnen de gemeente zijn hoog. Ook de behoefte aan woningbouw blijft urgent. Om zowel de ambities van de gemeente als de behoefte aan woningbouw te kunnen (blijven) realiseren is met grote regelmaat de inzet van het Projectenbureau nodig. Denk aan bestaande projecten als De Lange Weeren, bedrijventerrein De Purmer, transformatie Julianaweg en diverse inbreidingslocaties. Er blijven echter ook nieuwe projecten bijkomen zoals een AMVO, Slobbeland en de realisatie van een nieuw gebouw voor de Trimaran. Daarnaast blijven er diverse initiatieven binnen komen via de Initiatievenloods die regelmatig verder gaan in de projectenorganisatie. Om dit te blijven faciliteren wordt een structurele uitbreiding van de bestaande formatie gevraagd met 8 uur per week. Hiervan kan 2 uur gedekt worden binnen de huidige formatie. Dit betekent dat er om 6 uur formatie uitbreiding gevraagd wordt. De kosten bedragen € 22.000 op jaarbasis. Dit voorstel leidt met ingang van 2026 tot een structurele verlaging van het saldo begroting van € 22.000.

KN26 Optuigen programma Volkshuisvesting als onderdeel van toekomstig programma wonen

In de begroting 2025 hebben we opgenomen dat we ons voorbereiden op het programma Volkshuisvesting als onderdeel van het programma Wonen zoals omschreven in de omgevingsvisie. Om in 2026 een programma volkshuisvesting te starten is een programmamanager nodig. Voorgesteld wordt deze toe te voegen aan de formatie van team omgevingsbeleid in de omvang van 1fte. De kosten voor een vaste medewerker bedragen ca. € 80.000. Dit voorstel leidt met ingang van 2025 tot een structurele verlaging van het saldo begroting van ca. € 80.000.

KN25 Afstoten Milieustraat Oosthuizen (voorstel 23b)

Bij de behandeling van het Grondstoffenplan in januari 2025 heeft de gemeenteraad uitgesproken dat de milieustraten in Oosthuizen en Volendam open dienen te blijven. Hierdoor kan de beoogde besparing vanaf 2027, voortvloeiend uit het sluiten van de milieustraten Oosthuizen en Volendam, niet gerealiseerd worden. Doordat de milieustraat in Oosthuizen niet wordt gesloten, kan de eerder geraamde besparing van € 150.000 vanaf 2027 niet worden gerealiseerd. Dit voorstel leidt daarmee met ingang van 2027 tot een verlaging van het saldo begroting van € 150.000 ten opzichte van de eerdere raming. Dit voorstel komt voor in de programma's 1 en 4.

KN25 Wijziging op Inzameling bedrijfsafval (voorstel 23a)

In januari 2025 heeft de gemeenteraad de wens geuit dat bedrijven hun afval kunnen blijven aanbieden bij de milieustraat in Volendam, tegen marktconforme tarieven. Daarnaast wordt onderzocht of het ophalen van bedrijfsafval op locatie volledig kan stoppen en of visafval volledig via KRAS Recycling verwerkt kan worden.

Huidige situatie:

De huidige inzameling van bedrijfsafval is niet kostendekkend. Bedrijven betalen jaarlijks € 220.000 via het reinigingsrecht, terwijl de werkelijke kosten € 515.000 bedragen. Deze kosten bestaan uit € 290.000 voor verwerking van circa 2.410 ton bedrijfsafval, € 140.000 voor de verwerking van visafval via KRAS Recycling, € 25.000 voor transport naar HVC en € 60.000 voor het ophalen en verwerken van grofvuil bij bedrijven. Dit resulteert in een structureel tekort van € 295.000 per jaar.

Voorgestelde werkwijze vanaf 2026:

Vanaf 2026 wordt voorgesteld het reinigingsrecht te vervangen en bedrijven marktconforme tarieven in rekening te brengen. Door deze maatregelen is de verwachting dat het tekort verdwijnt en vanaf 2026 een positief begrotingseffect van € 295.000 per jaar ontstaat.

Aanpassingen milieustraat Volendam:

Om bedrijfsafval op de milieustraat te blijven accepteren, zijn enkele investeringen nodig. De weegbruggen worden vervangen en uitgebreid voor een bedrag van € 400.000, met een jaarlijkse afschrijving van € 40.000 vanaf 2027. Daarnaast is er jaarlijks € 150.000 nodig voor twee extra fte's voor controle, weging, administratie en facturering. Voor de aanschaf en het onderhoud van een administratief systeem is € 40.000 per jaar begroot. De totale extra jaarlijkse kosten bedragen € 230.000, maar vallen in 2026 lager uit, namelijk € 95.000. Dit komt doordat de afschrijvingslast van de weegbruggen pas in 2027 begint en de invoering van marktconforme tarieven waarschijnlijk pas halverwege 2026 wordt doorgevoerd. Hierdoor zijn de kosten voor personeel en systeem dat jaar gehalveerd.

De extra kosten worden in principe gedekt via doorberekening in de tarieven voor bedrijven, uitgaande van een bepaalde hoeveelheid bedrijfsafval. Wanneer er structureel minder bedrijfsafval op de milieustraat Volendam wordt aangeboden worden deze extra kosten dan ook niet volledig gedekt.

Let op: deze toelichting betreft uitsluitend de jaarlijkse exploitatiebudgetten. De investeringskosten brengen ook kapitaallasten met zich mee, zoals rente en afschrijving. Deze worden in een apart investeringskrediet toegelicht. Daardoor valt het financiële voordeel vanaf 2027 € 40.000 hoger uit dan in deze toelichting is vermeld. Dit verschil wordt later gecorrigeerd in het afzonderlijke investeringsvoorstel, waardoor het uiteindelijke voordeel uitkomt op € 295.000.

Verschil ten opzichte van de Kadernota 2025:

In de Kadernota 2025 zijn geen lasten en baten met betrekking tot de inzameling van bedrijfsafval opgenomen. Dit voorstel leidt daarom tot een verhoging van het saldo begroting in 2026 van € 148.000 en vanaf 2027 structureel van € 335.000.

KN25 Wijziging op Overstap Milieustraat Purmerend (voorstel 23)

Bij de behandeling van het grondstoffenplan in januari 2025 heeft de gemeenteraad de wens geuit dat de milieustraten in Oosthuizen en Volendam open moeten blijven. Dit betekent dat de eerder opgenomen bezuiniging, vanaf 2027 door het sluiten van de milieustraten in Oosthuizen en Volendam, niet gerealiseerd zal worden.

Daarnaast zal onderzocht worden of aanvullende investeringen nodig zijn om de milieustraat in Volendam beter in te richten, omdat de huidige inrichting niet optimaal is. Dit wordt verder toegelicht in voorstel 23/1.

Doordat de milieustraat in Volendam open blijft, vervalt vanaf 2027 de beoogde structurele bezuiniging van € 350.000. Dit voorstel leidt vanaf 2027 tot een verlaging van het saldo begroting van € 350.000.

KN26 Herinrichten milieustraat Volendam

De gemeenteraad heeft de wens geuit dat de milieustraat in Volendam open dient te blijven. Dit betekent dat onderzocht moet worden of investeringen noodzakelijk zijn om de huidige inrichting te verbeteren.

De huidige situatie kent een aantal knelpunten:

- De inrichting van de milieustraat is niet optimaal. Het bordes is klein, niet alle afvalfracties kunnen worden aangeboden, en voertuigen kunnen niet rondrijden. Voor de afvoer van puin door bedrijven worden containers op de gemeentewerf gebruikt, wat de situatie onoverzichtelijk maakt. Om tot een veilige en overzichtelijke situatie te komen, zal een bordes moeten worden gerealiseerd met ruimte voor meerdere containers, los van de gemeentewerf.
- Er is momenteel geen toegangscontrole bij de milieustraat. Toegang op basis van de milieupas, die elk huishouden bezit, is wenselijk. Hiervoor dient het toegangssysteem aangepast te worden.
- Gemeentelijk personeel moet zich verplaatsen via de milieustraat om de kantine te bereiken. Dit is vanuit veiligheidsoogpunt onwenselijk.
- De toegang tot de milieustraat is nu gelijk aan die van de gemeentewerf. Bij het blijven innemen van bedrijfsafval en het invoeren van toegangscontrole zullen er naar verwachting wachtrijen ontstaan. Dit is niet wenselijk voor personeel dat naar de gemeentewerf moet.

Om bovenstaande punten te kunnen realiseren, is een herinrichting van de milieustraat en gemeentewerf noodzakelijk. De totale investering wordt op een globale schatting van € 1.500.000 gebracht, opgebouwd uit:

- € 1.400.000 voor de uitbreiding van het bordes en de herinrichting van de milieustraat en gemeentewerf,
- € 50.000 voor aanpassing van het toegangssysteem,
- € 50.000 voor het verplaatsen van de toegang tot de gemeentewerf en het aanbrengen van een veilige looproute.

Toelichting op samenhang met andere voorstellen:

De in dit voorstel genoemde investeringen staan los van de voorstellen KN25 “Wijziging op inzameling bedrijfsafval (voorstel 23a)” en KN26 “Tariefdifferentiatie huishoudelijk afval”. De maatregelen met betrekking tot de inzameling van bedrijfsafval worden namelijk inhoudelijk behandeld in voorstel 23a. Dit voorstel omvat een investering in een weegbrug, maar die investering maakt geen deel uit van het onderhavige voorstel.

Voorgestelde besluitvorming:

Wij stellen voor om op dit moment nog geen investeringskrediet beschikbaar te stellen. In de Omgevingsvisie is namelijk opgenomen dat het industrieterrein aan de Julianaweg binnen tien jaar wordt herbestemd voor wonen en werken. Bedrijven met een milieuzone, waaronder de milieustraat, zullen dan verplaatst worden naar een nieuw bedrijventerrein in de Purmer.

Het is daarom van belang eerst duidelijkheid te verkrijgen over of, en wanneer, verplaatsing plaatsvindt voordat tot investering wordt overgegaan. De precieze afmeting van de milieucolour van de milieustraat wordt uitgezocht.

Financiële consequenties:

Dit voorstel heeft op dit moment geen gevolgen voor het saldo van de begroting. Mocht echter besloten worden om de genoemde investering van € 1.500.000 alsnog te realiseren, dan zou dit – uitgaande van een gemiddelde kapitaallast van 5% – een structurele last van circa € 75.000 per jaar betekenen.

KN26 Tariefdifferentiatie huishoudelijk afval

De gemeenteraad heeft bij de behandeling van het grondstoffenplan uitgesproken dat het principe ‘de vervuiler betaalt’ moet worden toegepast bij de inzameling van huishoudelijk afval. Dit houdt in dat inwoners betalen naar rato van de hoeveelheid afval die zij aanbieden. Dit kan worden gerealiseerd door verschillende tarieven te hanteren op basis van de hoeveelheid afval. Dit noemen we tariefdifferentiatie.

Huidige situatie:

Op dit moment zijn de kosten voor afvalverwerking hoger dan de opbrengsten uit de afvalstoffenheffing. In de jaarrekening 2024 was er een tekort van € 750.000, wat overeenkomt met een dekkingspercentage van 88%.

Voorgestelde verandering:

Wij stellen voor om tariefdifferentiatie in te voeren met ingang van 2027, zodat de afvalstoffenheffing kostendekkend wordt. In 2026 vindt een testfase plaats ter voorbereiding op de daadwerkelijke invoering. Deze periode is nodig voor het aanpassen van verordeningen, het inregelen van systemen en het uitvoeren van communicatie richting inwoners.

In de berekening voor de kostendekkendheid is al rekening gehouden met een jaarlijkse stijging van het tarief met 5%. Daardoor loopt het tekort geleidelijk terug. Het tekort van € 750.000 in 2024 is dus incidentieel en kan niet als structureel tekort worden beschouwd.

In de praktijk betekent dit dat we structureel niet meer dan ongeveer € 450.000 extra aan inkomsten mogen realiseren. Daarmee zouden we vanaf 2028 zelfs boven de 100% kostendekkendheid uitkomen, maar dat moment ligt nog ver in de toekomst. We toetsen de kostendekkendheid jaarlijks en zullen zo nodig bijsturen. Het bedrag van € 450.000 is gebaseerd op een gefaseerde invoering van tariefdifferentiatie. Het is niet haalbaar om in het eerste jaar een volledige tekort van € 750.000 te dekken; dat zou een te grote stap zijn voor de inwoners.

Testfase 2026:

In 2026 voeren we een testfase uit waarin systemen worden getest, verordeningen worden aangepast en inwoners worden geïnformeerd. In deze fase worden al wel bepaalde investeringen gedaan, maar er zijn nog geen structurele baten uit tariefdifferentiatie.

Noodzakelijke investeringen:

Om tariefdifferentiatie mogelijk te maken, is het nodig te investeren in onder andere ondergrondse containers en extra containers voor plastic, metaal en drinkpakken. Wij stellen voor om hiervoor jaarlijks een investeringskrediet van € 200.000 beschikbaar te stellen tot en met 2029.

De hiermee samenhangende kapitaallasten (rente en afschrijving) starten in 2027 en bedragen:

- 2027: € 20.000
- 2028: € 40.000
- 2029: € 60.000
- 2030: € 80.000

De kapitaallasten nemen jaarlijks toe als gevolg van de cumulatieve inzet van jaarschijfkredieten.

Effect op het begrotingssaldo:

De verwachte extra opbrengsten van tariefdifferentiatie, na correctie voor de kapitaallasten, zijn:

- 2026: € 0 (testfase; nog geen structurele baten of lasten)
- 2027: € 430.000
- 2028: € 410.000
- 2029: € 390.000

Let op: deze toelichting heeft alleen betrekking op de exploitatiebudgetten (de jaarlijks terugkerende inkomsten en uitgaven). De investeringskosten brengen kapitaallasten met zich mee, die apart worden toegelicht.

Vanaf 2027 leidt dit voorstel structureel tot een verhoging van het begrotingssaldo van circa € 450.000.

Opvoering investering KN26 Implementatiekrediet Tariefdifferentiatie huishoudelijk afval jaarschijf 2026

Wij stellen u voor om een investeringskrediet van € 200.000 beschikbaar te stellen voor de invoering van tariefdifferentiatie bij de inzameling van huishoudelijk afval voor het jaar 2026. Deze investering is nodig voor onder andere ondergrondse containers en extra containers voor plastic, metaal en drinkpakken.

De kapitaallasten starten in 2027 en nemen jaarlijks toe door de gefaseerde inzet van jaarschijfkredieten. De kapitaallasten leiden vanaf 2027 tot een structurele verlaging van het saldo van de begroting van € 22.000 per jaar.

Opvoering investering KN26 Implementatiekrediet Tariefdifferentiatie huishoudelijk afval jaarschijf 2027

Voor de voortzetting van de gefaseerde invoering van tariefdifferentiatie stellen wij u voor in de begroting 2027 een investeringskrediet van € 200.000 op te nemen. Dit krediet maakt onderdeel uit van het meerjarige investeringsprogramma (2026–2029) ten behoeve van de benodigde aanpassingen in de afvalinzameling. Het betreft onder andere de uitbreiding van ondergrondse containers en voorzieningen voor het gescheiden aanbieden van afvalstromen. Dit krediet dient nog formeel te worden goedgekeurd.

De kapitaallasten leiden vanaf 2027 tot een structurele verlaging van het saldo van de begroting van € 22.000 per jaar.

Opvoering investering KN26 Implementatiekrediet Tariefdifferentiatie huishoudelijk afval jaarschijf 2028

In het kader van de gefaseerde invoering van tariefdifferentiatie stellen wij u voor in de begroting 2028 opnieuw een investeringskrediet van € 200.000 op te nemen. Dit betreft het derde jaar van het meerjarige investeringsprogramma (2026–2029) voor aanpassingen in de afvalstructuur, waaronder extra voorzieningen voor gescheiden inzameling. Het jaarschijfkrediet voor 2028 moet nog formeel worden vastgesteld.

De kapitaallasten leiden vanaf 2028 tot een structurele verlaging van het saldo van de begroting van € 22.000 per jaar.

Opvoering investering KN26 Vervanging en uitbreiding van de weegbruggen (Wijziging op Inzameling bedrijfsafval (voorstel 23a))

Wij stellen u voor een investeringskrediet van € 400.000 beschikbaar te stellen voor de vervanging en uitbreiding van de weegbruggen op de milieustraat Volendam. Deze investering is nodig om bedrijfsafval tegen marktconforme tarieven te kunnen blijven accepteren.

De kapitaallasten worden berekend over een afschrijvingsperiode van 10 jaar en bedragen € 40.000 per jaar vanaf 2027. Dit voorstel leidt vanaf 2027 tot een verlaging van het saldo begroting van € 40.000.

KN26 Medewerkers-tevredenheidsonderzoek (MTO)/Preventief Medisch Onderzoek (PMO)

In het collegeprogramma is opgenomen dat er om het jaar een Medewerkers-tevredenheidsonderzoek (MTO) wordt gehouden. Officieel is er binnen de organisatie nog nooit een MTO uitgevoerd; het laatste onderzoek betrof een Preventief Medisch Onderzoek (PMO). In het tweede kwartaal van 2026 zal een gecombineerd MTO/PMO plaatsvinden. Hiermee voldoen we aan de Arboret door medewerkers periodiek een preventief medisch onderzoek aan te bieden en tegelijkertijd hun tevredenheid te meten. Dit onderzoek zal voortaan eens per drie jaar worden uitgevoerd. De kosten voor dit gecombineerde onderzoek bedragen circa € 30.000. Deze bijstelling leidt tot een verlaging van het saldo begroting 2026 en 2029 van € 30.000

Opvoering investering KN26 Fietsverbinding Zeesluis Edam

De Zeesluis van Edam, gelegen tussen het Oorgat en de Keetzijde, kan nu door wandelaars worden gebruikt om de afstand tussen de weg langs de dijk naar Warder en de weg langs de dijk of de nieuwbouw van Volendam te verkorten. Er bestaan plannen om deze verbinding ook geschikt te maken voor het fietsverkeer, wat de recreatieve fietsroute langs de hele IJsselmeerdijk aantrekkelijker maakt.

De benodigde investering bedraagt € 350.000 (prijsspeil 2025) en de verdeling is als volgt:

Vervoerregio subsidiebijdrage à € 150.000;

Recreatieschap € 100.000, waarvan reeds € 25.000 is uitgegeven aan het technisch haalbaarheidsonderzoek.

Het resterende bedrag is € 75.000;

Gemeente € 100.000 (tevens onder dezelfde voorwaarden als gesteld door het recreatieschap: andere projectpartners dragen ook bij en draagvlak in de omgeving).

Het recreatieschap Twiske Waterland is actief bezig met het uitwerken van plannen voor deze fietsverbinding.

Het recreatieschap verwacht van onze gemeente een bijdrage van € 100.000 voor de realisatie van dit project.

Dit voorstel leidt in de jaren 2027 tot en met 2046 tot een verlaging van het saldo begroting van € 5.000.

KN25 Wijziging op Formatie team projecten (voorstel 14)

De detachering van de medewerker projecten is beëindigd. De medewerker keert terug in de eigen organisatie (vooralsnog boventallig). Hierdoor komt de structurele bezuiniging van € 50.000 (vooralsnog) te vervallen. Dit voorstel leidt met ingang van 2026 tot een structurele verlaging van het saldo begroting van € 50.000.

KN26 Dienstverlening: Wijk- en buurtgericht werken

Om het wijk- en buurtgericht werken verder vorm te geven is het noodzakelijk om de participatie verder te vergroten in de vorm van een of meer extra participatie adviseurs of wijkregisseurs. De structurele personele kosten zullen circa € 100.000 per fte bedragen. Voorgesteld wordt om de structurele kosten te dekken binnen de bestaande begroting van de gemeente door het maken van keuzes bij de herinrichting van de organisatie (als stelpost bezuinigingen). Dit voorstel heeft geen gevolgen voor het saldo begroting.

KN26 Taakstelling organisatie

De komende jaren staat de doorontwikkeling van de organisatie op de agenda. In de Kadernota 2026 worden hiervoor ook de middelen gevraagd. Belangrijk voor de komende jaren is dat verschillende wetten, zoals bijvoorbeeld, de Omgevingswet een andere manier van het benaderen van vraagstukken vragen. Van sectoraal werken naar integraal aanpakken van taken, programma's en uitvoering. De afdeling waar iemand werkt is niet meer leidend maar de vakinhoudelijke bijdrage die iemand levert aan het werk dat gedaan moet worden.

Hiermee wordt uitvoering gegeven aan wet- en regelgeving maar zal ook de dienstverlening aan inwoners en bedrijven ten goede komen. De verwachting is dat hiermee, op termijn, ook efficiënter gewerkt kan worden door betere inhoudelijke afstemming en 'kortere' lijntjes. Vanaf 2027 is hiervoor een oplopende taakstelling opgenomen. Deze bijstelling leidt tot voor de jaren 2027 tot en met 2029 tot een verhoging van het saldo begroting met respectievelijk € 100.000, € 200.000 en € 300.000.

KN26 Handhaving: Uitbreiding formatie taken buitengebied en nautisch toezicht

Het HHNK heeft een aantal taken en werkzaamheden in het buitengebied aan onze gemeente overgedragen. Het gaat onder meer om taken in het kader van de naleving van regels inzake Milieu, bedrijfscontroles, ondermijning (dumpingen van drugsafval) en aanrijdingen. Het 'nieuwe' gebied waar de gemeente nu verantwoordelijk voor is heeft een oppervlakte van 72 kilometer aan B-wegen, landweggetjes en doorgaande wegen waaronder een deel van de A7. In het buitengebied worden steeds vaker overtredingen gesignaleerd, variërend van illegale bewoning en afvaldumping tot strijdig gebruik van gronden. Dit ondermijnt zowel natuur- als ruimtelijke ordeningsdoelstellingen. Dumpingen van afval van synthetische drugs betekent niet alleen vervuiling maar is ook een grote kostenpost door het opruimen van de vervuilde grond. Maar ook zijn er illegale waterlozingen vanuit agrarisch bedrijven en het blokkeren van de waterkering in een sloot. Het controleren op vergunningen die worden afgegeven door het Hoogheemraadschap (steigers, obstakels, etc) en controles op scheurvormingen in wegen zullen onderdeel zijn van dit taakveld.

Een andere nieuwe taak die onze gemeente heeft is het nautisch toezicht. Dit was voorheen een taak van de KLPD (korps landelijke politiediensten). Een aantal gemeenten zoals Amsterdam, Amstelveen, Waterland en Hoorn hebben vanwege het grote werkaanbod hierin inmiddels een afdeling Nautisch Toezicht. De overlast op het water neemt toe. Ook worden binnen onze gemeentegrenzen regelmatig kinderen in snelle bootjes aangetroffen zonder de juiste vaarbescheiden. Boten/jachten in de pleziervaart moeten voldoen aan een set van technische eisen. Ook zien we regelmatig drankgebruik aan boord en een toename van ondermijning via het water. Dit gaat dan veelal om het vervoer van drugs maar ook over prostitutie, illegale vishandel en illegale visserij. Ook dienen we rekening te houden met de verharding van de maatschappij en het lak hebben aan de gestelde regelgeving op het water. Hierdoor zijn er al regelmatig escalaties met schippers van vaartuigen en andere betrokkenen. Toezicht in het kader van ondermijning op het water zal ook een onderdeel zijn van integrale controles. Deze integrale controles zullen altijd in nauwe samenwerking met onze ketenpartners (waaronder de politie, reddingstation Warder, de douane en de KNRM) worden uitgevoerd. Het (doen) naleven van water gerelateerde regelgeving vraagt ook om meer capaciteit. De samenwerking met het Waterschap en de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) intensificeert niet alleen, maar vraagt ook gemeentelijke regie.

De uitbreiding van deze taken vraagt om 1 fte (boa) uitbreiding en een investering in een handhavingsvaartuig (een eenmalige investering van € 60.000). De structurele kosten bedragen € 85.000. Dit voorstel leidt met ingang van 2026 tot een structurele verlaging van het saldo begroting van € 85.000.

Opvoering investering KN26 Aanschaf BRIG/RIB boot met toebehoren

Een andere taak die onze gemeente heeft is het toezichthouden op het water. Handhaving op het water vraagt om continue waakzaamheid en samenwerking. Het naleven van deze richtlijnen zal bijdragen aan een veilige, plezierige en duurzame water omgeving voor alle gebruikers. Voorgesteld wordt om hiervoor een investeringskrediet van € 60.000 beschikbaar te stellen voor de aanschaf van de Brig/Rib boot met toebehoren als apparatuur, gereedschappen, reddingsmiddelen en waterdichte kleding. Bij een afschrijvingstermijn van 5 jaar leidt dit tot een jaarlijkse afschrijvingslast van € 12.000. Deze bijstelling leidt met ingang van 2027 tot een structurele verlaging van het saldo begroting van € 12.000.

Opvoering investering KN26 vervanging/uitbreiding cameratoezichtstelsysteem

Het cameratoezichtstelsysteem dat nu wordt gebruikt op de dijk van Volendam is afgeschreven. Dit systeem dient te worden vervangen. Daarnaast wordt onderzocht of het systeem ook kan worden toegepast op meerdere locaties in Edam of Volendam. Voorgesteld wordt om hiervoor een investeringskrediet van € 300.000 beschikbaar te stellen. Bij een afschrijvingstermijn van 5 jaar leidt dit tot een jaarlijkse afschrijvingslast van € 60.000. Deze bijstelling leidt met ingang van 2027 tot een structurele verlaging van het saldo begroting van € 60.000.

KN25 Kosten beleidsmedewerker toerisme (Voorstel 38)

In de Kadernota 2025 is een ombuiging (nr 38) opgenomen om de kosten van een toeristisch coördinator met ingang van 2027 te schrappen. Gezien de wens om het toerisme in onze gemeente op het gewenste niveau te houden en waar mogelijk te verhogen wordt voorgesteld om deze bezuiniging te schrappen en met ingang van 2027 het benodigde bedrag voor de bekostiging van een beleidsmedewerker van € 80.000 op te nemen in de begroting.

Dit voorstel leidt met ingang van 2027 tot een structurele verlaging van het saldo begroting van € 80.000.

KN25 Werkbudget beleidsmedewerker toerisme (Voorstel 42)

In de Kadernota 2025 is een ombuiging (nr 42) opgenomen om een werkbudget van € 50.000 van een toeristisch coördinator met ingang van 2027 te schrappen. Gezien de wens om het toerisme in onze gemeente op het gewenste niveau te houden en waar mogelijk te verhogen wordt voorgesteld om deze bezuiniging te schrappen en met ingang van 2027 het oorspronkelijke bedrag van € 50.000 te opnieuw op te nemen in de begroting. Dit voorstel leidt met ingang van 2027 tot een structurele verlaging van het saldo begroting van € 50.000.

KN26 Aanvullende voorzieningen kitesurf locatie (Meekoppelkansen)

In het kader van de meekoppelkansen bij het project Versterking Markermeerdijken heeft onze gemeente een krediet van € 16.913 beschikbaar gesteld voor de realisering van een kitesurf locatie aan de dijk tussen Edam en Volendam. Het werk bestaat voornamelijk uit het aanbrengen van een trap aan de landzijde van de dijk om het water te kunnen bereiken. Meekoppelkansen. Op het moment dat de kitesurfvereniging een vergunning heeft om het strandje te gebruiken is de verwachting dat er beheer en onderhoudswerkzaamheden nodig zijn. Het is nodig dit gebied toe te voegen aan het onderhoudsareaal. Daarnaast is een eenmalige uitgave nodig van € 10.000 voor de inrichting van het strandje overeenkomstig de aangenomen motie. Voorgesteld wordt deze uitgave ten laste te brengen van de Algemene reserve. Dit voorstel heeft geen gevolgen voor het saldo begroting.

KN26 Gebiedsontwikkeling Etersheim (Meekoppelkansen steiger)

In het kader van de Meekoppelkansen Versterking IJsselmeerdijken is voor dit doel in 2024 een krediet van € 573.374 beschikbaar gesteld. Vanuit de provincie is een investeringssubsidie van € 216.118 toegezegd. Deze subsidie is echter ingetrokken door de provincie omdat het geld op een andere manier bij de dijkversterking is ingezet. Het totale investeringsbedrag dat onze gemeente hiervoor kan inzetten bedraagt daardoor € 357.256. Omdat in 2024 inmiddels € 53.079 is verantwoord is per 1-1-2025 nog € 304.177 beschikbaar. (De administratieve verwerking van het wegvallen van de subsidie is meegenomen in de Najaarsnota 2025) Vanuit het programma Waterfront is het wenselijk om deze ontwikkeling uit te voeren maar vanuit de ombuigingen in de kadernota 2025 is uitgesproken om dit project stil te leggen. Een politieke afweging en keuze is nodig om richting te geven en duidelijkheid te geven aan de initiatiefnemer. Deze bijstelling heeft geen gevolgen voor het saldo begroting.

KN26 Uitvoering programma Energie en klimaat

In 2025 wordt het programma Energie en klimaat vormgegeven. De volgende fase is de uitvoering van het programma. Over het ambitieniveau van de uitvoering wordt eind 2025 een keuze gemaakt. Nieuwe projecten zijn nog niet opgenomen in de bestaande begroting. Door een PM-post op te nemen in de kadernota maken we transparant dat hierover keuzes gemaakt moeten worden. Dit voorstel heeft (op dit moment) geen gevolgen voor het saldo begroting.

KN26 Uitvoering programma Waterfront

In 2025 wordt het programma Waterfront vormgegeven. De volgende fase is de uitvoering van het programma. Over het ambitieniveau van de uitvoering wordt eind 2025 een keuze gemaakt. Nieuwe projecten zijn nog niet opgenomen in de bestaande begroting. Door een PM-post op te nemen in de kadernota maken we transparant dat hierover keuzes gemaakt moeten worden. Dit voorstel heeft (op dit moment) geen gevolgen voor het saldo begroting.

KN26 Verhoging bijdrage OD IJmond vanaf 2027

De Omgevingsdienst IJmond bevindt zich momenteel in een fase waarin voor de toekomst (vanaf 2027) een nieuwe organisatie- en financieringsstructuur wordt opgezet. Uit deze herstructurering wordt voor een groot deel van de deelnemende gemeenten een verzwaring van de jaarlijkse bijdrage verwacht. Ook onze gemeente moet hiervan uitgaan. Op basis van de meest recente ist-soll prognose komt de bijdrage voor onze gemeente vanaf 2027 uit op € 650.502. Deze bijstelling leidt in de jaren 2027 tot en met 2029 tot een verlaging van het saldo begroting van respectievelijk € 150.559, € 143.458 en € 143.458.

KN25 Kunst & Cultuur (Cultuurcoördinator) (voorstel 45)

In de Kadernota 2025 is een ombuigingsvoorstel (nr 45) opgenomen om kosten van een Cultuurcoördinator met ingang van 2026 te schrappen. Dit voorstel is door zowel college als raad laag geprioriteerd. Over dit voorstel (naast een aantal andere voorstellen) zijn moties ingediend door de raad tijdens de vaststelling van de Kadernota 2025. De wens is om de volledige inzet van de Cultuurcoördinator te behouden voor de uitvoering van het beleid omtrent kunst en cultuur. Daarom wordt voorgesteld om in 2026 de raming beschikbaar te houden. In de kadernota 2027 kan het ombuigingsvoorstel opnieuw worden overwogen. Dit voorstel leidt tot een verlaging van het saldo begroting in 2026 met € 81.000.

KN25 Kunst & Cultuur (uitvoeringsbudget) (voorstel 46)

In de Kadernota 2025 is een ombuigingsvoorstel (nr. 46) opgenomen om het uitvoeringsbudget van de Cultuurcoördinator met ingang van 2026 te schrappen. Dit voorstel is door zowel college als raad laag geprioriteerd. Over dit voorstel (naast een aantal andere voorstellen) zijn tijdens de vaststelling van de Kadernota 2025 moties ingediend door de raad. De wens is uitgesproken om het uitvoeringsbudget van de Cultuurcoördinator te behouden voor de uitvoering van het beleid omtrent kunst en cultuur. Daarom wordt voorgesteld om in 2026 een deel van het oorspronkelijke budget weer beschikbaar te stellen. In plaats van het volledige bedrag van € 110.000, wordt € 90.000 beschikbaar gehouden. In de Kadernota 2027 kan het ombuigingsvoorstel opnieuw worden overwogen. Dit voorstel leidt tot een verlaging van het saldo van de begroting in 2026 met € 90.000.

KN25 Bouwspiegelplaats (voorstel 41)

In het ingediende ombuigingsvoorstel voor de Kadernota 2025 werd voorgesteld om het budget voor de bouwspiegelplaats in z'n geheel te laten vrijvallen. Het hebben van een bouwspiegelplaats is geen wettelijke verplichting en los van dat het kapitaalvernietiging is om de bouwspiegelplaats weg te bezuinigen, bespaart het op jaarbasis een kleine € 100.000. Bij vaststelling van de Kadernota 2025 is besloten niet 100% maar 75% van de kosten te bezuinigen, wat betekent dat er nog € 25.000 beschikbaar is voor de exploitatie van de bouwspiegelplaats. Dit is echter bij lange na niet genoeg om de bouwspiegelplaats te exploiteren. Derhalve in deze kadernota een voorstel om dit budget structureel te verhogen naar € 65.000. Dit voorstel leidt met ingang van 2026 tot een structurele verlaging van het saldo begroting van € 40.000.

KN25 Inzet reserves Sociaal Domein en Opvang Oekraïne (bijlage 5)

In de Kadernota 2025 (bijlage 5) zijn de reserves Sociaal Domein en Opvang Oekraïne ingezet in de exploitatie van de meerjarenbegroting 2025-2028. Met dit voorstel worden structurele kosten gedekt met incidentele gelden. Dit was een tijdelijke oplossing in het streven naar een sluitende exploitatie in de meerjarenbegroting 2025-2028 om de ravijnjaren te overbruggen.

Nu het begrotingssaldo 2026 het toe laat wordt voorgesteld de onttrekkingen voor 2026 terug te draaien, zodat het structurele evenwicht in 2026 wordt hersteld. De provincie in de rol als toezichhouder controleert ons hierop.

Voorgesteld wordt de onttrekkingen van 2026 (€ 200.000 uit reserve Sociaal Domein en € 700.000 ten laste van de reserve Oekraïne opvang) te verschuiven naar onttrekkingen in begrotingsjaar 2028 (€ 200.000 uit reserve Sociaal Domein en € 700.000 ten laste van de reserve Oekraïne opvang).

De stand van de reserves sociaal domein bedraagt ultimo 2029 na deze onttrekkingen € 155.000. De stand van de reserve Opvang Oekraïne bedraagt ultimo 2029 na deze onttrekkingen € 309.000.

Dit voorstel leidt in 2026 tot een verlaging van het saldo begroting van € 900.000 en in 2028 tot verhoging van het saldo begroting van € 900.000.

KN25 Stelpost verlaging Wmo Woningaanpassing (voorstel uit bijlage 5)

Vanuit het sociaal domein wordt de verlaging van de stelpost Wmo Woningaanpassingen gezien als een risicovol voorstel. Het is namelijk lastig om de aanpassingen in de nadere regels op de verordening Wmo financieel te vertalen. Daarnaast hebben we, zoals eerder al genoemd in dit memo, te maken met vergrijzing en de daarmee gemoeide stijgende kosten, o.a. ook voor woningaanpassingen. Vandaar dat ons inziens deze besparing lastig te realiseren is en daarmee een belofte die we lastig kunnen waarmaken. Voorgesteld wordt om deze verlaging terug te draaien.

Dit voorstel leidt in de jaren 2026 tot en met 2028 tot een verlaging van het saldo begroting van € 200.000 in 2026 en vanaf 2027 structureel met € 250.000.

Opvoering investering KN26 Sleutelplan sportaccommodaties

Voorgesteld wordt om in 2026 voor alle sportaccommodatie een sleutelplan systeem aan te schaffen. Dit betreft een investering om alle deuren en toegangspoorten, van zowel de binnen- en buitensportaccommodaties, van een elektronisch slot te voorzien. Hierdoor kan de losse verhuur van de sportaccommodaties middels een code op je telefoon, via de mail of in de app, gebruikt worden om toegang te verkrijgen tot de accommodatie. Dit geeft beter inzicht in welke personen en op welk moment gebruik maken van de accommodatie en kan dienen als basis voor de facturatie. Externen (bv schoonmaak) krijgen een tag, waarbij een tijdslot wordt ingesteld om binnen te komen, wel met beperkte toegang in pandig. Medewerkers van de gemeente, zoals bv halbeheerders, krijgen een vaste tag met toegang tot alle locaties. Voorgesteld wordt om hiervoor een investeringskrediet van € 160.000 beschikbaar te stellen. Bij een afschrijvingstermijn van 10 jaar leidt dit tot een jaarlijkse afschrijvingslast van € 16.000. Deze bijstelling leidt met ingang van 2027 tot een structurele verlaging van het saldo begroting van € 16.000.

KN26 Voorziene eigen bijdrage jeugdzorg vanaf 2028

In de Voorjaarsnota 2025 van het rijk staat opgenomen dat vanaf 2028 een eigen bijdrage in de jeugdzorg wordt ingevoerd. Deze bijdrage moet € 260.000.000 gaan opbrengen. Het rijk verlaagt de algemene uitkering uit het Gemeentefonds voor dit bedrag. Wanneer we deze ontwikkeling vertalen naar de gemeente Edam-Volendam betekent dit dat we een opbrengsten raming van € 260.000 moeten opvoeren. Dit voorstel leidt met ingang van 2028 tot een structurele verhoging van het saldo begroting van € 260.000 in programma 5.

KN25 Stelpost vrijval kapitaallasten investeringen

In de Kadernota 2025 (bijlage 5) is een structurele stelpost opgenomen voor de vrijval van kapitaallasten investeringen. De gedachte hierachter is dat verschillende ontwikkelingen leiden tot verschuivingen in de opleverdata van investeringen/kredieten. Het verschuiven van opleverdata leidt voor de eerstvolgende jaren tot een 'vrijval' van kapitaallasten. Voor de jaren 2026 tot en met 2029 is een stelpost opgenomen van respectievelijk € 1.000.000, € 1.000.000, € 1.200.000 en € 1.200.000. Voor de jaren 2026 en verder zijn er reeds besparingen gerealiseerd door het uitstellen van vervangingsinvesteringen. In 2025 is een besparing gerealiseerd van € 500.000. Voorgesteld wordt om de stelpost structureel te verlagen naar € 700.000. Een hogere besparing dan € 700.000 wordt moeilijk realiseerbaar geacht. Dit voorstel leidt in de jaren 2026, 2028 en 2029 tot een verlaging van het saldo begroting van respectievelijk € 100.000, € 200.000 en € 200.000. Voor het jaar 2027 heeft dit voorstel geen gevolgen.

KN26 Verhogen toevoeging voorziening Onderhoud gemeentelijke eigendommen

Twee maal per jaar wordt het onderhoudsplan voor Onderhoud gemeentelijke eigendommen bijgewerkt. Op basis van de bijstellingen lijkt in 2026 een tekort te ontstaan in de voorziening. Het totale tekort loopt op tot € 1,5 miljoen in 2030. De gemiddelde jaarlijkse dotatie zou eigenlijk moeten worden aangevuld met €150.000 per jaar. Voorgesteld wordt om de geraamde toevoeging aan de voorziening Onderhoud gemeentelijke eigendommen met ingang van 2026 structureel te verhogen met € 150.000. Deze bijstelling leidt met ingang van 2026 tot een structurele verlaging van het saldo begroting van € 150.000.

KN25 Wijziging op aanpassing tarief OZB (Voorstel 35)

In de Kadernota 2025 is voorgesteld om het tarief voor de OZB heffing in 2026 te verhogen met 10% en vanaf 2027 jaarlijks met 2%.

Om de lasten voor de burgers van onze gemeente te verminderen wordt nu voorgesteld om het percentage van de verhoging in 2026 te verlagen van 10% naar 8% en in 2027 te verhogen van 2% naar 4%. Vanaf 2028 blijft de eerder vastgestelde verhoging van 2% ongewijzigd. Dit voorstel leidt in 2026 tot een verlaging van het saldo begroting van € 180.000. Voor de jaren 2027 en verder zijn er geen gevolgen voor het saldo begroting.

E. Kaders en uitgangspunten

Voorafgaand aan het opstellen van de begroting en meerjarenraming worden kaders en uitgangspunten vastgesteld. Hierin wordt duidelijk aangegeven waarmee bij het opstellen van de ramingen rekening gehouden moet worden.

Deze kaders en uitgangspunten vormen de basis voor het opstellen van de begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029. Uiteraard kan er in een later stadium afgeweken worden van deze kaders en uitgangspunten. Dan zal dit afzonderlijk worden toegelicht.

Hieronder worden de kaders en uitgangspunten voor de begroting 2026 en de meerjarenramingen 2027-2029 beschreven.

Opbouw begroting

In de begroting is gebruik gemaakt van het programmaplan in de begroting in lijn met de voorgaande jaren. Het programmaplan bevat de overkoepelende programmadoelen van de gemeente als geheel en worden aangeduid met de term "speerpunten". De speerpunten hebben een globaal karakter, waarbij effectmetingen slechts op hoofdlijnen kan plaatsvinden. De speerpunten worden daarom doorvertaald naar concrete doelstellingen. Dit zijn specifiek gemaakte doelen, die beter meetbaar zijn en waarop specifieke acties kunnen worden gericht.

In het programmaplan vindt u per programmadoel een overzicht van de speerpunten voor de komende begrotingsperiode. Per speerpunt worden doelstellingen benoemd onder "wat willen we bereiken" en aangegeven welke activiteiten in het begrotingsjaar worden opgepakt in relatie tot deze doelstelling, "wat gaan we doen". In de zomer- en winternota en in de jaarrekening wordt vervolgens verantwoording afgelegd over de voortgang van de activiteiten.

Hieronder een korte toelichting op de onderdelen Programma's en Financiën.

Programma's

In het onderdeel programma's wordt elk afzonderlijk programma nader toegelicht volgens de volgende uniforme opbouw:

- Speerpunten
- Financiën
- Beleidsindicatoren
- Beleidsstukken
- Verbonden partijen

Speerpunten

De speerpunten zijn de gemeentelijke beleidsdoelen per programma. Onder speerpunten worden concrete doelstellingen "wat willen we bereiken" gedefinieerd en activiteiten benoemd "wat gaan we doen" die bijdragen aan de realisatie van deze doelstellingen. De voortgang op de speerpunten en bijbehorende activiteiten wordt in de planning- en control-cyclus gemonitord en bijgesteld waar nodig.

Financiën (als onderdeel van de Programma's)

Bij het onderdeel "wat mag het kosten" worden de integrale baten en lasten van het betreffende programma gepresenteerd. Dus inclusief de mutaties bestaand beleid, autonome ontwikkelingen, meerjarig investeringsplan en de voorstellen voor nieuw beleid. De voorstellen voor nieuw beleid en nieuwe investeringen van het betreffende programma worden vervolgens afzonderlijk gepresenteerd en toegelicht.

Beleidsindicatoren

De verplichte uniforme indicatoren kunnen worden gebruikt als een soort benchmark in de vergelijking met andere gemeenten of als maatlat voor raadsleden voor een beter begrip van de beleidsresultaten en het eventueel bijsturen van de beleidsontwikkeling.

Beleidsstukken

Onder dit onderdeel wordt per programma een verwijzing opgenomen naar de relevante notities die het beleidskader van het programma vormen.

Verbonden partijen

Per programma wordt, conform het BBV, inzicht gegeven in de relevante verbonden partijen. In de paragraaf verbonden partijen wordt nadere informatie verstrekt omtrent het beleid rondom verbonden partijen.

Financiën

Het financiële deel van de begroting komt aan de orde in het hoofdstuk Financiën. In dit hoofdstuk wordt de opbouw van de begroting toegelicht. Aangegeven wordt hoe het huidige financiële meerjarenbeeld is opgebouwd vanuit de vastgestelde meerjarenbegroting 2025, reeds genomen raadsbesluiten en de doorwerking van de dit jaar vastgestelde voorjaarsnota. Vervolgens zijn in het kader van de totstandkoming van de begroting 2026 en meerjarenbegroting 2027 – 2029 diverse voorstellen en mutaties in beeld gebracht. Deze zijn onderverdeeld in mutaties autonome ontwikkelingen, bestaand beleid, meerjarig investeringsplan en nieuw beleid.

De mutaties autonome ontwikkelingen, bestaand beleid en meerjarig investeringsplan worden op hoofdlijnen toegelicht. De voorstellen voor nieuw beleid en nieuwe investeringen worden afzonderlijk gepresenteerd in een overzicht. Opgemerkt wordt dat deze voorstellen ook per programma gepresenteerd en toegelicht worden.

Gehanteerde uitgangspunten

Voor de begroting 2026 en de meerjarenramingen 2027-2029 zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

Ramingen 2026

Uitgangspunt voor het begrotingsjaar 2026 is dat alle ramingen zo reëel mogelijk geraamd worden. Hier is dus sprake van maatwerk. Ook bij ramingen met een autonoom (veelal niet beïnvloedbaar) karakter is het uitgangspunt zo reëel mogelijk te ramen. Als dit inzicht op het moment van ramen ontbreekt wordt in 2026 een indexatie van 2% toegepast. In de begroting 2025 was dit percentage voor het jaar 2026 ook vastgesteld op 2%.

Dit percentage is gebaseerd op de meest recente middellange termijnraming van het Centraal Planbureau (CPB) van februari 2025. Hier wordt een inflatie verwacht (consumentenprijsindex, CPI) voor Nederland in de periode 2026 tot en met 2029 van 2,3%.

Ramingen 2027 en verder

Bij het samenstellen van de begroting 2026 is geïnventariseerd in hoeverre meerjarige ramingen moeten worden bijgesteld. Ook hierbij is het uitgangspunt zo reëel mogelijk te ramen. Als dit inzicht op het moment van ramen ontbreekt wordt in de jaren 2027 en verder een indexatie van 2% toegepast. In de begroting 2025 was dit percentage voor de jaren 2026 en verder ook vastgesteld op 2%.

Dit percentage is gebaseerd op de meest recente middellange termijnraming van het Centraal Planbureau (CPB) van februari 2025. Hier wordt een inflatie verwacht (consumentenprijsindex, CPI) voor Nederland in de periode 2026 tot en met 2029 van 2,3%.

Nieuw beleid en nieuwe investeringen

Bij het opstellen van de begroting worden ook nieuwe beleidsinitiatieven en investeringen in beeld gebracht. Deze worden afzonderlijk weergegeven en daar waar nodig toegelicht.

Saldo onvoorzien

Het BBV schrijft voor dat de begroting een saldo onvoorzien bevat, maar schrijft geen berekeningswijze of verplichte omvang voor. Evenals in 2025 is bij het opstellen van de begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 een saldo onvoorzien van € 50.000 gehanteerd.

Belastingen, rechten, heffingen en tarieven

Gemiddelde woonlasten

Het COELO is het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden. Zij publiceert ieder jaar de Atlas van de lokale lasten. In de Atlas is een overzicht van gemeentelijke woonlasten opgenomen. De gemeentelijke woonlasten bestaan voor bewoners die ook eigenaar zijn uit de afvalstoffenheffing, rioolheffing en ozb. Bij de berekening van de hoogte van de OZB aanslag is uitgegaan van een voor elke gemeente geldende gemiddelde woningwaarde.

In onderstaand overzicht zijn de bedragen van de gemiddelde woonlasten voor een woningeigenaar met een meerpersoonshuishouden van onze en omliggende gemeenten voor de jaren 2020 tot en met 2025 in beeld gebracht. Ook is het bedrag van de gemiddelde woonlasten van Nederland en de Provincie Noord-Holland in het overzicht opgenomen. (Bron COELO atlas bijlage 3 en interactieve kaart 28).

Vergeleken met het gemiddelde van Nederland is de gemiddelde woonlast van onze gemeente € 25 hoger. Vergeleken met het gemiddelde van de gemeenten in de Provincie Noord-Holland is de gemiddelde woonlast van onze gemeente € 8 lager. Vergeleken met het gemiddelde van omliggende gemeenten is de gemiddelde woonlast van onze gemeente € 52 lager.

Het stijgingspercentage 2020 tot en met 2025 in onze gemeente is gelijk aan het gemiddelde van de gemeenten in de Provincie Noord-Holland en de omliggende gemeenten. De nominale stijging in onze gemeente over de jaren 2020-2025 is € 15 lager dan in de omliggende gemeenten. (zie groen gearceerde cellen in onderstaande tabel). Daarbij moet nog de kanttekening gemaakt worden dat de gemeente Purmerend en Waterland de wegen nog niet heeft overgenomen van het HHNK. De gemiddelde woonlasten van deze gemeenten zal na overname aanzienlijk stijgen.

In de Atlas is ook een rangnummer woonlasten per gemeente opgenomen. De gemeente met de laagste woonlasten heeft rangnummer 1. De gemeente met de hoogste woonlasten heeft rangnummer 349. Onze gemeente heeft in 2025 rangnummer 112. In 2021 had onze gemeente rangnummer 145. Zie de paars gearceerde cel in onderstaand overzicht.

Jaar	2025	2024	2023	2022	2021	2020	Stijging % 2021-2026	Stijging € 2021-2026
Nederland	1.053	994	944	904	811	776	36%	277
Provincie Noord-Holland	1.086	1.008	961	901	820	764	42%	322
Gemeenten in regio								
Landsmeer (ZW)	1.477	1.437	1.346	1.240	962	904	63%	573
Oostzaan (ZW)	1.339	1.323	1.246	1.184	1.124	997	34%	342
Wormerland (ZW)	1.227	1.133	1.068	1.044	942	890	38%	337
Medemblik	1.136	1.105	1.067	1.184	801	763	49%	373
Waterland (ZW)	1.116	975	959	939	860	789	41%	327
Edam-Volendam (ZW)	1.078	911	872	852	799	761	42%	317
Amsterdam	1.058	944	921	837	761	656	61%	402
Zaanstad (ZW)	1.038	1.010	985	959	901	859	21%	179
Hoorn	1.009	940	914	867	702	733	38%	276
Purmerend (ZW)	996	954	909	874	801	764	30%	232
Koggenland	952	921	886	772	692	663	44%	289

Jaar	2025	2024	2023	2022	2021	2020	Stijging % 2021-2026	Stijging € 2021-2026
Gemiddelde van gemeenten in regio	1.130	1.059	1.016	977	850	798	42%	332

Afwijking EV van gem. in regio	52	148	144	125	51	37	0	15
Afwijking EV van gem. in Nederland	-25	83	72	52	12	15	0	-40
Afwijking EV van gem in Noord-Holland	8	97	89	49	21	3	0	5

Rangnummer EV t.o.v. landelijk	112	83	99	145	126	142
--------------------------------	-----	----	----	-----	-----	-----

Onroerendezaakbelastingen (OZB)

Het COELO is het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden. Zij publiceert ieder jaar de Atlas van de lokale lasten. De atlas geeft een overzicht van de hoogte en ontwikkeling van belastingen en heffingen van alle gemeenten. In de atlas zijn interactieve kaarten opgenomen. Op deze kaarten is te zien is welke bedragen worden betaald voor belastingen en heffingen. Een vergelijking van de ozb-tarieven van verschillende gemeenten zegt op zichzelf betrekkelijk weinig. Immers, een laag tarief kan in combinatie met een hoge grondslag best tot een hoge belastingaanslag leiden. In de atlas wordt daarom een vergelijking (interactieve kaart 7) weergegeven vanuit het standpunt van de belastingbetaler. Deze vergelijking is gebaseerd op de gemiddelde aanslag. Dit is de hoogte van de OZB aanslag bij een voor die gemeente geldende gemiddelde woningwaarde.

In onderstaand overzicht zijn de bedragen van de gemiddelde aanslagen van onze en omliggende gemeenten voor de jaren 2020 tot en met 2025 in beeld gebracht. Ook is het bedrag van de gemiddelde aanslagen van Nederland in het overzicht opgenomen. (Bron COELO atlas interactieve kaart 7).

Vergeleken met het gemiddelde van Nederland is de gemiddelde aanslag OZB van onze gemeente € 18 lager. Vergeleken met het gemiddelde van de omliggende gemeenten is de gemiddelde aanslag OZB van onze gemeente € 52 lager.

Wat ook opvalt is dat het stijgingspercentage en de nominale stijging over de jaren 2020 tot en met 2025 in onze gemeente lager is dan het gemiddelde van de omliggende gemeenten. Het stijgingspercentage over de jaren 2020-2025 is in onze gemeente 64%. In omliggende gemeenten is dit percentage gemiddeld 88% (zie geel gearceerde cellen in onderstaande tabel). De nominale stijging in onze gemeente over de jaren 2020-2025 is € 170. In de omliggende gemeenten is deze stijging gemiddeld € 220. (zie groen gearceerde cellen in onderstaande tabel).

Uit bovenstaande kan de conclusie getrokken worden dat onze gemeente voor wat betreft de inkomsten OZB achter is gebleven op het gemiddelde in onze omliggende gemeenten. Daarbij moet nog de kanttekening gemaakt worden dat de gemeente Purmerend en Waterland de wegen nog niet heeft overgenomen van het HHNK. De gemiddelde OZB aanslag van deze gemeenten zal na overname aanzienlijk stijgen.

OVERZICHT GEMIDDELDE OZB AANSLAG OP BASIS VAN GEMIDDELDDE WONINGWAARDE

Vanuit het standpunt van de belastingbetaler is de gemiddelde aanslag een nuttige indicator. Dit is de hoogte van de aanslag bij een voor de gemeente geldende gemiddelde woningwaarde (kaart 7 COELO atlas).

Jaar	2025	2024	2023	2022	2021	2020	Stijging % 2021-2026	Stijging € 2021 - 2026
Nederland	453	423	403	380	305	295	54%	158
Gemeenten in regio								
Landsmeer (ZW)	700	666	614	544	364	330	112%	370
Wormerland (ZW)	573	495	466	452	363	326	76%	247
Medemblik	562	552	522	344	245	217	159%	345
Oostzaan (ZW)	551	568	532	520	445	362	52%	189
Waterland (ZW)	532	476	474	467	397	335	59%	197
Edam-Volendam (ZW)	435	322	311	306	274	265	64%	170
Hoorn	435	383	371	353	237	233	87%	202
Koggenland	430	413	391	295	227	208	107%	222
Amsterdam	404	308	301	243	182	150	169%	254
Purmerend (ZW)	380	364	337	313	251	247	54%	133

Jaar	2025	2024	2023	2022	2021	2020	Stijging % 2021-2026	Stijging € 2021 - 2026
Zaanstad (ZW)	360	346	346	336	280	273	32%	87
Gemiddelde gemeenten in regio	487	445	424	379	297	268	88%	220

Afwijking EV t.o.v. gem. gemeenten in regio	52	123	113	73	23	3	24%	50
Afwijking EV t.o.v. gemiddelde Nederland	18	101	92	74	31	30	-11%	-12

Voorstel verhoging tarief OZB

Bij het opstellen van de begroting 2025 en meerjarenraming 2026 en verder is ervoor gekozen om het tarief OZB voor de jaren 2025 en 2026 met 10% te verhogen en met ingang van 2027 het tarief met 2% (indexatie) te verhogen. Dit in overeenstemming met de ombuigingsvoorstellen zoals opgenomen in de Kadernota van 2025 (vorig jaar).

Bij het opstellen van de begroting 2026 en verder wordt er voor 2026 uitgegaan van een stijging van 8%, in 2027 van een stijging van 4% en met ingang van 2028 met een stijging van jaarlijks 2%.

Afvalstoffenheffingen

Voor de afvalstoffenheffing wordt in 2026 een stijging toegepast van 5%. Het tarief voor een meerpersoonshuishouden stijgt dan in 2026 met € 21 naar € 437.

Gestreefd wordt naar 100% kostendekking. Ook meerjarig wordt het tarief met 5% verhoogd (indexatie en toegroeien naar 100% kostendekking). Uiteraard voor zover de kostendekkendheid dit toelaat.

Reinigingsrechten

Voor de reinigingsrechten wordt in 2026 een stijging toegepast van 5%.

Gestreefd wordt naar 100% kostendekking. Ook meerjarig wordt het tarief met 5% verhoogd (indexatie en toegroeien naar 100% kostendekking). Uiteraard voor zover de kostendekkendheid dit toelaat.

Rioolheffingen

Voor de rioolheffing wordt in 2026 een stijging toegepast van 5%. Het tarief stijgt dan in 2026 met € 11 naar € 238.

Gestreefd wordt naar 100% kostendekking. Ook meerjarig wordt het tarief met 5% verhoogd (indexatie en toegroeien naar 100% kostendekking). Uiteraard voor zover de kostendekkendheid dit toelaat.

Toeristenbelastingen

Bij het opstellen van de begroting 2025 en meerjarenraming 2026 en verder is besloten om de tarieven toeristenbelasting voor de accommodaties anders dan een kampeerterrein in 2025 te verhogen met 13% (naar € 3,85), in 2026 met 20% (naar € 4,60), in 2027 met 5% (naar € 4,85) en in 2028 met 5% (naar € 5,10). Dit in overeenstemming met de ombuigingsvoorstellen zoals opgenomen in de Kadernota van 2025 (vorig jaar).

Bij het opstellen van de begroting 2026 en verder wordt er van dezelfde tariefstijgingen uitgegaan. Voor 2026 betekent dat dus een stijging van 20%, in 2027 en 2028 een stijging van 5%. In 2029 zal het tarief met 2% stijgen.

In omliggende gemeenten zijn de tarieven 2025:

Amsterdam	€ 18,43
Landsmeer	€ 10,32
Zaanstad	€ 7,71
Oostzaan	€ 4,90
Wormerland	€ 4,00
Edam-Volendam	€ 3,85
Hoorn	€ 3,50
Waterland	€ 3,45
Alkmaar	€ 2,85
Enkhuizen	€ 2,75
Purmerend	€ 2,75
Medemblik	€ 2,30
Gooise Meren	€ 2,40

Het landelijke gemiddelde tarief toeristenbelasting 2025 voor een hotelovernachting is € 4,20.

Toeristenbelasting kampeerterein

Bij het opstellen van de begroting 2025 en meerjarenraming 2026 en verder is besloten om de tarieven toeristenbelasting voor kampeerterein in 2026, 2027 en 2028 te verhogen met 20%. Dit leidt in 2026 tot en met 2028 tot tarieven van respectievelijk € 2,10, € 2,50 en € 3.00. Dit in overeenstemming met de ombuigingsvoorstellen zoals opgenomen in de Kadernota van 2025 (vorig jaar).

Bij het opstellen van de begroting 2026 en verder wordt er van dezelfde tariefstijgingen uitgegaan. Voor 2026 tot en met 2028 betekent dat dus een stijging van jaarlijks 20%. In 2029 zal het tarief met 2% stijgen.

In omliggende gemeenten zijn de tarieven 2025:

Oostzaan	€ 4,90
Wormerland	€ 4,00
Waterland	€ 3,45
Enkhuizen	€ 2,75
Gooise Meren	€ 2,40
Medemblik	€ 2,30
Hoorn	€ 1,95
Edam-Volendam	€ 1,75
Alkmaar	€ 1,42

Watertoeristenbelasting

Bij het opstellen van de begroting 2025 en meerjarenraming 2026 en verder is besloten om het tarief watertoeristenbelasting in 2026 en verder niet te verhogen. Het tarief is dus voor de jaren 2025 en verder vastgesteld op € 3,40. Dit in overeenstemming met de ombuigingsvoorstellen zoals opgenomen in de Kadernota van 2025 (vorig jaar).

Reden hiervoor is dat het tarief voor watertoeristenbelasting in Edam-Volendam hoger is dan omliggende Markermeer/IJsselmeer gemeenten. Zie onderstaand overzicht. Om het verschil met de tarieven van omliggende gemeenten te verkleinen/niet te laten toenemen is ervoor gekozen om het tarief voor de watertoeristenbelasting in 2025 en verder niet te laten stijgen. Het tarief blijft dan voor de jaren 2026 tot en met 2029 € 3,40.

In omliggende Markermeer/IJsselmeer gemeenten zijn de tarieven voor de watertoeristenbelasting 2024:

Edam-Volendam	€ 3,40
Enkhuizen	€ 2,70
Waterland	€ 2,25
Gooise Meren	€ 2,40
Medemblik	€ 2,02
Hoorn	€ 1,95

Leges

Voor alle leges wordt voor 2026 en verder over het algemeen een indexatie toegepast van 2%. Uiteraard voor zover de kostendekkendheid en/of maximaal toelaatbaarheid van het tarief dit toelaat. Het betreft hier bijvoorbeeld de leges omgevingsvergunningen, reisdocumenten, rijbewijzen, parkeeronthefingen en burgerlijke stand. Als er op een onderdeel afgeweken wordt van dit uitgangspunt dan wordt dit apart toegelicht en ter besluitvorming voorgelegd.

Overige belastingen en rechten

Voor de precariobelasting, havengelden, marktgelden, grafrechten wordt voor 2026 en verder voor zover de kostendekkendheid dit toelaat, een indexatie toegepast van 2%. Voor het havengeld wordt, gelet op het afwijkende karakter, anders dan bij de rioolheffing en afvalstoffenheffing, een 100% dekking niet nagestreefd.

CAI

De Centrale Antenne Installatie (CAI) wordt in 2025 vervangen door het nieuwe glasvezelnetwerk. De ramingen in de begroting 2026 en verder zijn hierop aangepast.

Tarieven verhuur/gebruik sport lokaliteiten

Bij het opstellen van de begroting 2025 en meerjarenraming 2026 en verder is besloten om de tarieven verhuur/gebruik sport lokaliteiten in 2026 met 10% te verhogen. Dit in overeenstemming met de ombuigingsvoorstellen zoals opgenomen in de Kadernota van 2025 (vorig jaar).

Bij het opstellen van de begroting 2026 en verder wordt er van dezelfde tariefstijging uitgegaan. Voor 2026 betekent dat dus een stijging van 10% en met ingang van 2027 een stijging van jaarlijks 2%.

Renteomslag percentage

Uitgangspunt is dat de (verwachte) werkelijke rentelasten opgenomen worden in de begroting. In de begroting 2026 wordt evenals in 2025 uitgegaan van een rente omslagpercentage van 1%.

Investeringsen

Investeringsen kunnen onderverdeeld worden in:

1. Investeringsen voortvloeiende uit beheers- en onderhoudsplannen (nieuwe, uitbreidings- en vervangingsinvesteringsen)
2. Investeringsen vastgesteld in eerdere begrotingen en aparte raadsbesluiten
3. Investeringsen voortvloeiend uit nieuw beleid 2026-2029

De investeringsen vallend onder 1 en 2 zijn integraal opgenomen in de programma's. Nieuwe investeringsen zijn afzonderlijk benoemd per programma.

Salariskosten

Voor indexatie van de salarislsten wordt uitgegaan van onderstaande percentages. Uitgangspunten bij de bepaling van deze percentages is de verwachte loonkostenontwikkeling binnen de cao's Rijk en Gemeenten vanaf 2025 en de verwachte loon- en koopkrachtpolitiek, zoals die wordt afgestemd op de dan geldende actualiteit.

De percentages hieronder voor het onderdeel ambtelijk personeel zijn afgestemd op het eindresultaat van de cao-onderhandelingen sector Gemeenten 2025-2027. De Cao Rijk loopt momenteel nog door tot het eind van het jaar.

Indexatie 2026

De personele uitgaven ambtelijk personeel stijgen door een nominale salarisverhoging van bruto € 35 per maand per 1-1-2026 en een procentuele salarisverhoging van 1,25% per 1 juli 2026;
6,0% gemeenteraad en 4,0% personele uitgaven overige politiek ambtsdragers;
1,0% (onkosten) vergoeding politiek ambtsdragers;
3,6% uitgaven voormalig personeel en 2,0% pensioenen gewezen politiek ambtsdragers en nagelaten betrekkingen.

Indexatie 2027

3,25% personele uitgaven ambtelijk personeel;
5% gemeenteraad en 3,25% personele uitgaven overige politiek ambtsdragers;
1% (onkosten) vergoeding politiek ambtsdragers;

3,25% uitgaven voormalig personeel en 2% pensioenen gewezen politiek ambtsdragers en nagelaten betrekkingen.

Indexatie 2028-2029

3,0% personele uitgaven ambtelijk personeel;

4% gemeenteraad en 3% personele uitgaven overige politiek ambtsdragers;

1% (onkosten) vergoeding politiek ambtsdragers

3% uitgaven voormalig personeel en 2% pensioenen gewezen politiek ambtsdragers en nagelaten betrekkingen.

Huurcontracten

De ramingen van huren worden verhoogd conform gemaakte afspraken in de contracten.

Sociale uitkeringen

Voor sociale uitkeringen is het rijksbeleid gevolgd, aangevuld met financiële gevolgen uit eigen gemeentelijke verordeningen.

Bijstand en WMO / Jeugdzorg

De ramingen voor bijzondere bijstand en WMO z/Jeugdzorg zijn zoveel mogelijk realistisch begroot.

Subsidies

Met de vaststelling van de begroting is duidelijk hoeveel geld er definitief per beleidsveld beschikbaar is. De uitvoering van het subsidiebeleid gebeurt binnen de financiële kaders per sectoraal beleidsveld. Aan de ramingen van deze budgetten liggen de volgende uitgangspunten ten grondslag:

- De indexatie van de beschikbaar gestelde budgetten ter uitvoering van het subsidiebeleid is gebaseerd op de landelijke normen en richtlijnen.
- De verdeling van de subsidiebudgetten per beleidsveld gebeurt conform de bepalingen in de Algemene wet bestuursrecht, de Algemene subsidieverordening en de diverse subsidieregelingen.
- Om open einde bekostiging te voorkomen werken wij met subsidieplafonds. De subsidieplafonds en de bijhorende verdeelcriteria worden conform de bepalingen in de desbetreffende subsidieregelingen vastgesteld en besteed.

Uitkering Gemeentefonds

De raming wordt gebaseerd op de mei-circulaire van het Rijk.

Aantal inwoners

Bij het opstellen van de ramingen is bij alle relevante inkomsten- en uitgavenramingen, uitgegaan van het onderstaande aantal inwoners.

Aantal inwoners	
1-1-2025	37.137
1-1-2026	37.323
1-1-2027	37.556
1-1-2028	37.760
1-1-2029	37.948

Aantal woningen (verblijfsobjecten met woonfunctie)

Het aantal woningen waarmee in de begroting en meerjarenraming wordt gerekend is gebaseerd op het aantal verblijfsobjecten met woonfunctie. De gegevens worden gebaseerd op de aantallen uit de BAG-administratie. Deze gegevens worden vervolgens verhoogd/verlaagd op basis van de woningbouwplanning voor toekomstige jaren. Deze aantallen worden, daar waar dit van toepassing is, gebruikt voor de berekening van de belastingopbrengsten, legesopbrengsten en de berekening van diverse uitgaven- en inkomstenramingen.

Bij het opstellen van de ramingen en de aanlevering van informatie voor de begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 is uitgegaan van de onderstaande aantallen.

Aantal woningen	
1-1-2025	15.994
1-1-2026	16.141
1-1-2027	16.280
1-1-2028	16.538
1-1-2029	16.688

Informatieplicht

Conform de vastgestelde financiële verordening Edam-Volendam (artikel 8) zijn de volgende zaken opgenomen in de uitgangspunten van de begroting:

Het college besluit niet over:

1. De aan- en verkoop van goederen, werken en diensten groter dan € 250.000 per onderdeel met een totaal maximum van € 1.000.000 per jaar voor alle onderdelen bij elkaar, tenzij de raad al een exploitatie- of investeringsbudget beschikbaar heeft gesteld voor de hier genoemde onderdelen.
2. Het verstrekken van leningen groter dan € 250.000 per te verstrekken lening met een totaal maximum van € 1.000.000 per jaar, tenzij de raad al een investeringsbudget beschikbaar heeft gesteld.
3. Het verstrekken van waarborgen of garanties met een totaal maximum van € 1.000.000 per jaar, met uitzondering van waarborgen of garanties in het kader van de sociale woningbouw, vallende onder de stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Daarvoor geldt een maximum bedrag van € 15.000.000 per aanvraag.

Het verstrekken van kapitaal aan instellingen en ondernemingen, tenzij de raad is geïnformeerd over het voornemen en hiertoe in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen.

Bijlage 1

Overzicht mutaties Algemene reserve in Kadernota

Bedragen * € 1.000		Begroting			
Geraamde aanwending Algemene reserve in Kadernota 2026		2026	2027	2028	2029
Begrotingsraad 6 november 2025	KN26 Aanvullende voorzieningen kitesurf locatie (Meekoppelkans)	10	0	0	0
Begrotingsraad 6 november 2025	Extra budget representatie	10	0	0	0
Begrotingsraad 6 november 2025	Extra sloopkosten De Nieuwe School	200	0	0	0
Begrotingsraad 6 november 2025	KN26 Organisatie ontwikkeling: Fricriebudget	100	100	100	0
Begrotingsraad 6 november 2025	KN26 Organisatie ontwikkeling: Opstellen visiedocument	50	50	0	0
Begrotingsraad 6 november 2025	KN26 Organisatie ontwikkeling: Tijdelijke formatie organisatieadviseur	100	0	0	0
Begrotingsraad 6 november 2025	KN26 Organisatie ontwikkeling: Tijdelijke formatie strategisch proces manager	100	0	0	0
Begrotingsraad 6 november 2025	Verplichting wachtgeldkosten wethouders	100	0	0	0
Totaal aanwending Algemene reserve in de Kadernota 2026		670	150	100	0

Bijlage 2

Ombuigingsvoorstellen zoals opgenomen in Kadernota 2025

In de Kadernota 2025 (van vorig jaar) zijn in bijlage 4 en 5 ombuigingsvoorstellen opgenomen.

Om de leesbaarheid van deze nota ten goede te komen zijn in onderstaande tabel de voorstellen weergegeven, en daaronder de tekst, zoals die vorig jaar in de Kadernota 2025 zijn opgenomen. Het overzicht bevat alleen de voorstellen uit de Kadernota 2025 die in deze Kadernota 2026 aan de orde komen.

Bedragen * € 1.000			L / B	2025	2026	2027	2028	Nr
Kadernota 2025-Bijlage 4 - Verzamelde ombuigingsvoorstellen								
Nieuw	4	Busparkeren Marinapark en tarief Parallelweg in 2 stappen naar € 25.	Baten	71	125	125	125	3b
48	6	Verlaging indexering vanaf 2025 van 4% naar 2%	Lasten	644	1.260	1.851	1.226	10
37	5	Reorganiseren dienstverlening Wijksteunpunt en CJG	Lasten	0	458	476	476	13
2	1	Formatie team projecten	Lasten	50	50	50	50	14
27	4	Overstap Milieustraat Purmerend	Lasten	0	0	350	350	23
24	4	Inzameling bedrijfsafval	Lasten	0	0	0	0	23a
17	4	Afstoten Milieustraat Oosthuizen	Lasten	0	0	150	150	23b
16	4	Aanpassing tarief leges parkeervergunningen/parkeeronthefing	Baten	29	77	136	155	27
Nieuw	4	Hoger tarief parkeervergunningen/parkeeronthefing voor 2e auto	Baten	6	12	18	24	27a
Fracties	6	Invoeren Forensenbelasting	Baten	0	20	20	20	30
40	5	Waterdam (prestatie afspraak)	Lasten	0	100	100	100	31
39	5	Verplaatsen activiteiten CJG naar Singel	Lasten	-72	63	68	68	34
42	6	Aanpassing tarief OZB	Baten	350	760	540	720	35
	3	Kosten toeristisch coördinator (zie ook voorstel Kosten extra inspanning toerisme	Lasten	0	0	107	110	38
32	5	Bouwspeelplaats	Lasten	0	75	75	75	41
	3	Kosten extra inspanning Toerisme (zie ook voorstel Toeristisch coördinator)	Lasten	0	0	50	50	42
	5	JOGG regisseur	Lasten	0	43	43	43	43
	5	Kunst & Cultuur (Cultuurcoördinator)	Lasten	0	81	83	83	45
	5	Kunst & Cultuur (Uitvoeringsbudget)	Lasten	0	110	115	115	46
Kadernota 2025-Bijlage 5 - Ombuigingen WMO / Jeugd								
	5	Stelpost verlaging WMO Woningaanpassing	Lasten	200	250	300	300	
		Reserve Sociaal domein (saldo mei 2024: € 1,86 mln.) (incidentele middelen)	Baten	800	200	0	0	
		Reserve Opvang Oekraïne (saldo € 6 mln.) (incidentele middelen)	Baten	800	700	700	700	

Bedragen * € 1.000			L / B	2025	2026	2027	2028	Nr
	6	Kapitaallasten Investerings (verlagen investeringen waardoor kapitaallasten verminderen)	Lasten	500	1.000	1.000	1.200	

Voorstel 3b Busparkeren Marinapark en tarief Parallelweg in 2 stappen naar € 25.

Het busparkeren kost momenteel € 12,50 per bus. Voorgesteld wordt dit in 2 stappen te verhogen naar € 20 per bus. Per saldo leidt dit voorstel in 2025 tot een verhoging van het saldo begroting van € 25.000, en voor de jaren 2026 en verder tot een verhoging van structureel € 50.000.

Wijziging en/of aanvulling

Het college stelt voor om voorstel 3 Aanpassen tarief busparkeren (naar € 20 in twee stappen) en voorstel 3a Tarief busparkeren in twee stappen verhogen naar € 30 samen te voegen tot voorstel 3b Busparkeren Marinapark en tarief Parallelweg in 2 stappen naar € 25.

De financiële gevolgen van voorstel 3 en 3a zijn daarom in de tabel op 0 gezet en samengevoegd in voorstel 3b.

Het college stelt voor om de tarieven op de Parallelweg in 2 stappen te verhogen naar € 25. Vervolgens ook betaald busparkeren in te voeren op de parkeerterreinen van het Marinapark. Zie de toelichting hieronder.

Hieronder wat extra informatie over de mogelijke extra opbrengsten van betaald parkeren door verhoging van het tarief en de opbrengst van bussen op het Marinapark te Volendam. Vanaf 2025 is een inschatting gemaakt van de mogelijke opbrengsten met verschillende scenario's. Omdat het een inschatting is kunnen de mogelijke inkomsten niet als exacte inkomsten beschouwd worden.

Aantal te verwachte toeristenbussen parkeerterrein Parallelweg

Uit de informatie van de betaalautomaat op het parkeerterrein Parallelweg komt naar voren dat er in 2023 in totaal 7.838 bussen betaald hebben met een totale inkomsten van € 97.975 bij een parkeertarief van € 12,50. Voor 2024 en verdere jaren nemen we als uitgangspunt dat het aantal bussen zal toenemen naar 8.000 bussen per jaar met een totale inkomsten van € 100.000 zoals in de begroting is opgenomen.

Aantal te verwachte toeristenbussen parkeerterrein Marinapark

Van het aantal bussen dat op het parkeerterrein Marinapark parkeert hebben we geen aantallen. Geconstateerd wordt wel dat er incidenteel toeristenbussen parkeren op de 6 busparkeerplaatsen aan het begin van het Marinapark. Op de 10 busparkeerplaatsen op het grote parkeerterrein verderop op het Marinapark staan nagenoeg geen toeristenbussen. Hier staan hoofdzakelijk bussen van TTA Volendam (zie onderstaande afbeelding).

Wanneer we als uitgangspunt nemen dat er alleen tijdens het toeristenseizoen van mei t/m september op de 6 busparkeerplaatsen aan het begin van het Marinapark bussen geparkeerd wordt met een bezettingsgraad van 10 bussen per dag zijn dat 150 dagen x 8 bussen = 1200 bussen.

Voor de 10 parkeerplaatsen verderop op het Marinapark is het uitgangspunt dat er gedurende het hele jaar maximaal 100 toeristenbussen parkeren wanneer het extreem druk is.

Parkeertarief

Het huidige parkeertarief op het parkeerterrein Parallelweg is € 12,50. In de kadernota 2025 is opgenomen om dit tarief in 2 stappen naar € 20 te verhogen. Tevens is vanuit de gemeenteraad aangegeven het tarief op het parkeerterrein Parallelweg mogelijk in 2 stappen naar € 30 te verhogen. In de reactie hierop is aangegeven dat het tarief van € 30 nog steeds lager is dan de tarieven op de Zaanse Schans van € 35 laag seizoen en € 55 hoog seizoen per dag en Amsterdam met tarieven tussen de € 55 en € 70 per dag.

Het college stelt vervolgens voor om op de Parallelweg het tarief in twee stappen te verhogen naar € 25. Dit is het gemiddelde van het oorspronkelijke voorstel nr. 3 (stijging naar € 20) en het aanvullende voorstel 3a (stijging naar € 30). Uitwerking van dit voorstel leidt tot een tarief op de Parallelweg in 2025 van € 19 en vanaf 2026 een tarief van € 25.

Voor het bepalen van het parkeertarief op het parkeerterrein Marinapark is de loopafstand naar het toeristisch centrum van belang. Het parkeerterrein Parallelweg ligt op 400 meter loopafstand, de 6 parkeerplaatsen aan het begin van het Marinapark op 900 meter loopafstand en de 10 parkeerplaatsen op het grote parkeerterrein Marinapark op 1200 meter loopafstand. De parkeerplaatsen op het Marinapark liggen een stuk verder dan de parkeerplaatsen op het parkeerterrein Parallelweg. Het advies is dan ook om het parkeertarief op het parkeerterrein Marinapark lager te maken dan op het parkeerterrein Parallelweg. Het voorstel is dan ook om op de 6 plaatsen aan het begin van het Marinapark in 2025 een tarief van € 15 en vanaf 2026 een tarief van € 20 te heffen en op de 10 parkeerplaatsen op het grote parkeerterrein Marinapark in 2025 een tarief van € 12,50 en vanaf 2026 een tarief van € 15. Hieronder het overzicht:

	2025	2026
P-terrein Parallelweg	€ 19	€ 25
P1- terrein begin Marinapark	€ 15	€ 20
P2- grote terrein Marinapark	€ 12,50	€ 15

Geschatte opbrengsten

Aan de hand van het aantal geschatte bussen dat op de parkeerterreinen Parallelweg en Marinapark parkeren en de voorgestelde tarieven zijn de geschatte jaarlijkse inkomsten als volgt:

	2025	2026
P-terrein Parallelweg	8.000 x € 19 = € 152.000	8.000 x € 25 = € 200.000
P1-terrein begin Marinapark	1.200 x € 15 = € 18.000	1.200 x € 20 = € 24.000
P2-grote terrein Marinapark	100 x € 12,50 = € 1.250 +	100 x € 15 = € 1.500 +
	€ 171.250	€ 225.500

Door het verhogen van het parkeertarief op het parkeerterrein Parallelweg bestaat de mogelijkheid dat er meer toeristenbussen op het grote parkeerterrein Marinapark gaan parkeren. Hierdoor zal er minder opbrengst zijn omdat het tarief daar lager is. Een inschatting of dit gebeurd is niet te maken, maar dient wel rekening mee te worden gehouden.

Extra opbrengsten

Wanneer er naast de aanpassing van het tarief op het parkeerterrein Parallelweg ook betaald parkeren voor bussen op de parkeerterreinen Marinapark wordt ingevoerd zullen de totale geschatte extra inkomsten in 2025 uitkomen op € 71.000 en voor 2026 op € 125.000. Deze bedragen zijn nu ook als inkomsten opgenomen in de tabel bij voorstel 3b. .

Voorstel 10 Verlaging indexering vanaf 2025 van 4% naar 2% (48)

In de primitieve begroting 2024 is de indexatie voor kostenstijgingen en inflatie verhoogd van 1,5% naar 4%. Voorgesteld wordt deze meerjarige indexatie te herzien en taakstellend aan te passen naar 2%. In het laatste jaar (2028) was, zoals gebruikelijk in dit stadium, helemaal nog geen indexatie doorgevoerd. In deze wijziging zijn ook de betreffende ramingen in dit jaar nu verhoogd met 2%. Naast het feit dat de inflatie een dalende lijn laat zien wordt hiermee ook een besparing bereikt van ruim 1 miljoen op de totale begroting. Deze bijstelling leidt voor de jaren 2025 tot en met 2028 tot een verhoging van het saldo begroting met respectievelijk € 644.000, € 1.260.000, € 1.852.000 en € 1.226.000.

Wijziging en/of aanvulling

Geen

Voorstel 13 Reorganiseren dienstverlening Wijksteunpunt en CJG (37)

Vanuit het Wijksteunpunt en het Centrum voor Jeugd en Gezin wordt de voorliggende toegang uitgevoerd. Binnen de voorliggende toegang organiseren we alles wat preventief werken en voorkomen van (het groter worden van) problematiek mogelijk maakt. Dit kan je als gemeente zowel groot als klein optuigen, binnen de grenzen van de verschillende wetten (Jeugdwet, Wmo, Participatiewet). De verschillende diensten die zijn ingekocht worden uitgevoerd onder de vlag van het Centrum voor Jeugd en Gezin en het Wijksteunpunt mogen worden afgeschaald (met uitzondering van de jeugdgezondheidszorg en de onafhankelijk cliëntondersteuning). Binnen dit voorstel verlagen we de totale begroting van de voorliggende toegang met 25% en stellen we voor per 2026 deze te reorganiseren. Binnen deze 'reorganisatie' stellen we een visie vast op de toegang en wordt aan de hand daarvan bepaald op welke manier de dienstverlening moet worden ingericht (met 25% minder budget) om onze inwoners nog steeds zo goed mogelijk van dienst te kunnen zijn. Dit leidt per saldo in 2026 tot een verhoging van het saldo begroting met € 458.000 en met ingang van 2027 tot een structurele verhoging van het saldo begroting met € 476.000.

Wijziging en/of aanvulling

Geen

Voorstel 14 Formatie team projecten (2)

Een medewerker van team projecten wordt vanaf mei 2024 tot en met september 2026 gedetacheerd naar een andere gemeente met optie tot definitieve overgang. De medewerker blijft vooralsnog op de loonlijst, maar er staan detacheringsopties tegenover tot september 2026. Van de vrijgekomen formatie wordt een deel niet meer ingevuld. Deze formatie wijziging geeft een bezuiniging van € 50.000 per jaar. Dit leidt tot een verhoging van het saldo begroting. Opgemerkt wordt dat de gedetacheerde medewerker mogelijk in 2026 (of eerder) terugkeert naar onze gemeente. Wanneer de medewerker dan niet kan worden ingezet op een openstaande vacature vervalt de bezuiniging van € 50.000 per jaar.

Wijziging en/of aanvulling

Geen

Voorstel 23 Overstap Milieustraat Purmerend (27)

De gemeente Purmerend is gestart met de voorbereidingen om een nieuwe milieustraat en werf te realiseren. In de capaciteit van die nieuwe milieustraat in Purmerend is het een optie dat onze gemeente ook gebruik gaat maken van deze nieuwe milieustraat. In welke contractvormen dit zou kunnen plaatsvinden dient nader uitgewerkt te worden. Bij een overstap wordt een besparing verwacht, waarvan het grootste deel bestaat uit personeelskosten. Dit kan worden gerealiseerd door natuurlijk verloop, onder andere pensionering. Wel moet rekening worden gehouden met een op een nader te bepalen plek te realiseren terrein voor het materieel van de buitendienst. Ingeschat wordt dat de overstap naar de milieustraat Purmerend per saldo een besparing zal opleveren van € 350.000 vanaf 2027 en verder. Het perceel Julianalaan/Vermanlaan biedt vervolgens mogelijkheden voor herontwikkeling.

Wijziging en/of aanvulling

Het college stelt voor om de voorstellen Overstap Milieustraat Purmerend (23), Inzameling bedrijfsafval (23a) en afstoten Milieustraat Oosthuizen (23b) te clusteren.

Ook de jaren van realisatie zijn op elkaar afgestemd. Realisatie wordt niet eerder dan in 2027 verwacht. De besparing afstoten milieustraat Oosthuizen van € 150.000 in 2026 is daarom afgevoerd.

Voorstel 23a Inzameling bedrijfsafval (24)

De gemeente is niet verplicht bedrijfsafval in te zamelen. Hierin wordt wel voorzien, maar de kosten hiervoor zijn hoger dan de in rekening gebrachte reinigingsrechten. En niet alle bedrijven binnen de gemeente hebben hiervoor een contract. Er wordt bij de milieustraat bovenmatig veel bedrijfsafval ingeleverd en de indruk bestaat dat dit niet alleen afval uit de gemeente is. In een aantal gevallen komen ook bedrijven buiten de gemeente het afval op onze milieustraat brengen. Door de genoemde oorzaken is de inzameling van bedrijfsafval niet kostendekkend. Naast de hoge kosten is er momenteel geen vergunning voor de inzameling bedrijfsafval. Als ervoor gekozen wordt bedrijfsafval in te blijven zamelen zal een marktconforme prijs gehanteerd moeten worden en er zal een goede administratie ingericht moeten worden. Dit kost 2 fte en de

logistiek van de milieustraat moet aangepast worden, zoals de toegangspoort en het passensysteem. Voor deze extra kosten kan op dit moment nog geen goede inschatting worden gemaakt. In april/mei 2024 wordt door een extern bureau onderzoek uitgevoerd op de beide milieustraten, om aan de hand van gegevens uit het onderzoek onderbouwde keuzes te kunnen maken en te overwegen om te stoppen met het inzamelen van bedrijfsafval. Voor de zomer wordt een nieuw grondstoffen beleidsplan opgesteld, welke na de zomer aan de raad zal worden voorgelegd. Op dit moment zijn de mogelijke besparingen daardoor nog niet bekend en ook is er geen realistische inschatting te maken.

Wijziging en/of aanvulling

Het college stelt voor om de voorstellen Overstap Milieustraat Purmerend (23), Inzameling bedrijfsafval (23a) en afstoten Milieustraat Oosthuizen (23b) te clusteren.

Ook de jaren van realisatie zijn op elkaar afgestemd. Realisatie wordt niet eerder dan in 2027 verwacht. De besparing afstoten milieustraat Oosthuizen van € 150.000 in 2026 is daarom afgevoerd.

Voorstel 23b Afstoten Milieustraat Oosthuizen (17)

In de gemeente zijn 2 milieustraten (Julianaweg en Oosthuizen). Oosthuizen heeft zeer beperkte openingstijden, drie dagen per week, korter dan 2 uur per dag. Hierdoor kunnen medewerkers niet efficiënt worden ingeroosterd en is er sprake van een behoorlijke reistijd ten opzichte van de openingsuren. Door de milieustraat in Oosthuizen te sluiten, kan € 150.000 worden bespaard op personeelskosten. Dit kan worden gerealiseerd door natuurlijk verloop, onder andere door pensionering. De besparing op het materieel van de milieustraat in Oosthuizen is nog niet inzichtelijk, omdat dit niet per locatie in de administratie is verwerkt. Het gaat om 20 containers, een perscontainer, trekker etc. Daarnaast vervalt het beheer en onderhoud aan het gebouw en kan (een deel) van de grond worden verkocht voor ontwikkeling. In Oosthuizen staat materieel voor het onderhoud in de lintdorpen, bij afstoten van de milieustraat zal een beperkte opslag gerealiseerd moeten worden voor dit materieel. Het pand op de milieustraat in Oosthuizen is technisch afgeschreven. Bij het in stand houden van de milieustraat Oosthuizen zal er herbouwd moeten worden. Voor de herbouw dient nog te worden uitgewerkt wat er precies nodig is. Het afstoten van de milieustraat Oosthuizen leidt tot een verhoging van het saldo begroting van € 150.000 op de personeelskosten voor 2026 en verder. De besparing op het materieel van de milieustraat zal ook bijdragen aan een verhoging van het saldo begroting, deze is nog niet bekend. Bij afstoten van de milieustraat is herbouwen niet noodzakelijk, waardoor de grond kan worden herontwikkeld, wat een (incidentele) opbrengst zal opleveren. N.B. Voor dit punt is er een sterke relatie met het overstappen van de milieustraat op de Julianaweg naar de nieuwe milieustraat in Purmerend. De uitwerking van een overstap moet nog plaatsvinden.

Wijziging en/of aanvulling

Het college stelt voor om de voorstellen Overstap Milieustraat Purmerend (23), Inzameling bedrijfsafval (23a) en afstoten Milieustraat Oosthuizen (23b) te clusteren.

Ook de jaren van realisatie zijn op elkaar afgestemd. Realisatie wordt niet eerder dan in 2027 verwacht. De besparing afstoten milieustraat Oosthuizen van € 150.000 in 2026 is daarom afgevoerd. In afwijking van de oorspronkelijk opgenomen tekst leidt het afstoten van de milieustraat Oosthuizen niet tot een verhoging van het saldo begroting van € 150.000 voor 2026 maar pas met ingang van 2027 en verder.

Voorstel 27 Aanpassing tarief leges parkeervergunningen/parkeerontheffing (16)

Op dit moment zijn er binnen de gemeente blauwe zones. Inwoners kunnen hiervoor een parkeerontheffing (vergunning) aanvragen. In 2024 kost deze € 22,85. Voorgesteld wordt dit in stappen te verhogen naar € 100 in 2028. Wanneer betaald parkeren wordt ingevoerd is er geen sprake meer van een vergunning, maar van een ontheffing. Prijsontwikkeling kan gelijk worden gehouden met een vergunning tot 2028. Per saldo leidt dit voorstel voor de jaren 2025 tot en met 2028 tot een verhoging van het saldo begroting van respectievelijk € 29.000, € 77.000, € 136.000, en € 155.000.

Wijziging en/of aanvulling

Geen

Voorstel 27a Hoger tarief parkeervergunningen/parkeerontheffing voor 2e auto (Nieuw voorstel college)

In voorstel 27 wordt voorgesteld om het tarief parkeervergunning/parkeerontheffing voor een 1e auto in stappen te verhogen naar € 100. In dit voorstel 27a stelt het college voor om het tarief parkeervergunning/parkeerontheffing voor een 2e auto in 4 stappen te verhogen naar € 180.

Dit tarief is gebaseerd op de tarieven die de gemeente Waterland wil hanteren in de parkeerschijfzone. Per saldo leidt dit voorstel voor de jaren 2025 tot en met 2028 tot een verhoging van het saldo begroting van respectievelijk € 6.000, € 12.000, € 18.000 en € 24.000.

Voorstel 30 Invoeren forensenbelasting (voorstel Fractie).

Mensen die langere tijd in onze gemeente verblijven - zonder hier hun hoofdverblijf te hebben - maken gebruik van onze voorzieningen. Het is normaal dat ze daar dan ook voor betalen.

Toelichting ambtelijke organisatie

Hieronder alvast wat algemene informatie over Forensenbelasting.

De gemeente kan forensenbelasting heffen van (natuurlijke) personen die meer dan 90 dagen in de gemeente verblijven zonder daar hun hoofdverblijf te hebben. De aanslag wordt opgelegd aan degene die de gemeubileerde woning tot zijn beschikking heeft. De gemeubileerde woning moet aan een aantal eisen voldoen. Zo moet de gemeubileerde woning een toilet, en de beschikking over een keuken en een wasgelegenheid hebben. De forensenbelasting dient ertoe om mensen die relatief veel in een gemeente verblijven, maar geen ingezetene zijn van deze gemeente, mee te laten betalen aan voorzieningen in die gemeente. De opbrengsten van de forensenbelasting zijn doorgaans relatief laag in verhouding tot de andere belastingen die de gemeente heft. Een uitzondering geldt voor de gemeenten met veel 'tweede' woningen van personen die niet zelf in de gemeente woonachtig zijn. Dit moet voor onze gemeente worden onderzocht. Verder moet dan nog worden onderzocht in hoeverre die personen daar meer dan 90 dagen verblijven. De vraag is of de baten van deze heffing opwegen tegen de kosten die aan de registratie en het (doorlopend) onderzoek naar het verblijf zijn verbonden.

- a. Heffing is alleen mogelijk van 'natuurlijke personen'. Van 'niet-natuurlijke personen' (ondernemingen, bv. Landal, Roompot) kan dus niet worden geheven.
- b. Het gaat om woningen, stacaravans en chalets van eigenaren die niet in onze gemeente hoofdverblijf hebben.
- c. De woningen e.d. moeten meer dan 90 dagen van het jaar voor de eigenaar (zich) of zijn gezin beschikbaar gehouden zijn.
- d. Voor woningen e.d. op parken en campings die geen eigendom zijn van de exploitant (en dus in particulier eigendom zijn van een natuurlijk persoon) moeten afspraken worden gemaakt voor de registratie van de verhuur met de exploitant.
- e. Voor woningen niet op parken en campings moet de beschikbaarheid blijken uit het ontbreken van inschrijvingen op dat adres én de aanwezigheid van meubilair.
- f. Bekeken moet worden hoe de heffing van forensenbelasting zich verstaat met de heffing van toeristenbelasting. Zo zijn er gemeenten die een vrijstelling van forensenbelasting toepassen indien ook toeristenbelasting is verschuldigd. Het omgekeerde komt echter vaker voor.
- g. De werkbelasting voor de heffing van de forensenbelasting is (afgezien van de eerste opzet en invoering) naar onze eerste inschatting niet groter dan de toeristenbelasting.
- h. Een verder onderzoek, mogelijk ondersteund door een gespecialiseerd bureau, zal noodzakelijk zijn om meer informatie over mogelijkheden en onmogelijkheden en verwachte opbrengsten in beeld te krijgen. Ter indicatie. Als er 50 woningen aangeslagen kunnen worden voor een bedrag van € 400 dan levert dit een structurele extra inkomst op van € 20.000.

Wijziging en/of aanvulling

Het college stelt voor om dit voorstel op te nemen. Een verder onderzoek, mogelijk ondersteund door een gespecialiseerd bureau, zal noodzakelijk zijn om meer informatie over mogelijkheden, onmogelijkheden, verwachte opbrengsten en jaar van invoering in beeld te krijgen. Voorzichtigheidshalve wordt uitgegaan van invoering in 2026.

Voorstel 31 Waterdam (prestatie afspraak) (40)

Op dit moment hebben we nog de afspraak met Sportfondsen dat we het exploitatietekort dichten. We willen de komende periode de stap zetten naar prestatieafspraken waardoor sportfondsen ook ondernemersrisico kan gaan lopen en verantwoordelijk wordt voor een eventueel negatief resultaat. Dit leidt met ingang van 2026 tot een structurele verhoging van het saldo begroting met € 100.000.

Wijziging en/of aanvulling

Geen

Voorstel 34 Verplaatsen activiteiten CJG naar Singel (39)

Het Centrum voor Jeugd en Gezin is momenteel gehuisvest in De Griend. Dit pand is geen eigendom van de gemeente en wordt gehuurd. Dit kost de gemeente ongeveer € 160.000 per jaar. Wij stellen voor om de activiteiten CJG in 2025 te verplaatsen naar de Singel in Edam. De Singel dient hiervoor wel grondig te worden verbouwd. De kosten hiervoor worden geraamd op € 1,5 mln. Indien de investering wordt afgeschreven in 25 jaar leidt dit tot een structurele afschrijvingslast van € 60.000. Verder is het de verwachting dat de overige lasten, zoals bijvoorbeeld voor nutsvoorzieningen, bij permanente bezetting met ongeveer € 40.000 zullen toenemen. De restant boekwaarde van het actief Inrichtingskosten De Griend bedraagt per 1-1-2025 nog € 121.000. Dit voorstel leidt in 2025 tot een verlaging van het saldo begroting van € 72.000 door de eenmalige afschrijving van het actief Inrichtingskosten De Griend. Maar voor de jaren 2026 tot en met 2028 tot een verhoging van het saldo begroting van respectievelijk € 63.000, € 68.000 en € 68.000.

Wijziging en/of aanvulling

Geen

Voorstel 35 Aanpassing tarief OZB (42)

Het COELO is het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden. Zij publiceert ieder jaar de Atlas van de lokale lasten. De atlas geeft een overzicht van de hoogte en ontwikkeling van belastingen en heffingen van alle gemeenten. In de atlas zijn interactieve kaarten opgenomen. Op deze kaarten is te zien is welke bedragen worden betaald voor belastingen en heffingen. Een vergelijking van de ozb-tarieven van verschillende gemeenten zegt op zichzelf betrekkelijk weinig. Immers, een laag tarief kan in combinatie met een hoge grondslag best tot een hoge belastingaanslag leiden. In de atlas wordt daarom een vergelijking weergegeven vanuit het standpunt van de belastingbetaler. Deze vergelijking is gebaseerd op de gemiddelde aanslag. Dit is de hoogte van de OZB aanslag bij een voor die gemeente geldende gemiddelde woningwaarde. Uit het overzicht blijkt dat alleen de gemeente Amsterdam een lagere gemiddelde OZB aanslag heeft. Dit wil niet zeggen dat voorzieningen in Amsterdam niet op orde zijn. Amsterdam beschikt over andere grote inkomstenbronnen zoals de toeristenbelasting en de parkeerbelasting. In Amsterdam levert de parkeerbelasting meestal meer op dan de OZB op woningen. De OZB aanslag in Amsterdam is naar alle waarschijnlijkheid zo laag omdat onder andere de opbrengst betaald parkeren ruim €300 per inwoner is. 31 Vergeleken met het gemiddelde van Nederland is de gemiddelde aanslag OZB van onze gemeente € 92 lager. Vergeleken met het gemiddelde van de omliggende gemeenten is de gemiddelde aanslag OZB van onze gemeente € 113 lager. Wat ook opvalt is dat het stijgingspercentage en de nominale stijging over de jaren 2019 tot en met 2023 in onze gemeente veel lager is dan het landelijk gemiddelde en de omliggende gemeenten. Het stijgingspercentage over de jaren 2019-2023 is in onze gemeente 19%. In Nederland is dit 43% en in onze omliggende gemeenten is dit percentage gemiddeld 65%. Uit bovenstaande kan de conclusie getrokken worden dat onze gemeente voor wat betreft de inkomsten OZB achter is gebleven op het landelijk gemiddelde en het gemiddelde in onze omliggende gemeenten. In de begroting 2024 is voor de jaren 2025 en verder gekozen om tarief OZB jaarlijks met 5% te verhogen. Er kan voor gekozen worden om dit tarief in 2025 en 2026 met 10%, in plaats van 5% te verhogen. En vervolgens in 2027 en verder het tarief met 2%, in plaats van 5% te verhogen. Na 2 jaar verhoging met 10% is het tarief van onze gemeente nog steeds lager dan het gemiddelde tarief van Nederland en omliggende gemeenten. Dit voorstel leidt voor de jaren 2025 tot en met 2028 tot een verhoging van het saldo begroting van respectievelijk € 350.000, € 760.000, €540.000 en € 720.000. Voor meer informatie over de OZB-tarieven wordt verwezen naar de vast te stellen uitgangspunten voor de begroting 2025.

Wijziging en/of aanvulling

Geen

Voorstel 38 Kosten toeristisch coördinator (zie ook voorstel Kosten extra inspanning toerisme) (14)

In de raadsvergadering van 24 november 2022 is een motie vastgesteld waarin is voorgesteld een toeristisch coördinator aan te stellen in de gemeente. De lasten van deze coördinator zijn nog niet structureel in de begroting opgenomen. Voorgesteld wordt de kosten voor deze functionaris met ingang van 2025 te ramen in de begroting. Omdat hiervoor geen andere dekkingsmogelijkheden beschikbaar zijn leidt deze extra uitgave met ingang van 2025 structureel tot een verlaging van het saldo begroting van € 100.000. In het geprognosticeerde begrotingstekort voor de jaren 2025 en verder is rekening gehouden met deze extra kosten. Als ervoor gekozen wordt om deze extra kosten niet op te nemen in de begroting 2025 en verder dan leidt dit met ingang van 2025 tot een verhoging van het saldo begroting van structureel € 100.000. Wijziging en/of aanvulling Het college stelt voor om deze besparing pas in te laten gaan met ingang van het jaar 2027. De besparingen in 2025 en 2026 van respectievelijk € 101.000 en € 104.000 zijn in de tabel daarom op 0 gezet.

Voorstel 41 Bouwspeelplaats (32)

de exploitatie van de bouwspeelplaats is middels een inkoopopdracht in de markt gezet. Dit heeft een opzegtermijn van een jaar, wat betekent dat we per 2026 kunnen stoppen met deze exploitatie. Wel dient daarbij rekening gehouden te worden met het reeds geïnvesteerde bedrag in de ontwikkeling van de bouwspeelplaats en dat hier verder geen uitvoering meer aan zal worden gegeven. Dit leidt in 2026 tot een verhoging van het saldo begroting van € 104.000 en met ingang van 2027 tot een structurele verhoging van het saldo begroting van € 109.000.

Wijziging en/of aanvulling

Het college stelt voor om de besparing in 2026 van € 104.000 en vanaf 2027 van € 109.000 te wijzigen in € 75.000. De bedragen in de tabel zijn hierop aangepast.

Voorstel 42 Kosten extra inspanning Toerisme (zie ook voorstel toeristisch coördinator) (13)

Taken op het gebied van economie en toerisme zijn geen wettelijke verplichting, maar optioneel. De raad heeft echter uitgesproken dat de gemeente meer het voortouw moet nemen in de ondersteuning van de ambities van het TOP op het gebied van het toerisme. Daarmee is geen rekening gehouden in de meerjarenbegroting. Om het ambitieniveau op het gebied van toerisme in een stijgende lijn voort te zetten is naast personele inzet ook een extra werkbudget van € 50.000 nodig. Dit is nodig om samen met het TOP op te trekken en ieder vanuit zijn eigen rol projecten en activiteiten op te pakken en uit te voeren. Dit leidt met ingang van 2025 tot een structurele verlaging van het saldo begroting van € 50.000. In het geprognosticeerde begrotingstekort voor de jaren 2025 en verder is rekening gehouden met deze extra kosten. Als ervoor gekozen wordt om deze extra kosten niet op te nemen in de begroting 2025 en verder dan leidt dit met ingang van 2025 tot een verhoging van het saldo begroting van structureel € 50.000. Wijziging en/of aanvulling Het college stelt voor om deze besparing pas in te laten gaan met ingang van het jaar 2027. De besparingen in 2025 en 2026 van € 50.000 zijn in de tabel daarom op 0 gezet.

Voorstel 43 JOGG regisseur (33)

Als gemeente zetten we middels de inzet van de JOGG-regisseur in op het inrichten van een gezonde omgeving en stimuleren we onze inwoners in het maken van gezonde keuzes. Een deel van de inzet kunnen we behouden vanuit een doeluitkering maar voor het andere deel is het mogelijk budget af te ramen. Dit leidt met ingang van 2026 tot een structurele verhoging van het saldo begroting van € 43.000.

Wijziging en/of aanvulling

Geen

Voorstel 45 Kunst & cultuur (cultuurcoördinator) (34)

De Cultuurcoördinator houdt zich bezig met de uitvoering van het beleid omtrent kunst en cultuur. Dit is geen wettelijke verplichting en een eigen keuze van een gemeente om op in te zetten. Het is dan ook mogelijk dit richting 2026 af te bouwen. Dit leidt in 2026 tot een verhoging van het saldo begroting met € 81.000 en met ingang van 2027 tot een structurele verhoging van het saldo begroting met € 83.000. Wijziging en/of aanvulling

Geen Voorstel 46 Kunst & cultuur (uitvoeringsbudget) (35) Zonder de inzet van de cultuurcoördinator is het niet noodzakelijk om een uitvoeringsbudget te behouden voor Kunst & Cultuur. Dit leidt in 2026 tot een verhoging van het saldo begroting met € 110.000 en met ingang van 2027 tot een structurele verhoging van het saldo begroting met € 115.000.

Wijziging en/of aanvulling

Geen